

SISUKORD

Sissejuhatus	3
EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT	4
Olulisemad tegevused aruandeaastal	7
2021. aasta mentorkoolitused maakondades	24
ERKL 2021. raamatupidamisbilanss	25
ERKL 2021. tulemiaruanne	26
PAIKKONDADE KÄSITÖÖÜHENDUSTE AASTAARUANDED	27
HARJUMAA	27
HIIUMAA	34
IDA-VIRUMAA JA NARVA	35
JÕGEVAMAA	36
JÄRVAMAA	38
KIHNU	39
LÄÄNEMAA	40
LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA	42
MUHU	44
PÕLVAMAA	45
PÄRNUMAA	46
RAPLAMAA	49
RUHNU	50
SAAREMAA	51
SETOMAA	53
TARTUMAA	56
VALGAMAA	58
VILJANDIMAA	59
VORMSI	60
VÕRUMAA	62
ALALIITUDE AASTAARUANDED	65
KOOSTÖÖPARTNERID JA KOOLID	71
TEGEVUSPLAAN 2022*	79

Aastaraamatu panid kokku Liis Burk, Liina Veskimägi-Iliste, Liivi Soova, Kätli Saarkoppel, Karin Vetsa, Lembe Sihvre, Anu Randmaa
Keeleliselt toimetas Hille Saluäär
Esikaane kujundas Kadi Pajupuu

Täname kõiki, kes andsid panuse aastaraamatu valmimisse!

Sissejuhatus

Elame kummalisel ajal. Seljataga on kaks rasket ja keerulist koroonakriisi aastat. Nüüd alanud rünnak Ukrainale mõjub meile kõigile rusuvalt, meeolelu on raske, turvatunne aga väga-väga vajalik.

Aastaraamatusse sissejuhatust tehes pean kahjuks endiselt nentima, et koroonakriisis on 2021. aastal enim kannatanud turismivaldkond, sealhulgas käsitööttevõtjad ning eriti Tallinna vanalinnas toimetavad käsitöölised. Suvi andis siiski mõnusa hoo siseturismile, hakkajad meistrid leidsid võimalusi käsitöö müügiks, töötubade korraldamiseks, aktiivseks käsitööeluks. Suve lõpp ja turistidele avatud Eesti tõi lõpuks rahva ka Tallinna vanalinnas, aga seda ainult kuni oktoobrini. Sügisel hakkasid koroonanumbrid taas kasvama ja tulid uued piirangud, uued riiklikud soovitusel.

Meie suurim ettevõtmine Mardilaat kolis taas virtuaalmaailma. Ärajäänud otsekontaktid ja kohtumised, mõõduvõtmised ning koosolemised oleksid pidanud andma uut energiat, teotahet ja uusi ideid. Käsitöö on loomevaldkonna tähtis osa, loomingu alalhoidmiseks on koostegemise sünergia hädavajalik. Loomulikult olime sel aastal virtuaalset laata korraldades võrreldes eelmisega kogemuse võrra rikkamad – mardilaat.ee statistika näitab, et käsitööhuvilisi jõudis kodulehele rohkem ja seal viibiti võrreldes eelmise aastaga kauem.

Käsitöö pole enam ammu tavaline tarbeese, see on luksuskaup. Käsitööl on emotsionaalne väärtus, selle kaudu otsitakse identiteeti. Kui algusaastatel koondasime eelkõige käsitöölaseid hobiseltse, siis tänaseks on meie kaalukauss ettevõtluse poole kreenis. Paikkondlikku eripära tutvustavaid keskusi, kus ühendatud koolitus, näitused, meistrikogud ja käsitöö müük, sünnib kindlasti juurde. Viimaste aastatega on juurde ehitatud ka hulki uusi e-poode ja Facebooki-kauplusi. E-käsitööpoe pidamine nõuab oskusi, palju töötunde ning vilumust seal toimetada. E-kaubandusel on käsitöös kindel koht, aga ideaalis peab see toimuma paralleelselt otsekontaktide, lugude jutustamise ja pärandi edasiandmisega.

Viimased kaks aastat oleme jutustanud lugusid käsitööde tegevatest meestest. Teema-aasta kuraator Meelis Kihulane on korraldanud virtuaalseid kohtumisi, koostanud näitusi ja katalooge väga eriilmelistest, erinevaid käsitöötehnikaid viljelevatest meestest. Näitus „Mehed teevad käsitööd“ on nüüd mööda Eestit tiirule saadetud.

Keerulised ajad on ikka loonud pinnase uute ideede tekkeks. Ja vaatamata kõigele on õhus suur soov luua ja tegutseda, huvitavaid ettepanekuid on tulnud lähemalt ja kaugemalt.

Kaks järgmist aastat vaatame eelkõige noorte poole, käsitööliidu aastateema „Pealekasv“ kutsub noori meiega kaasa tulema, oma noorteühendusi looma. Meil on tahe olla toeks ja suunajaks.

Liina Veskimägi-Ilste, ERKLi juhatuse esimees

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT AASTAARUANNE 2021

Kutsumus ja kohustus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit (edaspidi *ERKL* või *käsitööliit*) väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid, arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat.

Olulisem aruandlusaastal, teema-aasta *meeste käsitöö aasta*

Kolmas ring lühifilme erinevatest käsitöötehnikatest

Vestlusfilmid käsitöömeistritega

Mardilaat toimus virtuaalselt

„Mehed teevad käsitööd“ näitused ja kataloogid

Aastateema seminar ja laad Heimtalis

Väljaanded: „Mehed teevad käsitööd 2“

Traditsioonilised ettevõtmised:

Märts Volikogu ja pärandihoidja auhindade üleandmine (toimus virtuaalselt)

8.–11. juuli XXII Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas

23.–25. juuli Rahvakunsti laad Raekoja platsil (jäi ära)

13. august Rahvarõivaste tuulutamine Tallinnas Tornide väljakul (pidi toimuma mais)

25. september Juhtide kool ja aastateema seminar Heimtalis

15.–16. oktoober

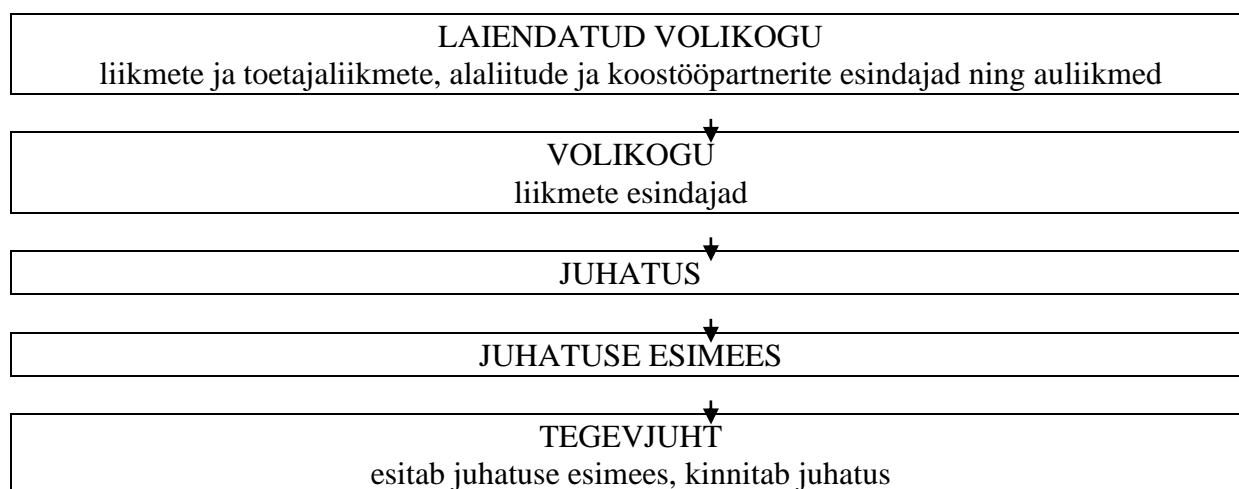
XXIII käsitööpäevad ja ettevõtluspäev Saaremaal (pidi toimuma mais)

16. oktoober XI „Käsitöökojad üle maa“

11.–13. november

XXV Mardilaat Saku Suurhallis (toimus virtuaalselt)

ERKLi struktuur

Liikmed

- **Auliikmed** – Erna Aljasmets, Saima Loik, Anu Raud, Ingrid Rüütel, Igor Tõnurist

Paikkondlikud keskseltsid, käsitööühendused ja -keskused:

Harjumaa ja Tallinna Keskselts, Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber, Lahemaa pärimuskoda, Kesk-Eesti Käsitööselts, Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts, Maarja-Magdaleena Gild Pärnus, Viljandimaa Rahvakunstiühing, Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts, Seto Käsitüü Kogo, Muhu käsitööselts Oad ja Eed, Hiiumaa Käsitööselts, Aila Näpustuudio, Haapsalu Käsitööselts, MTÜ Loometöö, Kose Kunsti ja Käsitöö Selts, Katre Meistrikoda, Tõstamaa Käsitöökeskus, Pärnu Pitsistuudio, Tartu Maanaiste Liit, Kihnu Muuseum, Narva Klubi Käsitöö, Vana-Võrumaa Käsitüü, Põltsamaa Käsitööselts, Põlva Käsitööklubi, Rahvakunsti Klubi, Raplamaa käsitööseltsing Süstik, Saaremaa käsitööühendus KadakMari, Tartu Käsitööklubi, MTÜ TuleLoo, Vormsi Käsitööselts, MTÜ Kirävüü, MTÜ Ruhnu Kultuuri Ait

ERKLi toetajaliikmed – 42 käsitööga tegelevat ettevõtjat

ERKLi alaliidud

Kangakudujad – Karmen Kroonmäe, Iapitöömeistrid – Marja Matiisen, Ene Pars, mänguasjameistrid – Lembe Sihvre, Käsitööettevõtete Liit – Liivi Soova, Lihula Lilltikandi Selts – Urve Selberg, pitsimeistrid – Priit Halberg, MTÜ Rahvarõivas – Anu Randmaa, väikekandlemeistrid – Toivo Tähemaa, rahvuslik puutöö – Meelis Kihulane, vildimeistrid – Liina Veskimägi-Iliste

ERKLi liikmesus

- Eesti Folkloorinõukogu
- Eesti Vabaharidusliit
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA)
- Vanalinna Ettevõtjate Ühing
- Euroopa Rahvakunsti ja Käsitööföderatsioon
- Põhjamaade Käsitööliit

Koostööpartnerid

SA Kutsekoda, Eesti Rahvakultuuri Keskus, Hopneri Maja

Koolid: Eesti Kunstiakadeemia, Tallinna Ülikool, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Tartu Kõrgem Kunstikool, Tallinna Rahvaülikool, Tallinna Kopli Ametikool, Kuressaare Ametikool, Haapsalu Kutsehariduskeskus, Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool, Räpina Aianduskool, Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool, Tallinna Puuetega Noorte Keskus Juks, Ida-Virumaa Kutsehariduskeskus

Seltsid: Eesti Käsitööõpetajate Selts AITA, Eesti Tööõpetajate Selts ATS, MTÜ Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts

Muuseumid: Eesti Rahva Muuseum, Eesti Vabaõhumuuseum, Heimtali Muuseum, Setu Talumuuseum, Harjumaa Muuseum, Kihnu Muuseum

Volikogu, juhatus ja töötajad

Volikogu

Käsitööliidu laiendatud volikogu oli veebi teel koos 27. märtsil 2021.

Vastuvõetud otsused: Volikogul tegeleti 2020. aasta aruannete, 2021. aasta tegevusplaani ning uue eelarve ja käsitööliidu jooksvate küsimustega. Kuna volikogu ja sellele järgnev piduliku hõnguga aasta tunnustuste üleandmine toimus veebi teel, siis Kadi Pajupuu poolt loodud vaheklipid löid meeolelu ning juhatasid sisse järgnevaid teemasid.

Jätkas ERKLi juhatus:

1. **Lembe Sihvre**, alaliitude nõukoda
2. **Anu Randmaa**, MTÜ Rahvarõivas
3. **Liina Veskimägi-Iliste** (juhatuse esimees), MTÜ Vaselised
4. **Virve Tuubel**, Eesti Rahva Muuseum
5. **Ave Matsin**, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia
6. **Liivi Soova**, ERKL, Käsitööttevõtjate Liit
7. **Kristina Rajando**, Vormsi Käsitöö Selts
8. **Mareli Rannap**, Saaremaa Käsitööselts KadakMari
9. **Heidi Solo**, Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber

Juhatuse koosolekud 2021. aastal: 19. jaanuar, 18. veebruar, 8. ja 23. märts, 20. aprill, 24. mai, 16. juuni, 20. juuli, 20. september, 15. november ja 12. detsember. Kõik koosolekud toimusid virtuaalselt.

2021. aastal töötasid käsitöoliidus:

Kätli Saarkoppel – tegevjuht

Liis Burk – arendusjuht

Liina Veskimägi-Iliste – juhatuse esimees, projektijuht (laadad, ettevõtlus)

Liivi Soova – nõustaja

Maret Lehis – projektijuht (kutsete omistamine, kutsekomisjoni juhamine)

Karin Vetsa – projektijuht (mentorprogramm)

Lembe Sihvre – projektijuht (Keskaja Päevad ja Mardilaat)

Anne Velt – projektijuht (Keskaja Päevad)

Siiri Topaasia – raamatupidaja

Olulisemad tegevused aruandeaastal
Alus: ERKLi arengukava aastateks 2021–2025

Eesmärk 1. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on hästi toimiv organisatsioon, mis koondab Eesti käsitöövaldkonda ja selles osalejaid.

Kindel struktuur, ladus koostöö

ERKLi kehtiv arengukava pikendati volikogus 27. märtsil 2021. Arengukavaga saab tutvuda ERKLi kodulehel. Jätkus ka jooksev koostöö uute eri käsitöövaldkondi esindavate ühenduste ja institutsioonidega (alaliidud, ainelist pärandkultuuri esindavad ühendused jt).

Aruandeaastal tehti paikkondlike käsitööseltside/ühendustega koostööd seoses ürituste korraldamise, tegevuse toetamise ja koordineerimisega. Eesmärgiks võeti ka veebisündmuste läbiviimise oskuste arendamine. Paikkondlike seltside tegevusvõimekus on erinev olenevalt vabatahtlike ja liikmete aktiivsusest seltsitöös, käsitöövaldkonna arengust ja omavalitsuste panusest. COVIDi mõjude rahalise toetuse voo ei korratud.

ERKLi laiendatud volikogul 27. märtsil 2021 toimusid nagu tavapäraselt eelmise aasta aruande esitlus, uue tegevusplaani väljatöötamine ja kinnitamisid.

Aruandeaastal on ERKLi juhatus jätkanud koostööd Eesti Rahvakultuuri Keskusega (pärandihoidja tunnustus, mentorprogramm, rahvarõivaprogramm, käsitööpäevad, rahvarõivaste tuulutamine ja „Käsitöökojad üle maa“). Maakondade kultuurispetsialistide e-posti listi edastatakse infot ERKLi olulisemate sündmuste ja ürituste kohta. Kõik maakondade rahvakultuurispetsialistid on meie n-ö käepikendused paikkondades.

Külastasime ERKLi esindusega eelmisel aastal eri paikkondi, osalesime käsitööüritustel ja tihendasime koostööd. Käisime ettevõtluspäeval ja käsitööpäeval Saaremaal, külastasime Anu Rauda Heimtalis tema kodutalus, et arutada meie toetusvõimalusi Anu Raua Keskuse toetuseks ning tutvusime Heimtali Muuseumiga. Lisaks käisime Kose puukonverentsil, Heimtalis meeste aasta seminaril, „Ilu Elab – Eput Pää“ festivalil Muhus, Tallinnas kodalukkude näitusel, Kihnus vaibanäitusel. Paljusid meistreid külastasime isiklikult erinevate koostööprojektide (lühifilmid jms) käigus. Olude sunnil toimusid mitmed kohtumised erinevate paikkondadega veebikoosolekuna.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit kutsus 2019. aastal ellu projekti „**Märka noort käsitöömeistrit**“, mille eesmärk oli koondada noori, kes tegutsevad iseseisvalt käsitöö tegemisega, on silma paistnud huviringides või käsitöötundides. Digitaalsesse fotokogumikku sai kokku 15 noore käsitöömeistri mõtteilm, käekiri ja töö. 2021. aastal liikus näitus Tahkuranna Avatud Noortekeskuses, Põltsamaa Kultuurikeskuse galeriis ja Riisipere kultuurimajas.

Näitus „Teel meistriks“ on üks algatustest käia koos noortega.

Veebikataloog: <https://indd.adobe.com/view/eb69a77c-5826-4d59-a2a4-ca4cdfef3f75>

Noortega suurema koostöö arendamiseks ja plaanide paikapanemiseks toimus 7. oktoobril Tallinnas noorte mõttelaager, kus kogunesid käsitööliidu esindajad, paikkondade eestvedajad, teiste katusorganisatsioonide esindajad ning noored ise. Koos arutasime, mida me seni oleme teinud, kuhu soovime koos noortega jõuda ning kuidas ning mida võiksime ühiselt ette võtta. Eesti Folkloorinõukogu kogemust ja teekonda nende noortekoguga tutvustas Laura Liinat. Leidsime palju kattuvaid vaatenurki ja soovime teha tihedat koostööd, sest ka käsitööliidu unistus ja plaan on luua enda kõrvale noorteorganisatsioon. Esimesed sammud selleks said kohtumisel tehtud ning järgnevad teema-aastad aitavad kaasa ning toovad kokku palju rõõmsaid käsitööhuvilisi noori.

25. septembril toimus käsitööliidu traditsiooniline **juhtide kool** osana **aastateema seminarist Heimtalis**. Juhtide koolis ja seminaril osalesid paikkondade käsitööseltside eestvedajad ja esindajad üle Eesti. Seminari esimene pool oli traditsiooniline juhtide kool – käsitööliidu tegemiste tagasivaade ning eesolevate plaanide tutvustus ja arutelu.

ERM Heimtali Muuseumi rahvamajas toimunud seminar keskendus meeskäsitöö aastale ja kohaliku puitmaterjali väärdamisele. Selle peakorraldajaks oli ERKL koostöös Eesti Rahva Muuseumi ja TÜ Viljandi Kultuuriakadeemiaga. Piirangute tõttu lükkus üritus maist septembrisse.

Ettekannetega astusid üles puutöömeistrid ja -uurijad. Martin Bristol rääkis Eesti puitu väärtustavast Puupanga ideest, Andres Ansper mõtiskles meelte üle, mida puukäsitööline oma töös vajab ja kasutab, Priit-Kalev Parts rääkis haabjate valmistamise kultuurist, Madis Rennu keskendus oma ettekandes sajanditagusele Eesti jõgede palgiparvetamise traditsioonile ja Meelis Kihulane tutvustas oma meistrikooli ideed ja tegevust.

Seminaripäeva lõpetas Madis Rennu juhitud vestlusring meeskäsitöö hetkeseisust. Selles osalesid kõik ettekannete tegijad ning jagatud mõtetest vormunud artiklit saab lugeda Viljandi Kultuuriakadeemia käsitööteadusliku aastakirja Studia Vernacula sügisnumbrist.

Ettekannete kõrval oli võimalik tutvuda traditsioonilise käsitöö meistrite näitusmüügiga.

Üritus sai teoks tänu Eesti Kultuurkapitali toetusele.

Priit-Kalev Parts (käsitööline): „Mehed üldiselt oma käsitöötegemisest ei räägi ja miksküsimusi ei esita. Ei teagi, miks seekord Heimtalis teisiti läks?! Väga hästi kavandatud ja läbi viidud üritus – kõik toimis ilma higihaisuta!“

Meeste käsitöö aasta – Meelis Kihulase ideel ja eestvedamisel käsitööd tegevatele meestele keskenduv aastateema oli edukas ja täitis seatud eesmärged. Hoolimata endiselt piiratud võimalustest korraldada planeeritud sündmusi ja kokkusaamisi saime juba varasema aasta kogemuse najal tegutseda virtuaalselt (esimene meeste aasta näitus, kohtumised meistritega jms). Väga edukas oli seniste 3D kultuuri kohtumistest välja kujunenud filmisari „Meistrile külla“. Intervjuuvestlused seitsme meistriga olid inspireerivad ja nende vaatamine on olnud väga menukas. Üks aastateema eesmärged oli leida ja esile tuua käsitöölisi-mehi, kes teevad väärt tööd, kuid ei ole seni end laiemalt tutvustanud. Palusime abi paikkondlikelt käsitööseltsidelt ning kasutasime ka oma tutvusi, et esitleda mitmeid seni varju jäänud käsitöömehi. Nad osalesid näitustel ja neist tehti filme. Toimunud aastateema tegevused ei katke, sest eestvedaja Meelis Kihulane jätkab meeste käsitöö edendamist ning propageerimist. 2020. aasta Mardilaadal andsime välja trükise „Mehed teevad käsitööd“, kus on välja toodud erinevate käsitöömeistrite tegemised ja mõtted koos väga elavate ja õnnestunud piltidega nende tegemistest. Valminud trükist ilmestavad fotograaf Sandra Urvaku tabatud hetked. 2021. aastal tuli Mardilaadaks välja trükise järg „Mehed teevad käsitööd 2“. Pehmekõiteline vihik on kujundatud sarnasena sama aasta esimese raamatuga, moodustades sarja. Meeste käsitöö aasta on saanud hoolimata koroonapiirangutest suurt tähelepanu ning ka trükiste vastu on huvi olnud rõõmustavalt suur. Palju on saanud seda jagada meie erinevatel ettevõtmisel. Tänu trükistele ja suurele näitusele, mis ringi rändab, saab meeste aasta sisu ja idee pikemalt edasi kantud.

Alaliitude kaudu toetame ka eri käsitöötehnikatel põhinevat tegevust. Jätkuvalt on teiste seas olulisemad MTÜ Rahvarõivas riiklik toetus (Eesti Kultuurkapital ja Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet), nende tegevus on edukas ja märgatav üle Eesti. Käsitööettevõtete alaliit ühendab paikkondade käsitööpoode ja -keskusi (toetus Tallinna Ettevõtlusametilt, projekt LooTöö). Kangakudujate valdkonda, erinevaid hobi- ja professionaalseid kudujaid ühendav alaliit kasvab aasta-aastalt ning muutub üha olulisemaks. Eesti Lapitöö Selts on kõige pikaajalisem ja jätkuvalt edukas alaliit. Tugevalt on silma paistnud rahvuslik puukäsitöö. Kõikide alaliitude kohta saab täpsemalt lugeda aastaraamatu teises pooles.

Eesmärk 2. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit esindab eesti käsitöö valdkonda Eestis ning Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

Aruandeaastal kuulusid meie esindajad järgmiste liikmesorganisatsioonide ja koostööpartnerite tegevust juhtivatesse organitesse:

- Eesti Folkloorinõukogu (Liina Veskimägi-Iliste)
- Eesti Vabariidusliit (Kätli Saarkoppel)
- Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon (EVEA) (Elo Kallas)
- Vanalinna Ettevõtjate Ühing (Liina Veskimägi-Iliste)
- Euroopa Käsitöö Organisatsioon (Liina Veskimägi-Iliste, juhatuses)
- Põhjamaade Käsitööliit (Liina Veskimägi-Iliste, Liis Burk)

Meistriõpe. Kutseksamite korraldamine

Käsitöö kutsealade kutsetunnistust antakse välja seitsmel erialal: tekstiilitöö, sepatöö, nahatöö, puutöö, mööbli restaureerimine, keraamika ja klaasipuhumine. Võimalik on taotleda 3.–7. taseme kutset.

Kultuuri Kutsenõukogu koosseisus esindas 2021. aastal käsitööliitu Maret Lehis.

Kutsekomisjoni koosseis 2021. aastal: Maret Lehis – esimees (tekstiili valdkond), Pille Kivihall – aseesimees (nahkkäsitöö), Anu Randmaa (tekstiil, rahvarõivas), Kersti Laanmaa (keraamika), Andres Rattasepp (puutöö), Eili Soon (klaasipuhumine), Meelis Kihulane (mööbli restaureerimine), Joonas Kiri (sepatöö).

2021. aastal toimus kutseõppeasutustes kokku 24 kutseksamit. Osales 187 taotlejat, kellest kutse said 166. Lisaks toimus töömaailma kutseksam 4. taseme puukäsitöölilistele, väljastati neli kutsetunnistust.

1. märtsil toimus virtuaalselt **Põhjamaade Käsitööliidu aastakoosolek**. Käsitööliidust osalesid ERKLi juhatuse esimees Liina Veskimägi-Iliste ja arendusjuht Liis Burk. Lisaks Eestile osalesid käsitööliitude esindajad Taanist, Norrast, Rootsist, Soomest, Islandilt ja Fääri saartelt. Pool päeva analüüsiti möödunud aasta käsitöötegevusi eri riikides ning vahetati mõtteid. Tulevikusündmustest oli suure tähelepanu all nüüd juba traditsiooniks kujunenud septembris toimuv ühissetevõtmine „Põhjamaade käsitöö päevad“, mille teemaks lepiti kokku eri riikide meistrite ja traditsioonilise käsitöö kajastamine. Lisaks oli 2021. aasta suvesse Taanis planeeritud Põhjamaade Käsitööliidu teine noorte käsitöölaager. Ettevõtmine lükati 2022. aastasse.

Euroopa Käsitöö Organisatsiooni (ECO) aastakoosolekud toimusid virtuaalselt 16. märtsil ja 8. oktoobril. Selle aasta põhitegevus oli organisatsiooni arengukava ja suundade põhjalik läbivaatamine nii juhatuse kui ka kogu organisatsiooni tasemel. Eesmärkide uuendamise käigus vaadati üle ka organisatsiooni nimi. Uus nimi on Euroopa Käsitöö Organisatsioon. Plaane tehti ühingu 50. aastapäeva tähistamiseks 2022. aasta augustis Ungaris.

Põhjamaade käsitöö päevad toimusid neljandat aastat ning seitsme Põhjamaa koostöös osalesid Eesti, Soome, Rootsi, Norra, Taani, Island ja Fääri saared. Tegemist on iga-aastase ühenädalase sündmusega, mille raames toimub ühine käsitööaktsioon kõigis riikides. Sotsiaalmeediast on sündmus leitav Nordic Craft Weeki nime all. Sel aastal oli fookuses iga riigi enda käsitöömaastikul hetkel aktuaalne ja esiletõstetud teema. Mitu riiki peavad meiega sarnaselt teema-aastat ning valdavalt tõsteti esile eri materjale. Meie postitused ja loengud keskendusid rahvarõivastele ning käsitööd tegevatele meestele, kes olid 2021. aastal meie tähelepanu all.

2021. aasta sügisel ilmus üksainus ERKLi **Teataja** (nr 44). Kuna *Mardilaat* oli virtuaalne, ilmus ka *Teataja* vaid veebilehena. Kõiki *Teatajaid* saab lugeda või alla laadida ERKLi kodulehelt.

Aasta jooksul ei ilmunud palju infotrükiseid, sest avatud sündmusi oli vähe ja suur osa ettevõtmisi toimus virtuaalselt. Ilmus käsitööliidu aastaste koolituste voldik.

Eesti Rahvusraamatukogu hallatavas e-keskkonnas on meie väljaanded talletatud soovijatele tutvumiseks ja kasutamiseks. Infot ERKLi tegemiste kohta levitame ka sotsiaalvõrgustike Instagram ja Facebook lehtedel, neist viimasel on juba üle 10 000 jälgija. Kasutasime Facebookis ka sündmuste raames tasulise reklaami võimalust ja tegime mitmeid otselülitusi oma ettevõtmistele.

Peale ERKLi Facebooki lehe toimised eraldi ühismeedia lehed *Käsitöökojad Üle Maa*, *Rahvarõivaste tuulutamine*, *Keskaja Päevad* ja *Mardilaat*. Samuti on loodud eraldi Facebooki-grupid käsitööliidu kursustega kursis olla soovijatele. Oleme palunud välisspetsialistidel meid ka turundusalaselt õpetada ja eriprojektide raames meie meeskonnaga liituda. ERKLi ametlik e-aadress info@folkart.ee toimib nii info koguja kui ka jagajana. Kontrollime ja täiendame pidevalt ERKLi meililiste. Põhilised listid info jagamiseks on juhatause, paikkondade, maakonna rahvakultuurispetsialistide, alaliitude ja toetajaliikmete omad. Kasutame ka käsitööhuviliste meililisti. Omaette infoliste kasutavad meie liikmed eri paikkondades.

Teave ERKLi ettevõtmiste kohta on saadaval paikkondade infopunktides üle Eesti, Eesti Rahvakultuuri Keskuses, Eesti Käsitöö logo kandvates kauplustes ja meistriskodades. Meie ettevõtmiste lendlehti saab võtta ka Tallinna turismiinfo punktist. Koostöös Tallinna Linnavalitsuse turismiosakonnaga jagame käsitööinfot Tallinna käsitööpoode tutvustaval turismikaardil, mida uuendati viimati 2020. aastal.

Suuremaid sündmusi ja kriisi ajal toimuvat on kajastatud ka meedias, eelkõige ERRi tele- ja raadiosaadetes, aga ka ajalehtedes. Aktiivne meediakajastus on ka meie sotsiaalmeediakanalites. Meie hea koostööpartner on alati ja jätkuvalt ajakiri *Käsitöö*.

Aruandeaastal propageerisime ERKLi logo kasutamist paikkondade suurematel sündmustel, paikkondlikes käsitöökeskustes ja -poodides.

20.–21. augustil 2021 toimus Soomes Hämeenlinnas **Häme keskajafestival**. See on suurim ajaloofestival Soomes. Keskajafestivali külastasid Tallinna Keskaja Päevade juht Liina Veskimägi-Ilste, programmijuhid Anne Veldi ja Annely Pantalon Hopneri majast ning meie rõivameister Tammsaare Teatrist Jana Volke, ikka selleks, et oma ettevõtmisele ideid ja kinnitust saada. Häme keskajafestival toimub suletud alal, sissepääs piletiga. Ala piirneb pargi, väikese järve ja keskaegse linnusega. Keskajafestival on jaotatud eri aladeks. Rõhk on olnud algusest saadik kauplemisel, eeskaval ja elava keskaja kehastamisel. Festivalil on laat ja töötoad, laagripplats keskaja rollimängijatele, eraldi telkla viikingiajastu ausajatele ning lisaks on linnusemüüride vahel olevad võitlusplatsid ja turniiriala. Suur rõhk oli pandud lastealale. Toit ja eeskava olid kooskõlas. Lisaks pakkus huvi müstiline haldjamets nõidade, ravitsejate ja valgusinstallatsioonidega, festivaliprogramm kestis südaööni. Keskajafestivali tegi elavaks laagrielu, paljud huvilised olid kohale tulnud oma telgi, tuleaseme ja loomulikult ajastutruu rõivastusega. Laagriplatsidel elati seltsielu ja nautiti koos festivali korraldajate poolt pakutavat programmi. Telklad andsid mängulise olekuga vürtsi kogu ettevõtmisele.

20. novembril osalesid Liis Burk, Meelis Kihulane ja Lembe Sihvre veebi vahendusel **seminaril Jaapanis**. Juba kaheksandat aastat toimunud seminari teema „Tere, Eesti“ on suunatud Eesti kultuurist huvituvatele jaapanlastele. Kuulajaid jagus ka sel korral. Kajastati *Mardilaata* ning meie meistreid esitleti käsitööfilmidega, toimus ka elav arutelu ja küsimustering. Selle aasta seminar oli eriline, sest Eestil ja Jaapanil on 100. sõprus aastapäev.

Eesmärk 3. Rahvuslik käsitöö säilib elujõulisena tänu elukestvatele õppele, järelkasvu toetamisele ja mitmekesisele koolitustegevusele.

Õppida on mõnus, see viib edasi

ERKLi koolituskeskus

Koolitustegevusest teavitame ERKLi kodulehel, Facebookis, Instagramis ja meililistide kaudu. Kursuste nimekiri, korraldamise tingimused ning kinkekaardi ostmise ja kasutamise võimalused on kajastatud kodulehel www.folkart.ee koolituskeskuse rubriigis. Registreerimine kursustele toimub meie kodulehe www.folkart.ee registreerimissüsteemi kaudu.

Kodulehel registreerumise link suunab Maksekeskuse lingile, mille kaudu saavad kõik kursustele registreerujad kohe osavõttu maksta.

Rahvarõivakoolitustele on võimalik registreerida käsitööliidu kodulehel kursuste rubriigis. Suunav link koolitustele asub ka rahvaroivad.ee lehel.

Kajastame oma koolitusi ja töötube lisaks Tallinna linna koduleheküljel huvitegevuste rubriigis. Facebooki käsitööliidu koolituste grupp on koondunud juba 2000 liiget. Grupis kajastame aktiivselt toimunud koolitusi, tutvustame tulevasi koolitusi. Facebooki grupi leht annab kursustel osalenutele operatiivset ja kiiret tagasisidet ning infot ka inimeste soovide kohta. Aruandeaastal levitasime aktiivselt oma kursuste infot erinevatele sotsiaalmeediagruppidele, kuhu kuuluvad käsitööst ja isetegemisest huvitatud inimesed. MTÜ-l Rahvarõivas on samuti Facebooki leht, kus antakse teada üritustest, teabepäevadest, kursustest. Tegutseb ka Tekiklubi Facebooki grupp, mille kaudu osalejad vahetavad muljeid, küsivad nõu ja suhtlevad omavahel.

Aruandeaastal korraldati huvi- ja käsitöökursusi Allikamaja koolituskeskuses (Lühike jalg 6a). Kursuste läbiviimiseks on käesoleval aastal kasutada esimene ja teine korrus, kokku kolm õppeklassi. Koolitustele sisenemine vastavalt Lühikese jala ja Pika jala tänava ukse kaudu. Seoses terviseohutuse nõuetega tuleb igal osalejal esitada enne koolitusklassi sisenemist vaksineerimist või viiruse läbipõdemist tõendav tõend.

Allikamaja koolituskeskuses toimunud koolitused olid seotud traditsiooniliste käsitöötehnika, rahvarõivateemaga, kuid aina rohkem korraldame neis ruumides ka teiste käsitöövaldkondade kursusi.

Lisaks on täienduskoolitusi korraldatud ka alaliitude kaudu: alaliitude kursused, suvekoolid ja käsitöölaagrid. Kõigil suurematel rahvakunsti- ja käsitöölaadadel on korraldatud meistrilõuad ja õpitubasid nii täiskasvanutele kui ka lastele. Koostöös toimusid Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia ja Oma Mood Meistrite Kooli koolitused.

2021. aasta maikuu toimusid virtuaalselt traditsioonilised Allikamaja koolituskeskuse **lahtiste uste päevad**, mille raames oli külastajatel võimalus tutvuda meistrite töödega, uue hooaja koolitustega, juhendajate tutvustustega. Otseülekanded ja postitused toimusid käsitööliidu Facebooki lehel, Käsitööliidu Kursuste grupi ja käsitööliidu Instagrami konto vahendusel. Meistrid ja õpetajad tutvustasid Microsoft Teamsi keskkonna kaudu virtuaalsel kokkulepitul esitluskoosolekul tulevasi koolitusi ning vastasid kursustele küsimustele. Esitleti käsitööliidu algatusel ja Eesti Kultuurkapitali toel valminud lühifilme, tutvustati Allikamaja koolituskeskuse ruume ja võimalusi.

**Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kursused
Kevad ja suvi 2021**

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Õmble ise keskaegne kleit või kuub (virtuaalne ja individuaalsed kohtumised)	Katrin Koch-Maasing	12	4
2.	Virtuaalne koolitus „Muhu vapid“	Alliki Oidekivi	6	7
3.	Virtuaalne koolitus „Muhu naise tanud“	Alliki Oidekivi	3	8
4.	Niplispitsi klubi, edasijõudnud (algus 2020 sügisel)	Kristiina Nemirovitš-Dantšenko	36	14
5.	Kihnu kleidi kudumine (algus 2020 sügisel)	Elly Karjam	48	9
6.	Minu esimesed sokid	Piret Tiismaa	12	5
7.	Põdraluust ehte valmistamine	Monika Hint	5	4
8.	Kõrgreljeefne helmestikand 1 osa	Janika Mägi	9	17
9.	Kuldtikandi alused	Janika Mägi	14	8
10.	Kõrgreljeefne helmestikand 2 osa	Janika Mägi	9	11
11.	Minu esimene helmekee	Anu Randmaa	4	13
12.	Minu esimesed pastlad	Inna Raud	10	5
13.	Kuldtikandi alused	Janika Mägi	14	15
14.	Neolõnga värvimine	Lembe Sihvre	5	10
15.	Loeng ja praktiline töötuba „Eesti pulm. Rahvuslik käsitöö“	Liis Burk	3	7
		Kokku	190	137

Sügis 2021

	Kursus	Juhendaja	Maht	Osalejad
1.	Gobeläntechnika algvõtted	Riste Laasberg	17	4
2.	Kõrgreljeefne helmestikand 1 osa	Janika Mägi	9	15
3.	Muhu tikand algajatele	Alliki Oidekivi	9	7
4.	Rahvuslik tikand algajatele	Lembe Sihvre	9	7
5.	Punumise algõpetus	Margus Rebane	4	4
6.	Tinanööpide valmistamine	Valdur Vesman	4	2
7.	Kootud kiri. Kalligraafia kursus	Anu Karjatse	4	6
8.	Taimed sulega. Kalligraafia kursus	Anu Karjatse	4	10
9.	Nõeltechnika	Liis Burk	12	6
10.	Arhailine tikand	Lembe Sihvre	9	5
11.	Muhu tikand algajatele	Alliki Oidekivi	9	7
12.	Täisvitstest korvi punumine	Margus Rebane	16	5
13.	Põdraluust ehte valmistamine	Monika Hint	5	6
14.	Kõrgreljeefne helmestikand 1 osa	Janika Mägi	9	15

15.	Kõrgreljeefne helmestikand 2 osa	Janika Mägi	9	9
16.	Süsteemne värvimine sünteetiliste värvidega	Liis Luhamaa	8	4
17.	Haapsalu salli kudumine	Siiri Reimann	12	6
18.	Oma Mood Meistrite Kool	Erinevad juhendajad	12	13
19.	Minu esimene triibuseelik	Anu Randmaa	12	7
20.	Minu esimene helmekee	Anu Randmaa	4	10
21.	Kampsiku loovõmblemine	Eve Mahhov	20	5
22.	Lõigatud vitstest korv	Margus Rebane	16	5
23.	Sõrmkinnaste kudumine	Kristi Jõeste	12	13
24.	Vurpuuri valmistamine	Monika Hint	5	6
			228	187

Rahvarõiva Nõuandekoja kursused toimusid Allikamaja koolitusruumides, Rahvarõiva Nõuandekojas, Lühike jalg 6a. Kursusi kureeris koolitusjuht Kätli Saarkoppel-Kruuser. Kursused toimusid argipäevaõhtuti algusega 17.30 ja nädalalõppudel. Nädalavahetuse kursused sobivad kaugemalt tulnud juhendajatele. Käesoleva hooajal oli välja hõigatud taas kursused „Minu esimene“, kus alustame päris algusest. Huvilisi jagus rahvarõiva seeliku õmblemise kursusele. Rahvarõivakoolitused on esemepõhised, st kõik rahvarõivakomplekti kuuluvad esemed on haaratud. Kursused on aasta-aastalt samad – nii on võimalik 2–3 aasta jooksul kõiki kursusi läbides rahvarõivakomplekt valmis teha. See, kes on valmistanud komplekti, läbinud vajalikud teoreetilised kursused ja koostanud kirjaliku töö, millega tõendab oma teoreetilist taset, võib taotleda rahvarõivameistri 5. taseme kutsetunnistust.

Rahvarõivakursused

Kursus vältab kaks aastat, sisaldab teoreetilist ja praktilist rahvarõivaõpet ning rahvakultuuri loenguid. Kursuse käigus valmistatakse üks meeste või naiste rahvarõivakomplekt ning koolituse lõpus väljastatakse lõpetajatele tunnistus.

Tunnid toimuvad üks kord kuus nädalavahetusel. Vahepealsel ajal eeldatakse osalejalt iseseisvat tööd. Kursuse põhiosas toimub tikkimine ja õmblemine. Lisaks tuleb läbida kohustuslikud lisakursused vastavalt valitud komplektile ja koolituskavale ning soovi korral võtta valikkursusi. Lisaks rahvarõivakomplektile kirjutab iga osaleja kursusetöö ja metoodilise materjali. Koolituse läbinutel on võimalik kutsestandardi tingimustele vastavalt (rahvarõivad.folkart.ee) taotleda rahvarõivameistri kutsetunnistust.

Kursuse juhendajate tutvustused asuvad MTÜ Rahvarõivas kodulehel rahvarõivad.ee.

Huvi rahvarõivaste valmistamise kursuse kohta on jätkuvalt suur. Uuendatud kursus 25 osalejaga alustas tööd 2019. aasta sügisel ning pidi lõpetama 2021. aasta suvel, kuid seoses terviseohutusega ning viiruse levikuga ei saanud vajaliku arvu kontakttunde kokku kutsuda. See kursus lõpetab 2022. aasta aprillis. Käesoleval aastal on palju juhendamist toimunud virtuaalselt.

MTÜ Rahvarõivas algatatud **Tekiklubi** uusloomingu näitus toimus 2021. aasta kevadel Eesti Käsitöö Maja rahvakunstgaleriis. Näitus rändas edasi Kihnu Muuseumi. Kontaktkohtumisi tekiklubi liikmetega aruande aasta jooksul korraldatud ei ole, arutelud ning teemade

käsitlused on toimunud virtuaalselt Facebooki Tekiklubi grupis, mille eestvedaja on Kätli Saarkoppel-Kruuser.

Eesti käsitööd tutvustavad loengud, kursused väliskülalistele

ERKL on pidanud oluliseks Eesti käsitöövaldkonna tutvustamist nii katusorganisatsioonide koosolekutel kui ka Eestis. Aruandeaastal väliskülalistele loenguid ja kursusi koroonaviiruse tõttu otsekohtumistena ei toimunud. Küll aga tegime veebikoolitusi ja loenguid Ameerikasse Seattle'isse. Anu Randmaa tutvustas meie rahvarõivaid ning õpetas säärepaela punumist ja Liis Burk rääkis vanematest pulmakommetest ning juhendas pulmapaelte ja tuttide tegemist. Veebitöötoad olid Seattle'i Eesti Seltsi osa heategevuskampaaniast, kogumaks raha 2022. aasta suvel sealsete väliseestlaste suvepäevade korraldamiseks.

Meistrikodade ja õpitubade korraldamine

Meistrikogad ja õpitoad toimusid meie suurematel ettevõtmistel koostöös MTÜga Rahvarõivas. Toimusid rahvarõiva õpitoad. Tõstamaal toimus rahvarõivalaager Kastna puhkekülas. Keskenduti tikkimisele, värvimisele ja õmblemisele. Erinevad töötoad toimusid ka Keskaja Päevade ja virtuaalse Mardilaada ajal.

Kodukäsitöö OÜga oleme turismifirmade tellimisel korraldanud Tallinna külastavatele inimestele külastusi käsitöökeskustesse ja meie näitustele. Tänu aastate jooksul tekkinud kontaktidele ja heale kogemusele on meie juurde rõõmuga pöördutud.

Mentorprogramm

2021. aastal toimus 26 käsitöövaldkonna mentorkoolitust – peale Hiiumaa toimusid koolitused kõikides paikkondades, lisaks viidi läbi üle-eestilisi koolitusi. Võrreldes eelmise aastaga ei jäetud koroonaviiruse kartusel mentorkoolitusi korraldamata, küll aga mõjutas see osavõtjate arvu, kuna haigestumise või viirusega kokkupuute tõttu pidi nii mõnigi huviline ootamatult koju jääma.

Sel aastal olid ülekaalus tekstiilidega seotud koolitusteemad, tehti ka puutööd, korrastati vanu vokkisid, valmistati rookroone, taaskasutati vanapaberit uute esemete loomiseks ja räägiti käsitööettevõtlusega seotud teemadel.

Käsitööliiduni on jõudnud palju rõõmustavat tagasisidet toimunud mentorkoolituste kohta: koolitused on olnud inspireerivad ja sisukad, õpetajad ja ringijuhid on saanud teadmisi ja innustust, et õpitut omakorda edasi anda oma hoolealustele koolides ja käsitööringides. On õpitut valmistama esemeid, mille loomiseks vajalike oskuste edasikandumine põlvest põlve on katkenud. Palju häid sõnu on mentorid edastanud koolituste väga hea korralduse kohta paikkondades – tore, et meiega teeb koostööd nii palju oma kogukonnast hoolivaid käsitöövaldkonda edendada soovivaid inimesi!

Murekohaks on jätkuvalt koolituste kestuse ajaline piirang (5 akadeemilist tundi päevas), mis on paika pandud programmi tingimustes – mõne teema puhul on see põhjalikumaks süvenemiseks ebapiisav. Sellistel puhkudel oleme püüdnud lahendust pakkuda 2-päevaste koolituste korraldamisega.

2022. aastal on plaanis mentorkoolituste jätkumine tavapäraselt, käimas on 5-aastase programmi viimane aasta. Loodame toetusprogrammi jätkumist ka edaspidi.

Eesmärk 4. Rahvusliku käsitöö traditsioon ja järjepidevus on nähtav, hoitud ja hinnatud.

Ise tehtud, hästi tehtud

Tunnustamine

Pärandihoidja auhinnad 2021. aasta eest

Mareli Rannap, paikkondlike rahvuslike käsitöötraditsioonide alalhoidmise ja edendamise eest

Liis Luhamaa, paikkondlike rahvuslike käsitöötraditsioonide alalhoidmise ja edendamise eest

Kristi Jõeste, rahvusliku kindakudumise traditsiooni alalhoidmise ja edendamise eest

Noore käsitöömeistri preemia eesmärk on märgata ja toetada noori käsitööhuvilisi, suunata tähelepanu nende tegevusele ja toetada nende loomingulist arengut. Preemia saaja on mõnel käsitööerialal õppiv kuni 26-aastane noor.

Noor käsitöömeister 2021 on **Helene Maria Skovgaard** (Räpina Aianduskool, tekstiilkäsitöö eriala).

2021. aasta autasud antakse üle 26. märtsil 2022 üle Hopneri majas.

Stipendiumid ja tunnustused

ERKLi juhatuse ettepanekul on taotletud stipendiume ja toetusi nii suurettevõtmiste korraldamiseks kui ka käsitöömeistrite tegevuse toetuseks erinevatelt fondidelt ja institutsioonidelt.

Eesti Kultuurkapitali rahvakultuuri sihtkapitali preemiad

– **Kristi Jõeste**, pikaajasel uurimisel ja praktilisel põhineva „Kindaraamatu“ väljaandmise eest. ERKLi poolt kandidaadiks seatuna pälvis Kristi Jõeste Eesti Kultuurkapitali rahvakunsti sihtkapitali käsitöö peapreemia.

– **Meelis Kihulane**, meeste käsitöö aasta idee loomise, eestvedamise ja meeskäsitöö edendamise eest. ERKLi poolt kandidaadiks seatuna pälvis Meelis Kihulane Eesti Kultuurkapitali rahvakunsti sihtkapitali käsitöö aastapreemia.

Tänapreemiad

– **Mareli Rannap**, käsitööpäevade korraldamise eest Saaremaal

– **Heidi Solo**, kodalukkude näituse korraldamise ja valdkonna uurimise eest

– **Kersti Pook**, kangakudujate infopäeva eduka korraldamise eest Põltsamaal

– **Marja Matiisen**, pikaajalise lapitöö traditsiooni hoidmise ja õpetamise eest

– **Siiri Reimann**, Haapsalu salli traditsiooni hoidmise ja õpetamise eest

– **Tiia Artla**, erivajadustega inimestele suunatud käsitöötoodete konkursi „Näputööga nägijaks“ korraldamise eest

Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas 8.–11. juulil 2021

Tallinna vanalinnas toimunud Keskaja Päevade tegevusi ja programmi jätkus neljaks päevaks Raekoja platsile, Harju tänavale Niguliste kiriku esisel linnamaal ja Hopneri majja.

Keskaja Päevade südameks oli Raekoja plats. Raekoja platsil asus pealava, kus toimusid erinevad esinemised. Alates sügisest 2020 toimus käsitööliidu koolituskeskuses Katrin Koch-Maasingu juhendamisel praktiline keskaja rõivaste valmistamise koolitus, mis sai uhke punkti pealaval, kus kõiki valminud töid linnarahvale esitleti. Raekoja platsil toimus ka suur keskaja stiilis meistrite laat, avatud olid töökojad, huvilistel oli võimalus ise kaasa lüüa ning meistrite

tegemisi jälgida. 8. juulil toimus aga teatraliseeritud avarongkäik keskaegse muusika, kostüümide ja meelelahutusega.

Harju tänaval Niguliste kiriku esisel väljakul asus keskaja küla, kus toimusid töötoad, osavusmängud lastele, keskaegne mõõgavõitlus, jõukatsumine ja kunstikool. Keskaja külas valmistati ehteid, tehti nahatööd, Rändava Töötoa meistrid tutvustasid sepa- ja puutööd. Tekstiilikodades kraasiti, kedrati, tikiti, kooti, vilditi ning punuti. Seal toimusid ka keskaja rõivaid tutvustavad loengud ja meistrikojad. Osavusmängud olid eelkõige mõeldud kaasalöömiseks lastele.

Mõõgavõitlus ja jõukatsumine toimus Lonkava Hundi Koja eestvedamisel. Avatud oli viburada. Käsitööliidu meeste teema-aastast johtuvalt oli kohal eriti palju käsitöömehi, kes oma keskaegseid tehnikaid lahkesti huvilistele tutvustasid. Toimus teatraliseeritud etendus.

Keskaja stiilis karnevalil Hopneri majas esinesid neljapäeva õhtul muusikud, rändnäitlejad, mängulisel moel toimus karnevalikultuuri tutvustus, kus kõik osalejad kandsid keskaegseid kostüüme.

Keskaegne turniir toimus laupäeval, 10. juulil. Turniiril osalesid Ajalooklubi Nordburg võitlejad. Turniir toimus Harju tänava haljasalal.

Lisaks käsitööliidu poolt pakutud programmile toimus toetavaid keskaja stiilis ettevõtmisi ka mujal vanalinnas. Oleme sellise koostöö eest väga tänulikud. Kuna juulikuus oli rahvusvaheline reisimine veel keeruline ja piiratud, oleme väga tänulikud linna meediale, kes aitas Keskaja Päevi kajastada eelkõige linnakodanikele. Sel aastal oli külastajate seas palju kohalikke Tallinna elanikke.

Pärjatud pead ja turu parimad:

- Monika Hint
- Küllike Tuvikene
- Hilja Sepp

XXV Mardilaat toimus 11.–13. novembril 2021, selgi korral virtuaalselt

Valides 2020. aastal koos käsitööliiduga esimesele virtuaalsele laadale nime, tundus, et „Mardilaat. Seekord virtuaalne“ sobib taoliseks erandlikuks sündmuseks hästi. Paraku ei osanud keegi meist sel hetkel ette näha, et ka aasta pärast peame kirjeldama ühte Eesti käsitöö suurimat tähtsündmust sõnadega „Mardilaat. Taas kord virtuaalne“.

Meil on ääretult kahju, et laad Saku Suurhallis ei toimunud. Virtuaalse laada korraldamisel olime sel aastal juba kogemuse võrra rikkamad ja eelmisest aastast saadud õppetundidele toetudes möödus teine virtuaalne Mardilaat ladusamalt ning rakendatud veebilahendused võimaldasid kauplejatel end paremini esitleda. Lehe kliendisõbralikum ülesehitus võimaldas näiteks kontaktvormi kaudu silma jäänud kauplejale kohe kirjutada. Mugava kliendikogemuse tagamiseks olid kõik meistrid ja käsitöölised jagatud tootekategooriatesse, mis võimaldab veebilehe külastajal keskenduda just talle enim huvi pakkuvatele toodetele või materjalidele. Samuti said virtuaalse laada külastajad tutvuda iga kauplejaga põhjalikumalt, lugedes meistri ja toodete tutvustusi, vaadates meistri loomingut tutvustavat galeriid ning külastades otseviidete abil ka huvipakkuva ettevõtte või kunstniku kodulehte, e-poodi või sotsiaalmeedia kanaleid.

Kui virtuaalse laada koduleht keskendus kohalike meistrite tutvustamisele, siis kogu laadaprogramm oli Saku Suurhallist kolinud ümber Mardilaada Facebooki lehele. Kolme päeva jooksul tutvustasime sotsiaalmeedias kohalikku käsitööd ja meistreid, kuulasime muusikat ja vaatasime õppevideoid, valisime rahvahääletuse tulemusel parimaid uusi tooteid laadal, loosisime välja traditsioonilise mardivaiba ja mis peamine – toimus enam kui 20 otselülitust Eesti eri paikkondades tegutsevate meistrite juurde, kes kõigile hea meelega oma tegemistest ja toimetustest rääkisid. Virtuaalmaailm ei hakka kunagi asendama reaalseid kontakte, ent praeguses keerulises olukorras said kõik soovijad siiski oma kolleegidele ja lemmikmeistritele läbi sinise ekraani kaasa elada.

Virtuaalse Mardilaada koduleht oli avatud kuni detsembri lõpuni.

Mardilaadal esitleti konkursi „**Uus toode Mardilaadal**“ võidutöid:

- **Vormsi sõba**, Marju Tamm (Vormsi Käsitöö Selts) Rahva lemmiku hääletuse võitja
- **pulmalusikas**, Joonas Kiri
- **taaskasutusdisain**, **Kaja Raitar (Raitar OÜ)**
- „**Mustrid päästavad maailma**“ **teksasjakkide sari**, Katre Arula (Katre meistrikoda, Katré)
- **Talvemantel**, Liina Laaneoja (Etnowerk MTÜ)

Rahvakunsti laata sel aastal ei toimunud.

Paikkondades toimub pidevalt uusi traditsioonilisi ettevõtmisi, **rahvakunsti- ja käsitöösündmuste** kohta saab infot ERKLi kodulehe kalendrist ja alamlehel „Sündmused“.

Näituste korraldamine Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis (Pikk 22, Tallinn) ja mujal

Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis toimuvad näitused aasta ringi ning vahelduvad iga kolme nädala tagant.

Meeste käsitöö aastateema raames alustas näitustehooaega rahvakunstigaleriis Kätli Saarkoppel näitusega „Ruudi Pärimus_JUURKOOD“. Autor esitles rõivakollektsiooni, mille inspiratsiooniks on Muhu pruuditeki tikandid. Näituse tekstiline osa suunas külastaja mõtisklema rõivastuse üle ja arutlema, millist lugu kõnelevad rõivad. Rõivad ja inimene on ju kooskõlas. Kui poleks inimest, poleks vaja rõivaid, kui poleks rõivaid, oleks inimene katmata. „JUURKOODI“ rõivad olid valmistatud konkreetseid kandjaid silmas pidades ning rõivaste ja kandja vahel oli oma lugu. Ruudi Pärimus on rõivabränd, „Juurkood“ on kollektsioon.

Järgmisel näitusel pakkusid silmarõõmu rookroonid. Urmas Veersalu eestvedamisel valmistati koos vabagrupi rookoondisega hulk omanäolisi rookroone. Näituse nimi „Rooversum“ sündis koostöös kuraator Kadi Pajupuuga ning esitles pilliroouniversumi omanäolist loomingut.

Veebruarikuus astus näitusega üles MTÜ Soomaa Koda ning fotonäituse krooniks oli galeriisse ülesseatud ühepuulootsik. Külastajale avanes võimalus vaadata lühifilme lootsikumeistritest ja Soomaast. 2016. aastal kinnitas Kultuuriministeriumi juurde kuuluv vaimse kultuuripärandi nõukogu haabja ehitamise Soomaal Eesti vaimse kultuuripärandi nimistusse.

Märtsikuus oli külastajatel võimalus virtuaalselt tutvuda käsitööliidu aastateema näitusega „Mehed teevad käsitööd“. Näituse kuraator Kadi Pajupuu ning aastateema eestvedaja Meelis Kihulane olid üles seadnud nauditava näituse, mille vahendusel külaline tutvus erinevaid käsitöötehnikaid viljelevate meistritega.

Aprillikuus oli suurepärase võimalus virtuaalselt tutvuda lätlaste korraldatud näitusega, mille keskmes oli tänapäeva Läti mees, kes võib olla, kes ta tahab – tal ei ole vajadust võtta konkreetseid meesrolle. Riietudes rahvarõivastesse, paljastab ta ühe osa oma isikust.

Järgmine näitus galeriis oli värvikirev. MTÜ Rahvarõivas eestvedamisel esitleti Tekiklubi liikmete valmistatud eriilmelisi tekke, mis olid kaunistatud lillkirjalise tikandiga. Näituse kuraatori Lembe Sihvre avasõnad ning näituse virtuaalne tutvustus pakkus silmailu ja uudisväärtust ekraani vahendusel paljudesse kodudesse.

Maikuus tutvustati näituse külastajatele eesti pulma olemust. Näituse „Eesti pulma kulgemine esemes ja vaimus“ autor oli Lahemaa pärimuskojast Liis Burk. Näitus pakkus teadmislusti paljudele huvilistele ja äratundmise, et Eesti pulmakombed on meie rikkus. Pulmad on kogum kogukondlikust ühisloomest, traditsioonidest, tähtsatest riitustest, mis viivad abiellujad ühest seisusest teise.

Juunikuus kogesid külastajad rahvakunstigaleriis Epp Klimentko ning Rein Reinpõllu korraldatud näitusel „Helid ja mustrid“ silmailu väikekanneldest ning pakutruki motiividest kangastel.

Nauditava näituse vahetas välja Heidi Solo ja Margit Solo näitus „Puitkangas. Mulgi moodi tegemised“ vahvast puidu ja tekstiili koostööst, mida autorid on oskuslikult käsitöötehnikate abil suunanud.

Juulikuus üllatas näituse külastajaid lätlanna Laura Šmideberga, kelle näitus „Mulliline mullitamine“ kutsus külastajad sukelduma klaasitöö maailma. Näitus oli kunstnikule esimene võimalus väljendada ideid ja tehnilisi väljakutseid, millega ta on paari aasta jooksul töötanud. Ent „Mulliline mullitamine“ rääkis ühtlasi ka tänapäeva maailmast pandeemia ajal, kus me kõik elame otsekui omaenda mullis.

Augustikuus tutvusid külastajad Kango Tekstiili korraldatud näitusega „Sume sumin“. Silmailu löid arvukad putukaelemendid, rõivad ja kotikollektsioon. Maitsekas näitus esitles kangastelgedel kootud kangastest valmistatud rõivaid ja nahast aksessuaare.

Oktoobrikuus tutvustasid Pallase tekstiilitudengid tulevikku viivaid traditsioone. Pallase tekstiiliosakonna ja käsitööliidu pikaajaline koostöö innustab tudengeid väärtustama kohalikke tootjaid ja materjale. Alguse sai koostöö 2001. aastal toimunud konkursist „Rahvakunst meis ja meie ümber“.

Järgmine näitus rahvakunstigaleriis köitis pitsiga. Siiri Reimanni oskuslikult üles seatud isikunäitus „Pitsitee“ tutvustas pitsilisi töid ja muid visuaalseid materjale.

Pitsivahu vahetas välja käsitööliidu aastateemaga seotud näituse teine osa – „Mehed teevad käsitööd 2“. Taas olid huvitavad meistrid üle Eesti oma töödega esitletud ning külastaja tarbeks oli loodud ka virtuaalne esitus.

Detsembrikuus pakkus silmailu jõulunäitus „Päritud pärimus“. Külastajale oli kaunilt eksponeeritud rahvuslikes mustrites kampsunid ja rõivad ning pehmust loovad aksessuaarid.

Aasta viimase näituse korraldaja oli Lembe Sihvre. Näitus „Teine võimalus“ tõi külastajate ette tikitud patjade ja sisustustekstiilide ilu. Näituse esemed olid valminud oskuslikult taaskasutatud kangast. Palju lusti värvidest ja tikanditest!

Traditsiooniliselt valib ERKLi juhatus igal aastal välja ka **parima näituse rahvakunstigaleriis**. Sel aastal läks preemia Siiri Reimanni näitusele „Pitsitee“. Siiri on pikaajaline Haapsalu salli õpetaja ja meister. Ta kaasab hoogsalt ka noori ning näitus peegeldas teda kui isetegijat ja kaasajat.

Rahvakunstigalerii 2021. aastal toimunud näituste nimekiri on aruande lisas.

Käsitööaasta 2021 oli Tallinna vanalinnas jätkuvalt keeruline. Oodatust vähem oli **Kaarmanni käsitöökeskuse** külastajaid ja viiruse levik ei andnud võimalust soovitud hulgal esitlusi ja kohtumisi korraldada. Jätkuvalt olid tähelepanu keskmes meie aknanäitused. Kuna soovijaid jätkus, siis vahetasime aruandeaastal näitusi iga kuu. Raekoja platsile avaneb kaks suurt akent ja nii saab korraga oma toodangut esitleda kaks ettevõtet või meistrit. Aknanäitused on saanud väga populaarseks ja viiruse taganedes alustame uuesti ka esitlustega huvilistele. Ettevõtjatest said oma toodangut tutvustada Riina Tomberg, Lembe Maria Sihvre, Anu Sergo, Kadi Pajupuu, Liina Veskimägi-Iliste, Katre Arula jt. Paikkonna käsitöökeskustest olid esitlused Lääne-Virumaalt, Tõstamaalt ja Haapsalust. Teist aastat oli aknanäitusel väljapanek TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia ja Kõrgema Kunstikooli Pallas üliõpilastöödest. Veebruaris nägime MTÜ Rahvarõivas esitlust vähetuntud rahvarõivastest. Väga erilised olid kirjastuse Saara ja Eesti Folkloorinõukogu aknad. Kaarmanni käsitööpood-keskus pakub meile võimalusi rahvusliku käsitöö esitlemiseks nii aknanäitustel, kohtumistel kui ka loengutel.

ERKLil on traditsioon korraldada 3D kultuuri kokkusaamisi. Meistriklassi külla tulnud meister räägib oma lugu ning koos osalejatega valmistatakse teemaks olnud tehnikas ese ka ise. Arvestades pidevaid piiranguid kokkusaamistele, otsustasime juba aasta alguses teema-aasta **meistritega kohtuda virtuaalruumis**. Välja kujunes vestlusfilmide sari, mille

eestvedaja oli Meelis Kihulane. Publiku võttis filmid soojalt vastu ning need said kiirelt nimeks „Kihulase TV“.

Käsitöömeeste teema-aasta lõpul ilmus Mardilaadaks trükis „**Mehed teevad käsitööd 2**“. Kaks pehmekõitelist vihikut on kujundatud sarnaselt ja moodustavad sarja. Meeste käsitöö aasta on hoolimata piirangutest saanud suurt tähelepanu ning ka trükiste vastu on huvi olnud rõõmustavalt suur. Palju on saanud seda jagada meie erinevatel ettevõtmisel. Tänu trükistele ja suurele rändnäitusele kandub meeste aasta sisu ja idee edasi ka pikemalt.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit taastati 1992. aastal Tallinnas. Sellest möödub tänava 30 aastat. Selle perioodi jooksul on selts läbi viinud palju suuri üritusi, millest suur osa on muutunud traditsiooniliseks. Meie juurest on läbi käinud ja siia püsima jäänud mitmeid suuri käsitöömeistreid, eesti käsitöö on tuntud ja hinnatud nii Eestis kui ka piiriüleselt. 30 sisuka aasta peale tagasi vaadates on Liivi Soova koostanud 2021. aasta jooksul ajalooaamatu käsikirja „**Päritud pärandamiseks**“. Raamatu koostamisel on aluseks võetud meie eesmärgipõhine arengukava.

Käsitööliit on Tallinna Ülikooli koostööpartner erivajadustega inimestele suunatud käsitöötoodete leidmisele suunatud konkursil „Näputööga nägijaks“. Ideed ja konkursi vedas eest Tiia Artla. Konkurs oli edukas ja selle abil leiti mitmeid tooteid, mida vaegnägijad saavad ka hõlpsasti realselt tarvitada. Konkursist kasvas välja näitus „Kaasav elu“ Eesti Rahva Muuseumis Tartus. Näitusel esitletud esemed olid käsitööna valmistatud ja suunatud just erivajadustega inimestele. Näitus oli silmi avav, kaasa mõtlema kutsuv ja kindlasti erivajadustega inimestega tegelemise ja arvestamise seisukohast ääretult oluline.

2020. aastal ära jäänud **XXIII käsitööpäevad** toimusid 15.–16. oktoobril 2021. aastal Saaremaal. Esimesel päeval peeti Kuressaare Ametikoolis konverents, mille põhieesmärk oli üle Eesti kokku tulnud käsitööhuvilistele näidata, et käsitöö ei ole ainult pensionäride sokikudumine. Kuressaare Edukatori juht Kristel Oidenberg-Kelder ja Saarte Koostöökoja ettevõtluse suunajuht Sulvi Munk andsid oma ettekannetes teadmise, et edukad käsitöölised võivad tegutseda nii pillirookõrtest esemete kui ka kreemide valmistajatena. Põneva ettekande tegid Kadri Tilk ja Siiri Künnapas makrameest kui väga vanast käsitöötehnikast, mida osa meist mäletab ka Nõukogude ajast. Tänapäeval on sellest saanud hinnatud pulmadekoratsioon ja naised koolitajatena oodatud üle Eesti oma tarkusi jagama. Konkursi „Saaremaa päike“ projektijuht Triin Arva andis ülevaate noorte ettevõtlikkusest ja käsitöö osast nende ettevõtetes.

Seekordse aasta käsitööettevõtja tiitli, mida igal aastal annab välja ERKL, pälvis Saaremaa mees Vello Kaasen. Vello on paljudele tuntud südamlike kiiklammaste, pinktallede ja -oinaste meister. Peale puutöö armastab ta ka leiba valmistada ja oskab seda ka edukalt müüa.

Väga põneva uurimistööst vilju tutvustas pärandkultuurispetsialist Mari Lepik. Ta oli kahe aasta jooksul uurinud põhjalikult vanu rahvalaule ja kirjutanud neist välja erinevaid viiteid rahvariiede ja nende kandmistraditsioonide kohta Saaremaal ja Muhus. Päeva lõpetasid Muhu saare noored naised Triinu Traumann ja Gea Promet, kes koos Piret Lemberi ja mannekeenidega tutvustasid kõigile, kuidas etnograafiliste sugemetega käsi- ja masintikandiga ning muude pärandtehnoloogiliste oskustega tänapäeva rõivaid kaunistada. Teisel päeval said saarele sõitnud inimesed käia käsitööettevõtjate töökodades nende loominguga ja tööstiilidega tutvumas. Kes käis vanas Leedri külas ekskursioonil ja sai maitsta Saaremaa kuulsaid kadakasiirupeid, kes käis aga Sõrve villaveskis tutvumas vanade traditsiooniliste käsitöövõtetega. Uudistati Saare Vildi vildistuudios tehtavaid vilditooteid ja tikandeid ning tutvuti Mare Kallase Nooda talus tema haldjakuubede valmistamise protsessi ja vanade toiduvalmistamise tavadega. Huvilised said käia ka Muhu saarel Muhumustri töökojas ning Oad ja Eed käsitööselti ruumides.

Peale ettevõtjatega tutvumist käidi koos peavarahoidja Priit Kiviga Saaremaa muuseumi hoidlas ning rahvariiede nõuandekojas, kus vanu rahvariideid tutvustas muuseumi varahoidja Piret Hiie-Kivi. Saaremaa muuseumi koolitusklassis said huvilised Kadri Tüüri eestvedamisel mõtiskleda esemete semiootilise analüüsi üle.

Samal ajal olid avatud ka kaks näitust: Kuressaare Ametikoolis kangakudujate ülevaatenäitus ja Saaremaa Kunstistuudios viltijate näitus „Pane selga!“.

Järgmistel käsitööpäevadel 2022. aasta kevadel ootame kohtumist valgamaalastega. Nõel näppu!

16. oktoobril toimusid taas **Käsitöökojad üle maa**. Esindatud olid maakonnad üle Eesti. Ida-Virumaal toimusid niplispitsi töötoad. Saaremaal ja Muhumaal käsitööpäevad, Pärnumaal korraldas Maarja-Magdaleena Gild töötube vaselistest kivivoolimiseni. Setomaal tehti puu- ja sepatööd. Võrumaa käsitöökodades sai voltida, kududa, anda teksapükstele uus elu ning kohtuda meistritega. Lääne-Virumaal toimus saviprindi koda. Põlvamaal avati pitsikoda. Tallinnas punuti lõigatud vitstest korve ning tehti pakutrükki.

Allikamaja koolituskeskusesse tulid käsitöökodade huvilised sel aastal pakutrükki tegema ning erilist huvi pakkus Margus Rebase lõigatud vitstest punutud korvi koda.

Osalejate seas oli nii noori kui ka vanemaid käsitööhuvilisi ning rõõmu teeb see, et kohale tulnud inimesed on innukad ja hakkamist täis, millest saab järeldada, et huvi käsitöö vastu püsib.

Pakutrüki töötoas oli kasutada üle viiekümne erineva paku, lisaks valmistasid osalejad omakujundatud šabloone ning valmisid isikupärased kavandid. Trükiti poekotte ja põlli. Korvide punumise koda vältas kaks pikka päeva ning selle aja jooksul õpiti materjali ette valmistama, noa- ja oksakääridega töötama, korvi punumise etappe ning muid tarku nippe korvi punumiseks.

ERKLi juhatuse tunnustuse **Maakonna tegu 2021** sai Muhu saare festivali „Ilu elab – Eput Pää“. Festival toimus juba kolmandat korda. Päevakava on kolme aasta jooksul jäänud samaks ning selles formaadis hästi vastu võetud. Enne lõunat on loengud Muhumaad ja pärimust puudutavatel teemadel, pealelõunal on avatud huvilisele kohalikud ateljeed ja stuudiod (suuremas osas toimusid ka töötoad) ning päeva lõpetab Muhu käsitööliste ja disainerite värviline ja meeleolukas *moe-show*. Kaks aastat on peale etendust olnud avatud ka disainerite *pop-up*-pood, kus saab laval nähtud lähemalt vaadata ja endale soetada.

Aasta-aastalt on huviliste, kaasa löövate ateljeede ning disainerite arv kasvanud, mis on andnud alati indu vaadata tulevikku ja uusi plaane teha.

Moenäitusel osales sel aastal ka esimest korda põhikoolialiste noorte koondkollektsioon, kus noored näitasid oma visiooni moest ja selle seosest etnograafiaga.

Meie pärandi hoidmiseks, austamiseks ja selle kohta teabe levitamiseks on ERKL loonud **lühifilmide projekti**, et salvestada esitlemise ja levitamise eesmärgil meistrite tööd ja käsitöötehnikaid. 2021. aastal valmisid järjekordsed 19 lühifilmi eri meistritest, kes räägivad meile omastest käsitöötehnikatest. Videod tutvustavad pirrukorvi ehitamist, sukapaela punumist, nõeltehnikat, märgviltimist ning mitmeid muid huvitavaid tegemisi. Filmid on kõigile nähtavad Youtube'i vahendusel märksõnaga „käsitöömeistrid“ all. Samuti levitame filme käsitööliidu kodulehel ja muudes võimalikes kanalites.

Eesmärk 5. Tarbija märkab, tunnustab ja väärtustab kvaliteetset eesti käsitööd ja selle valmistajat.

Oma on armas

Jätkasime märgi **Tunnustatud Eesti Käsitöö** tutvustamist. Märgi eesmärk on toetada käsitööettevõtlust, tunnustada käsitöömeistreid ja ettevõtjaid ning tõsta esile kõrgetasemelisi käsitöötooteid. Märki on välja antud 2014. aastast. Seni on antud 25 märki 23 märgisaajale. Märgi Tunnustatud Eesti Käsitöö eksperdikomisjoni koosseis: Kadi Pajupuu (esimees), Merle Suurkask, Evelin Tsirk, Urmas Puhkam ja Liivi Soova (ERKLi juhatuse esindaja). Vajaduse korral kaasatakse komisjoni erialaspetsialist.

2021. aastal anti välja neli uut märki.

Jätkus eesmärgipõhine tegevus käsitööettevõtlust toetava projektiga **LooTöö**. Aruandeaasta kinnitas Kaarmanni käsitööpoe aknanäituste ja Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigalerii olulisust meie ettevõtlusvaldkonna tutvustamiseks. Mitmel juhul oli näitusega osalejatel võimalus testida oma tooteid müügiprooviga Kaarmanni käsitööpoe. Projekti toetus andis täiendava võimaluse edasikestmiseks mitmele ettevõtjale, kes koroonaaludes raskustesse on jäänud.

Projekti toel korraldasime virtuaalse Mardilaada meistrite ja nende toodete esitlusi. Samas esitlesime ka märgi Tunnustatud Eesti Käsitöö 2021. aasta uusi omanikke:

Liis Burk, Lahemaa pärimuskoda – nõeltehnikas valminud esemed
Urmas Veersalu – rookrooni meisterdamiskomplektide tooteseeriad
Monika Hint, Koordikamber – looduspõhised toodetud esemed
Toomas Mägi – ajaloolised ehted

Jätkus edukas koostöö Kõrgema Kunstikooli Pallas tekstiiliosakonnaga. Tootekonkursi tulemusel pakkusid tudengid välja uudseid ideid Eesti maalammaste villa kasutamiseks oma toodetes. Ideede esialgne arendamine toimus Kairi Lentsiuse ja Maarja Tamjärve juhendamisel silmuskudumise õppeaines, lõplikud lahendused pakkusid välja konkursil osalenud üliõpilased. Konkursi tingimuste kohaselt kasutasid osalejad toodete valmistamisel villa rakendusuringu tulemuste põhjal välja valitud Eesti(maa)lamba lõnga. Valmistootete lisaks esitlesid osalejad kolme tootekavandit, mis tutvustasid toote võimalikke täiendavaid variatsioone. Konkursi tulemusena valmisid aksessuaaride prototüübid, mis toovad esile omamaise villase lõnga parimad omadused.

Žürii valis edasiseks arendamiseks välja kaks toodet, mille autorid Andrea-Martha Teesaar ja Lisette Laanoja pälvisid mõlemad stipendiumi 1000 eurot. Stipendium katab toodete väljaarendamise, esimese tooteseeria tootmise ja müügile toomise kulud. Tooted on mõeldud müümiseks ERKLi Kaarmanni käsitöökaupluses. Lisaks andis käsitööliit välja ühe 500-eurose eripremia Arabella Lippurile.

Tallinna Ettevõtlusameti toetatud projekt on olnud väga edukas nii noortele meistritele tuule tiibadesse andmisel kui ka traditsiooniliste ettevõtmiste elujõulisena hoidmisel.

Klaasikunstnik Laura Šmideberga eestvedamisel alustati aruandeaastal virtuaalprojekti „**Südamega tehtud**“. Sotsiaalmeedias levisid pildid ehedast käsitööst, mille kõrval pilt samalaadse otstarbega esemest, mis on saadaval kaubanduskeskustes müüdava masstoodangu seas. Projekti idee oli näidata meistrite tehtud käsitöö väärtust masstoodangu kõrval ja osutada puudujäägile, mis meistrite kadumisel tekib. Käsitööliidul valmis projekti raames ka video koos noorte folkloorirühmaga Leesikad, kus noored esialgu tantsisid rahvarõivastes, hiljem dressides.

Traditsiooniliselt oktoobris eraldi sündmusena toimuv **ettevõtluspäev** oli sel aastal ühendatud käsitööpäevadega Saaremaal. Kuulutati välja ka käsitööettevõtja 2021, kelleks sai Vello Kaasen.

Saaremaal elav käsitööline Vello Kaasen on paljudele tuntud südamlike kiiklammaste, pinktallede ja -oinaste meister. Ta on töötanud mööblitiserina ja -restauraatorina. Äritegevusega alustas Vello üle 20 aasta tagasi. Tema töökojas valmivad mitmesugused puidust esemed, mida ta peale koduriigi turule müümise ka edukalt ekspordib. Tema lambaid ja muid esemeid müüakse Euroopa Liidu riikides, näiteks Saksamaal, Taanis, Rootsis, Soomes, Prantsusmaal, aga need on hinnatud kaubaartikkel ka Jaapanis.

Oma toodete valmistamiseks on ta inspiratsiooni saanud eestlaste vanadest käsitöötraditsioonidest ja esiisade näputööst. Nii on ta vanad traditsioonid ühendanud tänapäevaste praktiliste vajadustega ja mõelnud välja palju uusi tooteid.

Vello Kaasen on kuldsete kätega mees. Mõni aasta tagasi ehitas ta kildhaaval ja tööst mõnu tundes üles vana rehielamu. Kõik puidutööd tegi ta ise ja sai nii oma perele kauni kodu. Seda hinnati ka Saaremaa kauni kodu tiitliga. Aga saarlased ei tunne Vellot ainult seoses

puutöödega. 2015. aastal osales ta koduleiva konkursil, kus saavutas oma leivaga esikoha. Seda leiba võib siiani kauplustest osta Kopli talu käsitööleiva nime all.

ERKL tunnustas järgmisi paikkondlikke käsitöökeskusi:

- Avinurme Puiduait
- Eesti Rahva Muuseum ja muuseumipood
- Galerii Hal'as Kunn
- Haapsalu Pitsikeskus
- Hiiumaa Käsitööseltsi Maja
- Kagu kudujad, Külli Jacobson
- Katre Meistrikoda
- Kihnu Muuseum
- Koordikamber
- Maarja-Magdaleena Gild
- Ulve Kangro Meistrite Maja Räpinas
- Muhu käsitööpood
- Peipsimaa Külustuskeskus
- Saara Kirjastus
- Tõstamaa Käsitöökeskus
- Viljandi Käsitöökoda
- Viru Käsitöö Salong
- Pärnu Käsitöö Salong
- Edeva Eremiidi Puutöökool
- MTÜ IIDA kursused
- Turgi käsitöötal

Nimetatud keskused arendavad paikkondlikke käsitöötraditsioone või tutvustavad omanäolisi ja unikaalseid käsitöötehnikaid. Nendes toimub paikkondliku rahvusliku käsitöö müük ning edendamine. Projekti LooTöö raames on ilmunud paberkandjal paikkondlikke käsitöökeskusi tutvustav voldik, mida uuendatakse 2022. aastal.

ERKLi toetajaliikmeid reklaamitakse ERKLi kodulehel www.folkart.ee, samuti meie kaks korda aastas ilmuvas infolehes Teataja. Toetajaliikmed on nimekirjades valdkonnapõhises järjekorras, veebilehel on otseavatatavad lingid nende kodulehtedele.

Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn)

5.01–25.01	MTÜ Vidinavakk. Ruudi Pärimus_JUURKOOD
26.01–15.02	Urmas Veersalu. Eesti Rookoondis
6.02–8.03	MTÜ Soomaa Koda. Fotonäitus „Soomaa ühepuulootsik“
9.03–29.03	Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Mehed teevad käsitööd
30.03–19.04	Läti Rahvakultuuri Keskus, Linda Rubena. Meeste rahvarõivad liikumises
11.05–31.05	Lahemaa pärimuskoda, Liis Burk. Eesti pulma kulgemine esemes ja vaimus
1.06–21.06	Epp Klimentko ja Rein Reinpõld. Helid ja mustrid
22.06–12.07	Heidi Solo. Puitkangas. Mulgi moodi tegemised
lisaks 13.–23.07	Margit Solo. Puitkangas. Mulgi moodi tegemised
24.07–7.08	Laura Šmideberga isikunäitus „Mulliline mullitamine“
8.08–23.08	Kango Tekstiil. Sume Sumin
24.08–13.09	Haapsalu Kutsehariduskeskus. Õpilastööde näitus „Ammet ei tiuta MEEST, kui MEES ammetit ei tiuta“
14.09–4.10	Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Kõrgem Kunstikool Pallas. Vähe kisa, palju villa
5.10–25.10	Siiri Reimann. Pitsitee
26.10–15.11	Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit / kuraator Meelis Kihulane. Mehed teevad käsitööd 2
23.11–6.12	Tallinna Käsitöökeskus. Päritud pärimiseks
7.12–3.01	Lembe Sihvre autorilooming

2021. aasta mentorkoolitused maakondades

ERKL mentorkoolitused 2021. aastal

Nr	Paikkond	Kuupäev	Mentor	Teema
1	Harjumaa	2.-3. okt.	Julika Roos	Vokkide korrastamine ja ketramine
2	Harjumaa	3. okt.	Airi Gailit	Seentega värvimine
3	Ida-Virumaa	22. okt.	Lembe Maria Sihvre	Tikkimine
4	Jõgevamaa	11. sept.	Marja Matiisen	Lapitöö
5	Järvamaa	21. nov.	Angelika Nöps	Niplispits
6	Kihnu	29.-30. okt.	Kadi Pajupuu	Tekstiiltrükk (savi- ja plastiliinitempli trükk)
7	Lääne-Virumaa	23. okt.	Ethel Elor	Loominguline tikkimine
8	Läänemaa	16. nov.	Urmas Veersalu	Rookroonide valmistamine
9	Muhu	26. okt.	Mareli Rannap	Viltimine. Sussid
10	Muhu	20. nov.	Kadi Pajupuu	Tekstiiltrükk (savitempli trükk)
11	Põlvamaa	26.-27. nov.	Julika Roos	Vokkide korrastamine
12	Pärnumaa	14. juuli	Imbi Kruuv	Paikkondliku toote arendamine: Pärnu ja Pärnumaa
13	Pärnumaa	2. okt.	Anu Pink	Saarde kihelkonna sõrmkinnaste kudumine
14	Raplamaa	20. nov.	Christi Kütt	Arhailine tikand
15	Raplamaa	4.-5. dets.	Liis Luhamaa	Süntetiliste värvidega värvimine
16	Saaremaa	28.-29. nov.	Eva-Liisa Kriis	Kangakudumine: pikksilm- ja fileeniitega kangad
17	Setomaa	21. okt.	Meelis Kihulane	Traditsiooniline puutöö: ummiknõu
18	Setomaa	15. nov.	Meelis Kihulane	Traditsiooniline puutöö: ummiknõu
19	Tallinn	19.-20. nov	Liis Luhamaa	Vigala neotud lõngadega rahvarõivaseelikud
20	Tartumaa	9. okt.	Margus Rebane	Paberist punumine
21	Valgamaa	18. juuli	Siiri Reimann	Pitsilise kleidi kudumine
22	Viljandimaa	13. nov.	Ethel Elor	Loominguline tikkimine
23	Vormsi	23.-24. okt.	Julika Roos	Vokiga ketramine
24	Vormsi	30.-31. okt.	Liis Luhamaa	Aniliinvärvidega värvimine. Vormsi värvid
25	üle-eestiline	21. nov.	Maire Forsel	Käsitöö hinnakujundus
26	üle-eestiline	13. dets.	Veinika Västrik	Kangakudumine: sallid

ERKL 2021. raamatupidamisbilanss

seisuga 31. detsember 2021

	Majandusaasta lõpp 31. detsember 2021	Majandusaasta lõpp 31. detsember 2020
AKTIVA		
KÄIBEVARA		
RAHA JA PANGAKONTOD	21 804	14 359
NÕUDED JA ETTEMAKSED		
LÜHIAJALISED NÕUDED	11 777	4124
ETTEMAKSED HANKIJATELE		225
NÕUDED JA ETTEMAKSED KOKKU	11 777	4349
KÄIBEVARA KOKKU	33 581	18 708
AKTIVA KOKKU	33 581	18 708
PASSIVA		
KOHUSTUSED		
VÕLAD JA ETTEMAKSED		
OSTJATE ETTEMAKSED	16 930	8520
VÕLAD HANKIJATELE	1092	166
VIITVÕLAD	2944	
LÜHIAJALISED KOHUSTUSED KOKKU	20 966	8686
KOHUSTUSED KOKKU	20 966	8686
NETOVARA		
EELMISTE PERIOODIDE AKUMULEERITUD TULEM	10 022	16 363
ARUANDEPERIOODI TULEM	2593	-6341
NETOVARA KOKKU	12 615	10 022
PASSIVA KOKKU	33 581	18 708

ERKL 2021. tulemiaruanne

	EURODES (KOMAKOHATA)	
	2021	2020
TULUD		
1. LIIKMETASUD		
1.1 Mittesihotstarbelised Liikmemaksud	2680	2495
Liikmetasud kokku	2680	2495
2. ANNETUSED JA TOETUSED		
2.1 Mittesihotstarbelised annetused ja toetused Valitsuse sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	64 003	55 358
2.2 Sihotstarbelised annetused ja toetused Valitsuse sihtfinantseerimine projektideks	132 701	107 693
Annetused ja toetused kokku	196 704	163 051
3. Muud põhitegevuse tulud	30 383	28 020
TULUD KOKKU	229 767	193 566
KULUD		
Sihotstarbelised kulud: projektide otsesed kulud stipendiumid ja toetused	-137 532 -2500	-114 668 -3000
Sihotstarbelised kulud kokku	-140 032	-117 668
Mitmesugused tegevuskulud	-29 120	-26 419
Tööjõukulud: palgakulu sotsiaalmaksu kulu töötuskindlustuse kulu	-43 365 -14 310 -347	-41 719 -13 767 -334
Tööjõukulud kokku	-58 022	-55 820
KULUD KOKKU	-227 174	-199 907
ARUANDEAASTA TULEM	2593	-6341

PAIKKONDADE KÄSITÖÖHENDUSTE AASTAARUANDED

HARJUMAA

Käsitööühendused

Kehra käsitööklubi
Hobiring Nobenäpud
Naisseltsing AMFORA
Kose Päevakeskus
Kose Kunstikool / MTÜ Kose
Kunstikeskus
Kose Kunsti- ja Käsitööselts
Lahemaa pärimuskoda
Kodukosmeetika OÜ
Evekese ja Roosikese Ehted
Seltsing Sügisrõõm
Anija mõisa käsitöökamber
Aegviidu rahvamaja keraamikaring
Voose rahvamaja kangakudujad
TSIRK
Kiruvere Muinaslaager
Viskla Külaarendamise Selts
Oru mõisa käsitöötuba
Loviise Vaibad – Meite vaibad
Ääsmäe Külakogu
Ohtu Külaseltsi käsitööringid
Seltsing Keila Kangakudujad
Käsitööklubi „Mõtted mujal“
Vanamõisa Külaselts
Rae Kultuurimaja keraamikaring
Rae Kultuurimaja kangakudumisting
Keila lapoliselts
Vääna Külaselts

Kiili Pitsiklubi
TKKK
Klaasistudio Qpeale
Keila Kultuurikeskuse
tarbekunstiringid
Kunstiring Sirlett Keilas
Klooga seltsituba-käsitöö ateljee
Ardu Huvikeskus MTÜ
Sadevälja Talu
Kristallipesa
Viimsi Päevakeskuse käsitööring
Kose Uuemõisa Arendamise Selts
Isemoodi Isetegijate Sõpruskond MTÜ
MTÜ Pakri Käsitöö ja Kodulookoda
Pakri Meistrikoda MTÜ
Aruküla käsitööring
MTÜ Määramäe Meistrikoda
MTÜ Rannamännid Loksa
MTÜ Tuulekell
MTÜ Vötikmetsa Hobikoda
MTÜ Vääna Külakoda
MTÜ Metsatuka Kunstiait
MTÜ Vaarikas Vahukoorega
MTÜ Lammas Ruudus
MTÜ Austrvegr Selts
MTÜ Ardu Huvikeskuse Värkstuba
MTÜ Väike Värkstuba
MTÜ Harju Loogiline

Käsitööettevõtjad

Eva Raudkivi
FIE Avalaid Monika
FIE Smitt Helena
FIE Tiiu Jalakas
FIE Enno Veersalu
FIE Önne Mägi
Nurme Looduskosmeetika OÜ
Divello miniplastika OÜ
Perline Estonia OÜ
Candelina OÜ
FIE Külli Ojasson
Eelika keraamika
Mary Aimsalu
Silvi Alliman
Urmas Veersalu
Kraamikoda
Kitty Torim-Laine
Loomeleheke

Ferrum Fabrica OÜ
Raudsepa Loomelust OÜ
Maurite Desing
Mailis Desing OÜ
Vildivilla
Kaja Kurn –Triibukangas
Liivi Lutter Sinkko
Porcellisa OÜ
OÜ Viiskand
FIE Heljo Laev
OÜ Vilt ja Puit
OÜ Jussi sussid
Merily Käsitöötuba
Zinuc küünlad
Jüri Äri OÜ
Handmade Studio
Tiina Käsitöökelder

Käsitöökauplused/infopunktid

MTÜ Ardu Huvikeskuse värkstuba
OÜ Ehal
Lahemaa pärimuskoda
MTÜ Rannamännid müügipunkt
Määramäe Meistrikoda Padisel
Nurme Looduskosmeetika OÜ kauplus
Muuseumipood Keilas Harjumaa
muuseumis
Kauplus-Studio Piste

Perline Estonia OÜ
Käsitöösalong Vaarikas Vahukoorega
Ohtu Küla Jõulupood (projektipood
detsembris)
Padise käsitööpood
Kase talu käsitööpood
Piibe butiik
Tulilill OÜ

Infopunktid

Keila Kultuurikeskus
Anija valla Kultuurikeskus
MTÜ Kose Kunstiselts

Harjumaa Muuseum
Ravila Mõis

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseits

Tiiu Jalakas, tel: +372 524 7284, e-post: tiuu.jalakas@gmail.com
Harjumaa Kultuurikorraldajate Liit (HKL), Keila, Keskväljak 12, Harjumaa

Harjumaa ja Tallinna Käsitöö Keskseits asutati 2008. aasta sügisel Harjumaa Kultuurikorraldajate Liidu allüksusena.

2021. aasta tegevusaruanne

Aruanne ei kajasta Tallinna käsitööettevõtmisi.

Tuleb tõdeda, et ka sel aastal oli kõik teisiti ... Aasta algas ärevalt – koroonaga polnud kuhugi kadunud, piirangud-vabadused vaheldusid, püüti ära teha eelmisel aastal plaanitud sündmusi, paraku jäid paljud asjad endiselt pausile ja paremat aega ootama. Suuri maakondlikke üritusi ei toimunud, suvised käsitöölaadad jäid ära, kevadised ülevaatenäitused tegemata ... Käsitöötegijad on õnneks iseseisvad, omakandi ettevõtmised, mida sai läbi viia, toimusid väiksemas mahus. Koostööd tehakse kohalike omavalitsustega, paljudes omavalitsustes tagatakse kohalikele käsitöötegijatele tasuta müügikoht kohalikel laatadel, reklaamivõimalus kohalikus ajalehes, Harju Maakonnaraamatukogu võimaldab tasuta näitusepinda nii oranžil seinal kui ka raamatukogu galeriis.

- 1 mentorkoolitus – Airi Gailit, värviseente korjamine ja säilitamine.
- Isemoodi Isetegijate loovustunnid lasteaedades koostöös Viimsi vallavalitsusega.
- Käsitöö õpitoad Kose Kunsti ja Käsitöö Seltsis.
- Kose-Uuemõisa Külakeskuses toimusid lastele vahvad kolmapäevaste meisterdamiste töötoad, kus juhendajateks-mentoriteks olid pensionärid, teemad paberlillede meisterdamisest nukuriieteni, lisaks koolitused ja töötoad kirivöö kudumisest, makrameest, patentkoest, lindude söögimajade meisterdamine ja taaskasutustöötuba „Raamatutele stiilne ümbris“.
- Käsitöösalong Vaarikas Vahukoorega hoolitseb käsitöö tegijate järelkasvu eest – toimuvad käsitööhommikud lastele, pakutakse võimalust pidada laste ja täiskasvanute sünnipäevi meisterdamise ja käsitööga. Tegutseb puutööring.
- Jõuluteemalised käsitöö töötoad erinevates asutustes.

Harjumaal on toimunud mitmeid käsitööteemalisi näitusi:

- Kose-Uuemõisa Külakeskuses on aastaringne käsitöö „vaateaken“, kus pidevalt väljapanek vahetub.
- Kose vallavalitsuse, Kose Kunstikooli ja Anija aiaseksi koostöös 2020. aastaks ettevalmistatud suur keskkonnakuu projekt valmis aprillis 2021 ja hõlmab erinevaid kunsti- ja käsitöönäitusi (näitus „Looduses on lootust“, moe-*show* „Vanast uus“, taaskasutuse töötoad, keskkonnakunsti töötoad TKKK juhendamisel, poest saab võtta pensionäride õmmeldud poekotte).
- Kose Kunsti ja Käsitöö Seltsi näitus.
- Näitus „Meie vaibad“ Keila Sotsiaalkeskuses (valik EHK töödest).
- Keila Kultuurikeskuses Keila Lapiseltsi sügisnäitus.
- Näitused Harju Maakonnaraamatukogus:
 - Kuressaare Kunstikooli nahkehistööd
 - Anni Merilaini hobused ja ema Kärdiga neile tehtud tekid
 - Käsitööklubi Raudohi „Lööme lille”

MTÜ Vaarikas Vahukoorega korraldab suviseid laste meisterdamislaagreid, muudel koolivaheaegadel käsitööhommikuid, õhtusel ajal koolitused täiskasvanutele.

Ohtu Külaseksi korraldatud Ohtu Külapood detsembris – õhinapõhine ja tore ettevõtmine juba kaheksa aastat.

2022. aasta tegevusplaan

Põlvkondade pidu ja käsitöölaad suvel

Seltsingu „Mõtted mujal“ õppesõit

Ohtu Külapood detsembris

Anija valla käsitöönäitus

Kuna ka sel aastal jäid paljud üritused korraldamata ja on edasi lükatud, siis esmajoones korraldatakse need üritused, kui selleks võimalus avaneb.

Tavapäraselt toimuvad aasta jooksul kohalikud näitused, käsitööpäevad ja -laadad, Viimsi PÜ käsitööringi 2022. aasta eesmärgiks on tutvustada vähem kasutatavaid käsitööliike.

Endiselt osaleme ka üleriigilistes käsitööprojektides.

Kindlasti toimub kohtadel veel palju huvitavat, millest aga info puudub.

Kose Kunsti ja Käsitöö Selts

Piret Aavik, tel: 507 8055, e-post: piret.aavik@gmail.com

Ravila tee 21, Ravila mõis, Kose vald 75101, Harjumaa

2021. aasta tegevused

Vaatamata koroonapandeemiale oli 2021. aasta siiski tõine ja tegevusterohke käsitööaasta, viidi ellu mitmeid projekte, korraldati üritusi, käsitöökoolitusi, õpitubasid, näitusi.

Head meelt teeb see, et eri valdkondade käsitööd ja ka noori käsitööhuvilisi tuleb igal aastal juurde. Nii täiskasvanutele kui lastele korraldas selts erinevaid kunsti ja käsitöö huviringe ja õpitubasid.

Meeste käsitööaasta Kose vallas. Kose Kunsti ja Käsitöö Selts korraldas aastateema raames mitu üritust, kuid üks suuremaid projekte, mis sai ellu viidud, oli „Meeste käsitööaasta Kose vallas“.

Meie projekti eesmärk oli tuua kohalikes kogukondades välja mehi oma käsitööoskusi jagama, inspireerida noori rohkem käsitööd tegema, korraldada ülevaatenäitusi üle valla. Tahtsime teadvustada käsitööaasta teema põhimõtteid laiemale elanikkonnale, võtta osa korraldatavatest üritustest, näitustest ja konkurssidest ning anda omapoolne panus sellesse ettevõtmisse.

Projekti raames korraldati õpitubasid, omaloomingukonkurss, konverents ja näitused valla raamatukogudes.

Kõige olulisem: meeste käsitöö on saanud koduvallas nähtavamaks läbi koostöö ja ühistegemiste.

Puukäsitöö päevad. See projekt tulenes otseselt eelmisest, sest üsna pea oli näha, et mehed teevad siiski peamiselt puutööd ja huvi selle vastu oli suur. Korraldasime jällegi huvilistele õpitubasid, omaloomingukonkursi, konverentsi ja näitused valla raamatukogudes ja suuremates külakeskustes.

Projekti lõpetanud konverentsil anti üle ka omaloomingu konkursi auhinnad ja julgustati mehi ikka rohkem käsitööd tegema, oma oskusi jagama ja tehtut näitustel näitama.

2022. aasta tegevusplaan

Õpime õmblema ja kuduma (jaanuar–oktoober)

Kose valla lasteaedade näitused Kose Kultuurikeskuses (veebruar)

Kose valla lasteaedade näitused Ravila Mõisas (märts)

Ravila keraamika päevad (aprill)

Kunsti- ja käsitöölaagrid (juuni–august)

Käsitöölaad Ravila Mõisas (juuli)

Puukäsitöö päevad (august)

„Käsitöökojad üle maa“ (oktoober)

Täiskasvanud õppija nädal (TÕN) (oktoober)

Kose Kunsti ja Käsitöö Seltsi juubelinäitused (oktoober–detsember)

Mardilaad Kose Kultuurikeskuses (november)

Jõululaad Ravila Mõisas (detsember)

Suuremad projektid (aastaringid):

„Me ise ilu tegijad“ (õpitoad, konkurss, konverents, näitused)

„Maalime maailma paremaks II“ (õpitoad, konkurss, konverents, näitused)

„Kose vald 30“ juubelinäitused

Rahvakunsti Klubi

Tiia Ehvert, e-post: tiia.ehvert@hot.ee

Rahvakunsti Klubi MTÜ asutati 1989. aastal eesmärgiga õpetada nii tänapäevast kui ka etnograafilist käsitööd. Rahvakunsti Klubi Erakool Veerik on Eesti Vabariigis liige ja tegutseb alates 1. juulist 2016 täiskasvanute koolitajana majandustegevusteate nr 153299 alusel.

2021. aasta tegevusaruanne

Sel aastal oli meie kõige populaarsem kursus „Kangastelgedel kudumine algajatele“ nii esimesel kui ka teisel poolaastal.

Teisel poolaastal osutus ka väga populaarseks gobeläntehnika kursus algajaile.

Portselanimaali kursus tegutseb püsivalt igal aastal, tööhooajal.

Aasta ringi oli klubi liikmete kasutuses erinevate rakendustega kuus kangastelge, mida kasutati sellises ulatuses, tiheduses ja tingimustes, nagu koroonapiirangud seda võimaldasid. Klubi ürituste hulka kuulus ka pidulik tegevuse avamine aasta algul ja teise poolaasta algul. Oluliseks ja hästi kordaläinud ürituseks osutus klubiliikmete meeleolukalt värviline tekstiili- ja portselanimaali näitus „Värviline sügis“ 2021. aasta oktoobris Lindakivi kultuurikeskuse näituse saalis.

Paremini oleks võinud minna, kui kõik 2021. aastaks planeeritud kursused ja üritused oleks saanud toimuda. Kahjuks pandeemia seadis omad tingimused.

2022. aasta tegevusplaan

Soovime läbi viia 8–10 kursust ja mõned töötod.

Kui tingimused lubavad, on kavas 2022. kevadel läbi viia temaatiline ja meeleolukas üritus klubirahvale mõnes looduskaunis paigas.

Meie suur soov on, et Mardilaat toimuks 2022. novembris Saku Suurhallis, kus tahaksime olla osalejad.

Tuhala Ajaloo- ja Kunstikamber

Margit Solo, tel: +372 5330 0849, e-post: ajalookamber@tuhala.ee

Müüriääre, Tuhala küla, Kose vald

2021. aasta tegevusaruanne

Aasta algas kenasti, koostöös Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu ja Eesti Rahva Muuseumiga ning Eesti Kultuurkapitali toel kureerisime kodalukkude ülevaatenäituse „LUKKsus“ Disaini- ja Arhitektuurigaleriis. Lahtioleku aeg oli küll üsna napp (3 nädalat), aga tänu kajastustele „Terevisioonis“ ning päevakajalises saates „Ringvaade“ oli külastajate arv märkimisväärselt suur.

Samal ajal algas meie koostöö ajakirjaga Käsitöö ja nii on 2021. aasta igas numbris ilmunud eri autoritelt üks artikkel puukäsitööst eesmärgiga valmistada käsitööna ja nappide tehniliste vahenditega mõni puidust ese. Ilmusid järgmised artiklid: kodalukk, vana kirve korrastamine, pakutrüki trükipakk, ummikuaineline istepink, kassi ronimispuu, puitsõrmus.

Laekusid 5. üle-eestilise puukäsitöökonkursi „Vana kirve korrastamine“ tööd. Valdkonna professionaalidest koosnev žürii kogunes Tuhalas. Arutati põhjalikult ja analüüsi läbi kõik saabunud tööd.

Eelmise aasta konkursi (nr 4) võidutöödest ummikud annetasime ERMi Heimtali muuseumile, mille juhataja ütles tagasisideks, et võiksime igal juhul samas vaimus jätkata ja nemad loodavad ka edaspidi oma kogusid meie konkursi abil täiendada.

Kuulutasime välja järgmise konkursi (nr 6) teemal „Rööbits“, mille tähtaeg on 28.veebruar 2022. Auhinnafond pärineb jällegi riigilt ja ootame elavat osavõttu.

Vald andis meile rendile suletud kooli puidutöökoja, kus alustasime koolituste ja kooliga puukäsitöö valdkonnas Kosejõe käsitöökooli nimetuse all koostöös kandlemeister Rein Reinpõlluga.

Kodalukkude näitus kolis osaliselt üle Ravila mõisa. Käsitööõpetaja Monika Avalaid tõi meie juurde rahvusvahelise seltskonna Itaaliast, Prantsusmaalt ja Šveitsist ning Heidi Solo pidas loengu kodalukkudest koos näitusekülastusega Ravilas ning kodaluku valmistamise töötoa, kus valmis ka kodalukk.

Rahvakunstigaleriis toimus meie näitus „Puitkangas – mulgi moodi tegemised“, mis hiljem kolis juurte juurde Mulgimaale Riidaja mõisa. Selle näituse miniversioon on parasjagu üleval Tallinna Tondi Koolis ning suur näitus on taas nähtav 2022. aasta kevadel Tõrva kiriku pastoraadis.

Koostöös Kose Noortekeskusega viisime Kosejõe käsitöökooli egiidi all Kose pastoraadis läbi kaks töötuba noortele – jaurami ja kilgipilli ehk ritsika valmistamise töötod.

Käsitööliidu ettevõtmistest osalesime Keskaja Päevade keskaja külas ning virtuaalsel Mardilaadal.

Kosejõe käsitöökoolis toimus vana muusikainstrumendi korrastamise kursus kandlemeister Rein Reinpõllu eestvedamisel.

Sügisest sai alustada puukäsitööd osata tahtvate kohalike naiste grupp, keda juhendavad Heidi Solo ja Rein Reinpõld.

Mitmeid aastaid kodalukkude teemaga tegelemise tõttu inspireeris Heidi Solo jutt ja üks vana Mihkli kihelkonna legend Elo Seliranda kirjutama kriminaalromaan kodaluku meistrist. Nii pääses kodalukk jälle meediasse – 2022. aasta jaanuari esimesse kultuurisaatesse „OP!“.

2021. aasta oli hoolimata üleilmsest olukorrast meie tegemisi soosiv. Me ei saanud õppetööd alustada algselt kavandatud ajal. Väikesele korvipunumise kursusele kogunenud sõpruskonnast kujunes meie esimene põhjalikke teadmisi omandav õppegrupp, kellel paneb puutöö silma särava ja kes lähevad lisamaterjali toorikutega koju, et vahepealne nädal liiga pikk ei tunduks. Näitused on ka kõik saanud toimuda. Meediatähelepanu kodalukkudele on olnud meeliülendav. Aasta on toonud kaasa lisateavet vanaaegsete kodalukkude uurimises nii Eestis kui ka mujal maailmas (Poola, Portugal, Venemaa). Meie käsitöökooli tegevuse tunnustuseks avaldas Rahvakultuuri Keskuse esindaja soovi ilmutada artikkel puukäsitööst Kosejõe käsitöökooli näitel oma aastaraamatus. Paremini oleks võinud minna 2020. aastal edukaks kujunenud puutöökonverentsi planeeritud jätkuüritusega. Paraku tuli see mitme asjaolu kokkulangemise tõttu ära jätta. Samas osalesid meie kooli puukäsitöö õpetajad teisel kohalikul sarnasel vähemamastaabilisel ettevõtmisel oma loengutega.

2022. aastal jätkuvad ja algavad

1. Üle-eestiline puukäsitöö konkurss „Rööbits“.
2. Uue konkursi (nr 7) väljakuulutamine.
3. Koostöö jätkamine ajakirjaga Käsitöö puukäsitöö artiklite avaldamiseks.
4. Plaanis on komplekteerida pidevõppele Kosejõe käsitöökoolis puukäsitöö uus grupp, parimal juhul kaks uut gruppi.
5. Sügisel alustame Kosejõe käsitöökooli hoone teises tiivas kaheaastase rahvarõivakooliga, kus lisaks tuntud tipptasemel MTÜ Rahvarõivas koolitajatele on plaanis kangakudumisvõimaluste loomine ja muud väiksemad eri teemade koolitused.
6. Kavas on näituse „Puitkangas“ ülespanekuid erinevates paikades.
7. Jätkame head koostööd ERKLi, Kose valla, Ida-Harju Koostöökoja, Nelja Valla Kogu, Rahvakultuuri Keskuse, Volmari Seltsi, Kose-Uuemõisa Külakeskuse ja Eesti Rahva Muuseumiga.
8. Kureerime naiste puutöö näitust „Kaasaja kuningannadelt – kiiged ja küünlalühtrid“ Eesti Rahva Muuseumi osalussaal. Kindlasti pole tegemist feminismipuhanguga. Kuna meie koolis on parasjagu õppuriteks kogemata kombel ainult naised (ja seda on märganud ka teised sama valdkonna koolitajad), siis tundus näituse ideed välja mõeldes tore näidata, milleks tänapäeva naised võimelised on. Seepärast otsisime koos puukäsitöö kutseõpetaja Epp Klimenkoga Eestist üles kokku 13 eri valdkonna naist, keda seob kirg puutöö vastu.
9. Puutöö konverentsi muundamine teise, isikupärasemasse vormi.
10. Kindlasti kukub õun pähe ja tuleb ideid lisaks.

Lahemaa Pärimuskoda

Liis Burk, tel: +372 5595 9817, e-post: parimuskoda@parimuskoda.ee
Uuri küla, Kuusalu vald, Harjumaa, www.parimuskoda.ee

Lahemaa Pärimuskoda on juriidiliselt asutatud 2018. aasta alguses, kuid realselt toimunud Kuusalu vallas Uuri külas pikemalt. Lahemaa Pärimuskoda hoiab, viljeleb, edendab ja annab edasi meile omast kultuuripärandit läbi hoiakute, koolituste, sündmuste ja eluviiside.

2021. aasta tegevusaruanne

Meie traditsioonilised suursündmused (Ekströmi marss, Bushcraft Festival Estland) jäid piirangute tõttu. Sellegipoolest saime rõhku panna väiksematele ettevõtmistele ja järjepidevale enesearengule. Peremees Roland Burk jätkas õpet Meelis Kihulase meistrikoolis ja perenaine Liis sai Tunnustatud Eesti Käsitöö märgi oma lammaste villast valmistatud

lõngast tehtud nõeltehnikas esemetele. Rõõm oli läbi viia ka nõeltehnika koolitusi nii Rõuge muinaskülas, käsitööliidu kursustel kui ka erasoovijatele.

Eesti pulmatraditsioone ja pulmatuttide tegemist sai tutvustada väiksematele sündmustele soovitud töötubades. Huvitavamaid ettekandeid oli veebi vahendusel Ameerikasse Seattle'i väliseestlastele. Pulmatraditsioone sai laiemalt esitletud ka maikuus toimunud näitusel Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis Tallinnas. Näitus kandis pealkirja „Eesti pulma kulgemine ajas ja esemes“. Suvel oli näitus üleval Lahemaa pärimuskoja laudagaleriis, kus toimus ka mitmeid käsitöökoolitusi eri seltskondadele.

Aasta suurimaks saavutuseks võib pidada Kolga seltsimajas restaureeritud ruumides kogukonnale suunatud käsitööpesa avamist. Ruumis on kangasteljed ja mitmed muud töövahendid ja materjalid erinevate käsitöötehnikate rakendamiseks. Kõik olemasolev on saadud annetuste ja kingitustena. Käsitööpesas alustati ka mitme käsitöökoolitusega – Veinika Västriki käis juhendamas kangastelgede rakendamist, Julika Roos vokkide korrastamist ja vokiga ketramist.

Väga usinalt on läinud ka meiega koos toimetaval noorte folkansamblil Uurikad.

2022. aasta plaanid

Tänu leevenenud viiruseolukorrale jätkame oma suursündmustega. Toimuvad üritused Kolga seltsimaja käsitööpesas. Koos Jaana Ratase ja Riina Rammoga teeme nõeltehnikat tutvustava näituse Tallinnas rahvakunstigaleriis. Peremees Roland lõpetab Meelis Kihulase meistrikooli ja osaleb oma kursuse ühisnäitusel. Aasta jooksul käime erinevatel loengutel ja üritustel end tutvustamas ning käsitöö- ja õpitubades rahvale rõõmu viimas.

HIIUMAA

Käsitööühendused

MTÜ Hiiumaa Käsitööselts
MTÜ Ajaloolised Võtted
Hiiumaa Vigursaagijate Selts
Käina Lapitööring
MTÜ Baabad

MTÜ Jääk ja Praak
Kõrgessaare lapimutid
Hellamaa raamatukogu käsitööring
Kassari rahvamaja käsitööring

Käsitööettevõtjad

OÜ Hiiu Vill
OÜ Tuulepesa
OÜ Pitsu
OÜ Koosloome
OÜ Tahe
Heliivika OÜ
OÜ Ainult Ilusad Asjad
Galder OÜ
OÜ Salujussi Talu
Kristi tarbekeraamika OÜ
OÜ Mo ja So, Triibuvineer

MoeMuusa, Umeboshi OÜ
OÜ Hiiu Meistrite Koda
Desigri OÜ
Neilika OÜ
FIE Virge Valk Sussipesa
SigneSildid OÜ
Südamepesa OÜ
HiiuDesign OÜ
Servasahver OÜ
Õiela OÜ
Kiigik OÜ

Käsitöökauplused/infopunktid

Tuulepesa pood Kärđlas
Vokk ja Viipsik Kärđlas
Hiiu Vill Vaemlas
Hiiumaa Muuseumi müügiletid Kärđlas
müügiletid Kassari- ja Mihkli muuseumis
Heltermaa Käsitöömaja
Hiiumaa Käsitööseltsi pood Meistrite
Majas Kärđlas
Baabade kohvik-pood Kärđlas

Käsitööpood Kärđla turuplatsil
Kõpu tuletorn
Orjaku sadama infopunkt
Tuuletorni käsitööpood Käinas
Tahkuna tuletorn
Klaasikoda Suuremõisas
Nelja Nurga Galerii
Üll kudumisstuudio
Lossi Butiik Suuremõisa lossis

Hiiumaa Käsitööselts

Nele Eller, tel: +372 516 6553, e-post: nele.eller@gmail.com, hiukasitoo@gmail.com
Vabrikuväljak 2, Kärđla, Hiiumaa, 92411, www.hiukasitoo.ee

2021. aasta tegevusaruanne

Ainult Ilusad Asjad OÜ korraldas Suuremõisas Islandi ja Narva õpetajatele sõeliste töötoa. Külalised väisasid ka Meistrite Maja, oldi üllatunud ja tunnustati meid nii rikkaliku käsitöövaliku eest.

Toimus kaks olulisemat laata, töötas Meistrite Maja pood ja e-pood.

Selts jätkas vaatamata keerulisele koroonajale tööd, et Hiiumaa käsitöö areneks ja käsitöölise võimalused paraneksid.

Korraldasime „Kaisulelu“ konkursi, et täiendada kaisulelude valikut meie poes, aga lugesime selle algselt läbi kukkunuks, kuna laekus ainult kolm tööd. Siiski on aasta jooksul tehtud ja poodi müüki toodud mitmeid kaisulelusi, nii et suurema eesmärgi konkurss siiski täitis.

Toimus suvine käsitöö- ja omatoodangu laat ja selle kultuuriprogrammi raames ka 11. korda „Hiiu Moodi“.

Saime projekti toega kassasüsteemid ja tänu edukale aastale hakkasime ka käibemaksukohuslaseks.

Osaesime virtuaalsel Mardilaadal.

Jätsime koroonaohu tõttu ära talvise käsitöö- ja omatoodangu laada, aga andsime inimestele võimaluse jõulukinke soetada Meistrite Majast ja e-poest.

Said lõpetatud mitmed majaehitusega seotud pikad projektid ja kirjutatud järgmisse aastasse uusi projekte.

Seltsi liikmete algatusel osalesime mitmetes heategevusprojektides.

Aasta tegevusega jääme rahule, sest seltsi tegevus on jätkunud ja käsitöölised saavad tunda rõõmu käsitöö tegemisest. Sel aastal ei toimunud koolitusi ja muid kokkusaamisi, et vältida haigestumise ohtu.

2022. aasta tegevusplaan

Ühendame e-poe ja füüsilise poe kauba ühtsesse haldussüsteemi, mis lihtsustab edaspidist tööd ja vähendab aruandlusele kuluvat aega.

Korraldame kolm traditsioonilist laata, suurendame tööd lastega ja korraldame taas koolitusi. Renoveerime ja soojustame Meistrite Maja, et vähendada elektrikulusid, mis hetkel söövad kogu seltsi sissetuleku.

IDA-VIRUMAA JA NARVA

Käsitööühendused

Narva Klubi Käsitöö

Narva Klubi Käsitöö

Olga Kublitskaja, tel: 553 1658, e-post: olga.kublitskaja@gmail.com

MTÜ Narva Klubi Käsitöö organisatsioon on asutatud ja tegevust alustanud 9. jaanuaril 2001. MTÜ peamised tegevused: Eestis elavate rahvuskultuuride käsitöö ja käsitöönduslike traditsioonide säilitamine; abi integreerimisel Eesti ühiskonda Eesti kultuuriga ja rahvaloominguga tutvustamise kaudu; erinevate kultuuri- ja rahvusühingutega sidemete loomine, hoidmine ja tugevdamine Eesti piires ja välismaal; käsitöö ja käsitöönduste erinevate liikide propageerimine linna-, regionaal-, vabariiklikest ja rahvusvahelistes näitustest osavõtmise kaudu; ühingu liikmete aktiivse osavõtu toetamine linna sotsiaalsete ja kultuuriste arenguprogrammide korraldamisel ja realiseerimisel; käsitöö ja käsitöönduste meisterlikkuse täiustamine, aga ka nende arengusuundade otsimine.

2021. aasta tegevusaruanne

September

XVIII vähemusrahvuste kultuurifestival „Rahvuskultuuride loomepada“, konverents, Narva Käsitöö klubi, Jõhvi Kontserdimaja

Oktoober

- Isikunäitus „Niplispits kui kunst. Olga Kublitskaja“ Jõhvi Kontserdimajas

- Pitsilaager, Narva Käsitöö Klubis

- Raamatuesitlus: Olga Kublitskaja „Narva niplispits“ Narva Keskraamatukogus

November

- XXX pitsifestival ja näitus „Niipitsid riietuses“ Narva Pitsikoolis, Narva Laste Loomemajas

- Isikunäitus „Niipitsid kui kunst. Olga Kublitskaja“ Narva Pitsikoolis

Aasta läbi toimus Narvas pitsiõppepäevade korraldamine.

JÕGEVAMAA

Käsitööühendused ja -seltsid

Põltsamaa Käsitööselts

Katre Meistrikoda

Põltsamaa Käsitööselts

Anne Ütt, tel: 5561 2312, e-post: anneytt@hotmail.ee

Metsa 11, Põltsamaa 48106, www.facebook.com/PoltsamaaKasitooselts

Põltsamaa Käsitööselts asutati 1999. aastal. Seltsi eesmärgiks oli ja on koguda, kaitsta ja edendada meie kodukandi rahva käsitööd ja selle traditsioone.

2021. aasta tegevusaruanne

Viimased kaks aastat on olnud erilised kõigile. Tegemisi on takistanud epideemia levik, ehitustööd majas ja lossihoovis. Tuli loobuda mitmest suuremast koolitusest ja õppepäevadest. Toimused küll töötoad ürituste ajal, näiteks Lossipäeval. Võtsime osa näituste, töötubadega külastusmängust „Unustatud mõisad 2021“ ja lossihoovis toimunud perepäevast. 12. ja 19. detsembril olid käsitööselti värkstoas lahtiste uste päevad, kus toimusid jõulueelsed töötoad. 18. detsembril võtsime osa ka lossirahva jõulumüügiüritusest.

Näitused aastal 2021:

- „Kaltsuvaiba lugu“ 5. juulist 12. septembrini Jäneda mõisas
- „Niidigraafika – geomeetiline tikand“ juulis ja augustis Jõgeva Linnaraamatukogus
- „Kaltsuvaiba lugu“ 16. septembrist 10. oktoobrini lossihoovi galeriis ja värkstoas
- Vaibanäitus „Triibikud“ lossihoovi värkstoas 10.–20. detsembrini.

Kuna vaibanäituste teema oli taaskasutus, siis selle raames toimus ka kolm õpituba kangakudujatele Eesti eri paikadest, teemaks – kaltsuvaiba materjali valimine, ettevalmistamine, kudumine.

Andsime oma panuse (näitus, kangaringi ajaloo tutvustamine jms) ERKLi kangakudujate alaliidu infopäeval Põltsamaal.

Rohkem on hakatud jälgima, suhtlema ja infot küsima just käsitööselti Facebooki lehe kaudu.

Juba paar aastat on virtuaalses keskkonnas Põltsamaa kihelkonna rahvuslike kirivööde näitus, kus see on ka praegu ja täieneb aeg-ajalt. Vöökudujad olid tänulikud, et nüüd saab mustrid ja kirjeldused kätte kodust väljumata. Oleme kogunud materjali (fotod, mustrid ja mõned vööd) rohkem kui 40 Põltsamaa kihelkonna vöö kohta ja seda tuleb nüüd ka tutvustada.

2022. aasta tegevusplaan

Uude aastasse astume tasa ja targu, mitmete muutustega. Lõpetame töö lossihoovi värkstoas. Oleme aga kindlasti olemas linna ja valla üritustel, kus on oodatud meie töötoad ja näitused. Tahaksime jätkata koostööd koolide ja noortekeskusega, käsitööringide ja külaseltsidega.

Katre Meistrikoda

Katre Arula, tel: +372 551 3147, katre.arula@gmail.com
Põltsamaa Lossihoov, Lossi 1a Põltsamaa
www.katrearula.com, www.facebook.com/KatreMeistrikoda/
www.instagram.com/katre_arula_meistrikoda

Kesk-Eesti üks tähelepanuväärsemaid turismiobjekte, Põltsamaa loss, peidab endas palju põnevat, sealhulgas käsitöömeister-moelooja Katre Arula meistrikoda.

Katre Arula ei järgi suuri trende, tema bränd on omaette energiaga, pidevalt kasvav, arenev ning jätkusuutlik. Katré brändil on täiesti oma DNA, mis annab tema toodetele suure lisaväärtuse. Kõik Katré tooted on valmistatud Eestis, kasutamata toorikuid ja masstootmist – võite kindel olla, et kannate midagi väga erilist. Taaskasutus, vanade esemete uueks disainimine, jääkide kasutamine ning käsitööoskused on kõik aspektid, mida Katré enim disainotooteid luues hindab.

Katré bränd sai alguse kirest lapitöö vastu, lapitehnika viis ta oma autoritehnikate väljatöötamiseni, mis hõlmab helkurmotiividega kotte, kleite, dressipluuse, pusakleite, helkureid, salle jmt. Tema tooted kannavad Tunnustatud Eesti Käsitöö märki. Katré on aastate jooksul teinud mitmeid kõrgmoeesemeid ja osalenud Tallinn Fashion Week'il ning Estonian Fashion Festivalil.

Katre Meistrikoda on võtnud suuna ettevõtlusele, et aga ettevõtjana käsitöö müügiga ellu jääda, tuleb olla aktiivne väga mitmel rindel.

2021. aasta alguses külastas president Kersti Kaljulaid Jõgevamaa visiidi käigus ka Katre Meistrikoda Põltsamaa Lossihoovis ning pühendas oma aega käsitöötegemistele. „See oli väga soe ja väga inspireeriv kohtumine. Sain tunda, kuidas meie kõigi PRESIDENT on pooleks tunniks ainult minu PRESIDENT!“ rääkis Katre.

Jätкус koostöö koolidega – aprillis kaasasid TalTechi tudengid taaskasutusteemalisesse projekti erinevaid jätkusuutliku moe loojaid. Tulemuseks oli Liis Keelega tehtud intervjuu, mis avaldati õppematerjalina tudengite loodud sotsiaalmeediakeskkonnas. Juunis käisid Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskooli rahvusliku tekstiili osakonna tudengid Katre Meistrikodas õppereisil. Veebruaris kutsusid OmaMoe meistrite kooli eestvedajad Katre lõputööde tagasisidestamise komisjoni liikmeks.

2021. aasta kolleksioon „NEW. UUS“ valiti EFF OmaMoe etendusele. Kolleksioon koosnes rahvuslikel ainetel mudelitest, mis on valminud läbinisti taaskasutusmaterjalidest.

Kolleksiooni „NEW. UUS“ filmimine leidis aset Heimtali muuseumis 22.–28. mail 2021.

Kolleksiooni pildistati Põltsamaal, stuudio valmis kasutatud pappkastidest, modellideks olid Liis Keel ja Eliise Kuus, fotod tegi Liina Laurikainen. EFF OmaMoe filmitud etenduse ühisvaatamine toimus 10. juunil Viljandis kinos Forum Cinemas ning seda saab järelvaadata YouTube'ist.

3.02–5.05.2021 toimus Katre Arula isikunäitus „Rõivad räägivad 2“ Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseumi näitusesaalis. Esitletud oli üle 60 moefoto ja 10 mudelit mannekeenidel. Edasi rändas näitus Põltsamaale lossihoovis asuvasse Meistritemaja galeriisse, kus jäi avatuks juulist augustini. 1.–31.07.2021 sai vaadata Katre rõivaid vaateaknanäitusel Kaarmanni käsitööpoes Tallinnas, Vanaturu kael 8.

2021. aastal kajastasid Katre loomingut mitmed meediakanalid. Veebruaris võis näha lapitehnikas mudeleid kolleksioonist „Must Toonekurg“ ajakirjas Eesti Naine. Augustis ilmus persoonilugu ajakirjas Käsitöö. Septembris oli intervjuu ajalehes Postimees – „Mood, millel pole kuhugi kiiret“. 11.11.2021 tegi Olev Kenk intervjuu „Aktuaalse kaamera“ uudistele (eetris 14.11.2021).

Ka 2021. aastal toimusid Eesti Moekunstnike Ühenduse ja Eesti Lapitööseltsi aastanäitused: 28.06.–18.07.2021 ELTSi näitus „Tootsi peenar“ Palamusel, kus osales kaks lapitehnikas

rõivamudelit mannekeenidel ning 18.10.–12.11.2021 EMÜ ühishäitusel „Elu on lill“ Tallinnas Kullo galeriis Kuninga tn 6 osales viis rõivamudelit kollektsioonist „NEW. UUS“.
Juunist septembri alguseni kestis suvehooaeg Katre Meistrikojas Põltsamaa Lossihoovis. Teisteks müügikohtadeks olid ka Moekuulutaja Tartu kaubamajas, Disainiturg Tallinnas Põhjala tehases, virtuaalne Mardilaat, ERMi jõululaat ja Katre Meistrikoja veebipood, mis sai hoo sisse aasta teisel poolel.
Kokkuvõttes oli väga äge aasta!

JÄRVAMAA

Käsitööühendused

Kesk-Eesti Käsitööselts

Käsitööettevõtjad

Imbi Karu

Tea Vessmann

Käsitöökauplused

Türi Käsitöötuba-kauplus

Kesk-Eesti Käsitööselts

Imbi Karu, tel: +372 5695 6639, e-post: imbi.karu@mail.ee

MTÜ Kesk-Eesti Käsitööselts tegutseb Järvamaal aastast 2002.
Eesmärk on propageerida rahvuslikku kvaliteetset käsitööd.

2021. aasta tegevusaruanne

2021. aastal korraldasime Türi linna kohvikute päeval näituse „Nostalgilised köögirätikud“. Välja panime Nõukogude ajal trükitud linased köögirätikud. Osadel olid ka käsitsi heegeldatud pitsid ääres. Vaatajatel oli palju äratundmisrõõmu. Käisime seltsi liikmetega Olustveres klaasikojas vaase puhumas. Kõik osalesid selles töötoas suure rõõmuga ja tekkis soov minna järgmisel aastal Järvakanti. Veel korraldasime silmkoosesemete tikkimise ja küünla dekupaaži õppepäevad. Oktoobris saime lõpuks võimaluse osaleda vabariiklikel käsitööpäevadel Saaremaal, mis oli jälle väga tore kogemus. Kahjuks segas paljusid üritusi koroon. Kuna meie seltskond koosneb keskealistest ja vanematest inimestest, siis pidime olema väga ettevaatlikud ürituste korraldamisel ja nendel osalemisega.

KIHNU

Käsitööühendused

Kihnu muuseum

Metsamaa pärimustalu

Käsitööettevõtjad

FIE Anneli Martson

Pärnamäe talu OÜ

FIE Elly Karjam

Saarde talu OÜ

Kihnu Puukoi OÜ

Kaerametsa Puukoda

Kihnu Manufaktuur OÜ

Käsitöökauplused/infopunktid

Kihnu Muuseumi pood

Merebutiik

Lohu käsitööpood

Pärna ja Pärnamäe talu

Kihnu pood

Rooslaiu talu

Mõnu käsitöötalu

Kihnu sadama turg

Kihnu Njaputüe Püed

Kihnu tuletorni käsitööpood

Kihnu Muuseum

Maie Aav, tel: 5818 8094, e-post: maie.aav@gmail.com

Linaküla

Ametlikult registreeritud ühendusi ei ole. Muuseumi korraldusel toimuvad näitused ja koolitused muuseumis, SA Kihnu Kultuuriruumi korraldusel kudumisfestival Metsamaa pärimustalus. Väikesi käsitöö õpitube korraldab enamik kodumajutuse pakkujatest.

2021. aasta tegevusaruanne

Ettevõtmised: erinevad käsitöö-õpitoad muuseumis, Metsamaal, majutuskohtades. IV kudumisfestival Metsamaa pärimustalus lükati koroonapandeemia tõttu kevadest sügisesse ja osalejad olid vaid Eestist.

Muuseumis pastelde jätkutöötuba Kihnu õpilastele; alustas käiste ja tanude tegemise koolitus, mis jätkub 2022. aastal.

Kihnu muuseumikuuris erinevad lühikesed meeste juhitud töötoid, näiteks saunaviha tegemine jaanilaupäeval.

Toimusid käsitöökoolitused: Kadi Pajupuu saviprint.

Koostöö: Kihnu käsitöömeistrid, Metsamaa pärimustalu, Kihnu kool, Mõnu käsitöötalu
Hinnang aastategevusele: koroonapandeemia tõttu oli väga raske aasta. Käsitööostud napid, sest Eesti inimene ei osta niipalju kui välismaalane. Ühised käsitööüritused olid napi rahvahulgaga. Samas tehti Kihnu kodudes isekeskis rohkem käsitööd kui tavaliselt – see rahustab ja annab päevale sisu juurde, on naised öelnud.

2022. aasta tegevusplaan

Pandeemia lõpuga koos ootame rohkem käsitööhuvilisi, et neile pakkuda töötube ja koolitusi. Muuseumiööl mai teisel laupäeval avame näituse „Kihnlaste tänavutalvised näputööd“.

Jätkub kudumisfestivali traditsioon.

Pikime käsitööteemat erinevatesse suveüritustesse.

Tahame pakkuda käsitööturunduse koolitust kihnlastele.

Muuseum koostöös kooliga hakkab koostama Kihnu käsitööõpikut kooliõpilastele.

LÄÄNEMAA

Käsitööühendused

Haapsalu Käsitööselts
Läänemaa Käsitöö Liit

Haapsalu Käsitööselts

Mirje Sims, tel: 516 0445, e-post: mirje@haapsalusall.ee, info@haapsalusall.ee
Karja 25, Haapsalu

2021. aasta tegevusaruanne

2021. aasta tegevusi mõjutas jätkuvalt koroonapandeemia, mille teine laine sulges füüsiliselt ka pitsikeskuse. Samas tegutsesime võimalikult palju veebikanalite kaudu ning valmistasime ette näitusi. Riigipiirid olid turistidele suletud ning see mõjutas oluliselt pitsikeskuse majanduslikku poolt ning ka muid tegevusi. Nagu ka 2020. aastal, annulleeriti grupikülastusi. 2021. aasta tegevuste lühikokkuvõte:

- Kaks Haapsalu pitside kudumiskoolitust.
- Kaheksa igakuist näitust (käsitsi tehtud kotid, käsitööõpetaja Leili Lehe pärand (ka virtuaalnäitus); Silvi Koppelmaa, Aasa Jõelaiu, Ulve Kangro, Liivi Ruuse autorinäitused; Merle Saulepi isikunäitus, Ene Pajula ideel koostatud näitus „Hingedaeg“ väga vanast käsitööst).
- Haapsalu 10. pitsipäev.
- Koostöö noore moedisaineri Carl Kristopher Rebasega. Meie pitsid olid osa tema kollektsioonist ning kollektsiooniga sai tutvuda kahenädalasel kiirnäitusel pitsikeskuses.
- Uue pitsimustrite komplekti materjalide läbitöötamine ja koostöös Saara kirjastusega avaldamine
- Praktikantidele praktikakoha pakkumine – 3 praktikanti.
- Osalemine vabariiklikel käsitööpäevadel Saaremaal 15.–16.10 (10 inimest).
- Otseülekanne Haapsalu pitsikeskusest virtuaalsele Mardilaadale – tänane reaalsus, kuidas laatade toimumiskeskond on muutunud.
- Läänemaa Oma märgi saamine Haapsalu pitsikeskuses müüdavatele Haapsalu sallidele – 1.12.2021.
- Koostöö Qiaoyun (Sophie) Pengiga tema doktoritöö koostamisel – olime üks uuritavate piirkondade traditsioonilist käsitööd viljeleva kogukonna esindus. („Lace up the north: exploring the meaning of hand-knitted woollen lace products in Shetland (Scotland) and Haapsalu (Estonia)“
Funded by College of Social Sciences, University of Glasgow
Supervisors: Professor David Smith, Professor Lynn Abrams
Due 2022).
- 12.10.21 ametisse asunud Eesti Vabariigi presidendi abikaasale nimelise mustrikonkursi korraldamine ja mustri kasutuselevõtmisega seotud tegevused.
- Seltsiliikmetele traditsiooniliste ürituste korraldamine – pitsikeskuse sünnipäev, üldkoosolek, teemaüritus – kübarapäev, seltsi sünnipäev, jõulupidu.
- Iganädalase kokkusaamise sisustamine. Seltsiliikmed kogunevad igal teisipäeval kl 11–18. Toimub uute tegevuste planeerimine, näituste ettevalmistamisega seotud õpitoad vm, sünnipäevade meelepidamine, külaliste vastuvõtt, heategevusprojektidesse kaasamine (nt kaisuöökullid diabeedihaigetele lastele), käsitööoskuste parendamine ja propageerimine jm.

- Haapsalu Käsitööselts on Haapsalu Pitsikeskuse sisulooja: oleme taganud ja tagame ka edaspidi keskuse avatud olemise vastavalt väljakuulutatud lahtiolekuaegadele: perioodil maist septembrini teisipäevast reedeni kl 11–18 ja laupäeviti kl 11–15 ning nn vaikel perioodil septembrist aprillini teisipäevast reedeni kl 11–16 ja laupäeviti kl 11–15. Oleme alati leidnud võimaluse teenindada soovijaid ka väljaspool lahtiolekuaegu, kui meile on jäetud reageerimiseks mõistlik aeg. Gruppide teenindamiseks on kaasatud vabatahtlikud, et iga külastaja saaks parima elamuse Haapsalu pitsikeskusest.

Haapsalu Käsitööseltsi partneriteks on juba selle loomisaastast alates ERKL ja Haapsalu linn. Haapsalu linn omandas 2021. aasta juunist hoone Karja 25, kus asub Haapsalu pitsikeskus. Pitsikeskuse asukoht kindlustab Haapsalu pitside ajaloopärandi kättesaadavuse kõikidele soovijatele ning on linnale uhkuseks. Lisaks eelmainitutele on tugev koostöö Haapsalu kultuurikeskusega ja loomulikult erinevate käsitöölise ja -ettevõtete. Naiskodukaitse organisatsioon tähistas 2021. aasta septembris Haapsalus oma 94. aastapäeva ning Haapsalu pitse tutvustas seal ja korraldas pitside näitamise meie seltsi liige Kaidi-Kätlyn Reimann. Oli taas eriline aasta – maailm on muutumises. Nagu ka 2020. aastal, pidime muutma palju, pidime panustama rohkem ka oma seltsiliikmete tervise hoidmisele ning välisturistideta suve ületamisele.

2022. aasta tegevusplaan

- 8 näitust Haapsalu pitsikeskuses
- Kübarapäev
- Öökudumine augustis
- Haapsalu 11. pitsipäev
- Uute mustrite konkurss ning uute mustritega 2023. aasta kalendri väljaandmine
- Eesti presidendi abikaasale Sirje Karisele üle anda temanimelise sallimustriga Haapsalu sall
- Haapsalu Pitsikeskuse sünnipäev
- Haapsalu Käsitööseltsi 30. sünnipäeva üritused koos aruandenäitusega
- Juunikuus näitus Tallinnas, ERKLi Kaarmanni kaupluse aknal (Haapsalu pitsid)
- Vähemalt üks ERKLi mentorkoolitus pitsikeskuses
- Vastavalt nõudlusele pitsikudumise koolitused ja õpitoad

Lisaks:

- Olla praktikabaasiks erinevate kutseõppekoolide käsitööõpilastele
- Osaleda vabariiklikel käsitööpäevadel
- Osaleda erinevatel kohalikel üritustel koos teiste MTÜdega
- Teha tööd Shetlandi pitsikudujatega sõprussuhete ametlikuks saamiseks
- Osaleda Tallinnas Mardilaadal
- Urida ja koguda Haapsalu pitsikudujate ajalugu, töid ja lugusid
- Kaasata uusi liikmeid ning laiendada koostöövõrgustikke

LÄÄNE-VIRUMAA JA JÄNEDA

Käsitööühendused

MTÜ Huviselts Elujoon
Muuga Maanaiste Selts
Jäneda Külaelau Arendamise Selts
Tamsalu käsitööring
Tapa käsitööring
Kadrina käsitööring
Kadrina Maanaiste Selts
MTÜ Loometöö
Pensionäride ühendus Kõrvelill Jänedal ja
Seniorid Tapal
Jäneda keraamikaring

Tudu Käsitöötare-muuseum
Viru-Nigula käsitööring
Lehtse Käsitööseltsing
Käsmu käsitööring
Moe külaselts
Lahemaa Käsitöökoda
Käravete käsitööring
Ambla käsitööring
Ardu kangakudujad
Aegviidu kunstisaal
Kooli-Jaani talu

Käsitööettevõtjad

Aale Käsitöö OÜ
Viru Käsitöö Salong OÜ
Lõnga Liisu OÜ
Mirelle Käsitöö OÜ
Red Pearl OÜ
Marit Käsitöö OÜ
Liliina OÜ
Heli Rahuoja
Vello Lillemets
Spets HS OÜ
AS E. Strauss
Einmans OÜ
SnailSPeed Productions OÜ

Jaanioja Käsitöotalu
Ülle Murula FIE
Ene Inno FIE
OÜ Ogalind
Mäehansu talu
Rakvere Loovuskeskus MTÜ
Lauli Loovustudio
Linnuvoolija OÜ
Ärklihoa OÜ
Kirevere Mulk OÜ
MTÜ Kodutare Käsitöökeskus
Ülle Bauman OÜ
Heli helmed

Kunsti- ja käsitöökauplused

Viru Käsitöö Salong
Jäneda rahvarõivaste nõuandekoda
Marit Käsitöö
Täpiline Tuba
Joller Grupp hooajaline kauplus Sagadi
mõisas
Jäneda Käsitöökeskuse hooajaline kauplus
KMOORi Keraamikagalerii-koda Haljala
vallas
Käsitöö müügikoht Tapa bussijaamas
Lõnga Liisu käsitöö kauplus-töötuba Pajustis
Ülle Baumani kauplus-õmblustöökoda
Linavabrik Liliina vabrikupood
Käsitööpood Hea Hoog – erivajadustega
inimeste valmistatud käsitöö

Renate Kunstisalong
Mirelle Käsitöö kauplus Vaala keskuses
Kakuvälja Käsitöökamber Haljala vallas
Rakvere Linnuse hooajaline
suveniiripood
Sagadi mõisa muuseumipood
Rakvere Loovuskeskus
Võsu Kunstikuur, hooajaline
Kadrina Maanaiste Seltsi käsitööpood
Pillart kunst ja käsitöö
Tamsalu käsitööpood
Eepo Eesti Portselani tehasepood Pajustis
Heli helmed e-pood

Infopunktid

Viru Käsitöö Salong

Jäneda Käsitöökeskus

Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts MTÜ

Kersti Loite, tel: 514 3795, kerstiloite@hotmail.com
Pikk 16, Rakvere 44307

Selts asutati 1999. aastal. Tegutsemisaastate jooksul oleme algatanud mitmeid käsitööliikumisi, osalenud ERKLi töös, korraldanud näitusi, konkursse, koolitusi jpm.

2021. aasta tegevusaruanne

Põhitähelepanu 2021. aastal oli rahvarõivaste valmistamise koolituse edukal lõpetamisel, mis oli esialgu planeeritud mai lõppu, kuid koroonapiirangute tõttu tuli edasi lükata 2022. aastasse. Lisaks rahvarõivaste valmistamise koolitustele korraldasime oktoobris loovtöökimise mentorkoolituse. Koostööpartnerid: SA Virumaa Muuseumid, Rakvere Kultuurikeskus, Rahvakultuuri Keskus.

2022. aasta tegevusplaan

Esmaseks ülesandeks on viia lõpuni rahvarõivaste valmistamise koolitus ning korraldada Virumaa rahvarõivaste avalik esitlus Rakvere linnavalitsuse valges saalis. Kui olukord normaliseerub, püüame taastada traditsioonilised tegevused ning plaanime osa võtta käsitööliidu ettevõtmistest. Endiselt on päevakorras rahvusvahelise käsitöömessi külastamine – üritame uuesti.

MTÜ Loometöö

Luule Nurga, tel: 528 7107, e-post: luulekodu@gmail.com
Jäneda, 73602, Tapa vald, Lääne-Virumaa, <https://rahvariided.eu>

MTÜ Loometöö on moodustatud 30. märtsil 2006. Rahvusliku käsitöö koolituse on Jänedal toimunud alates 2003. aastast koostöös Rahvakultuuri Keskusega. Eesmärk on kaitsta rahvuslikku käsitööd ja autentseid rahvariideid.

2021. aasta tegevusaruanne

Jätkasime 2020. aasta septembris alustatud rahvariide valmistamise õppetsükli: õppetööd toimus 144 tundi. Selle tsükli lõpetamiseni on jäänud veel pool aastat (kuni 19.06.2022). Niplispitsi klubi käis koos kord kuus. Püüdsime teha kogunemist-juhendamist ka video teel. Niplispitsi klubi pani välja suure näituse Jäneda raamatukogus. Selle näitusega ja jõulukuuse ehtimisega tähistas niplispits Jänedal 15 aastat. Tähistasime rahvusvahelist niplispitsi päeva pitside tegemisega. Nii palju kui võimalik korraldasime käsitöö töötubasid ja rahvariide nõustamist Jäneda suurürituste aegadel. Tegevused toimusid koostöös Eesti Rahvakultuuri Keskusega ja Jäneda Mõis OÜga.

2022. aasta tegevusplaan

Rahvariide koolitustsükli lõpetamiseni on jäänud veel pool aastat. Lõpetamisel soovime korraldada avaliku ürituse rahvariidekoolitusel valminud kostüümide esitlusega. Plaanis on alustada septembris uue rahvariide valmistamise koolitustsükliga. 2022. aastal korraldame näituse Jäneda raamatukogus koolitusest osalenute kostüümidest. Jätkame niplispitsi klubi tegevusi. Vajadusel anname nõu rahvariide teemadel igal viisil. Jäneda suurürituste aegadel korraldame käsitööde töötubasid. Kõik toimub vastavalt olukorrale.

MUHU

Käsitööühendused

Muhu käsitööselts Oad ja Eed MTÜ

Käsitööettevõtjad

FIE Asta Sepp

FIE Eveli Jürisson

FIE Janne Kommel

FIE Piret Lember

Jüri-Jaani Talustuudio

Männiku Käsitöötuba

MTÜ MUHUinSEA

OÜ Nett Tikand

FIE Velli Saabas

FIE Stive Valdmets

FIE Tiina Saar

FIE Ülle Kuusk

FIE Ivi Moon

FIE Pille Keerd

FIE Alliki Oidekivi

FIE Tiiu Tuust

Portselaniaed OÜ

Käsitöökauplused/infopunktid

Käsitööseltsi Oad ja Eed käsitööpood

Kuivastu sadama käsitööpood

Koguva Kunstital

Liiva kaubahoov

Muhu Käsitööselts Oad ja Eed MTÜ

Ülle Kuusk, tel: 517 7340, e-post: yllekuus@hotmail.ee, oadeed@gmail.com

Liiva küla, Muhu vald, Saare maakond, 94701, www.oadeed.ee

2021. aasta tegevusaruanne

Iganädalased kokkusaamised, sünnipäevade tähistamised, infovahetus jms on meie seltsi tegevuse igapäevane osa. Jaanuaris jätkus projekt „Muhu naene oo kut lill“ IV moodul – Muhu „koldsete“ ja „punaste“ siilikute tikkimine ja õmblemine ning kõladega pookade tegemine, juhendaja Alliki Oidekivi. KTS Oad ja Eed 25. juubeli tähistamine ei olnud piirangute tõttu võimalik. Pikk artikkel meie tegevusest ilmus ajakirjas Käsitöö. Koroonapiirangutega seoses olid ka muud tegevused peatatud. Ühenduse hoidmine käis telefonide ja meilide teel. Kodudes käisid näpud ja valmisid siilikud. Esimene kokkusaamine oli 4. mail. Mais toimus ka käsitööpoe juhatamise üleandmine Ivilt Evelile, suvine müük kujunes edukaks. Juunis osalesime loomepäeval „Ilu elab“ ja juhendasime kolme õpituba: rahvuslike paelte punumine, vildist ehete valmistamine ja maalimine tekstiilile ning puidule. Augustis toimus seltsi väljasõit Setomaale ning tutvumine kohalike meistrite tegemistega. Sügis oli tegus: kohviku pidamine ja loterii korraldamine valla sügislaadal, projekti IV mooduli raames seelikute lõpetamine: seelikute kurrutamine, õmblemine ja viimistlemine. Hoolimata viirusest ei tõmmanud me oma tegevust koomale. Oktoobris olime osalised Saaremaa käsitööpäevade korraldamises ja võõrustasime külalisi. Tegime seltsilistega ka väikese väljasõidu Viljandisse muusikali „Once“ etendusele. Toimus kaks mentorkoolitust: vilditud susside valmistamine ning saviprint kangale ja paberile, juhendajateks Mareli Rannap ning Kadi Pajupuu. Novembris kirjutasime jätkuprojekti taotluse ja alustasime uue, V mooduliga: Muhu naise vati kudumine. Koostöö Muhu muuseumiga jätkub. Kuna mardilaat Saku Suurhallis jäi sel aastal ära, korraldasime seltsi ruumis oma väikese „laada“, mis oli avatud neli päeva. Külastajaid jätkus. Ka jõulumüügiga alustasime sel aastal varem ning olime avatud 12 päeva. Toimus meeleolukas jõulupidu Vanatoa turismitalus koos kingituste ja üllatuskülalistega. Traditsiooniliselt pidasime kingitustega meeles oma head koostööpartnerit Muhu Hooldekodu.

Sel aastal olid meie tegevuspartneriteks Muhu Muuseum, Muhu Vallavalitsus, Muhu Hooldekodu ja Muhu Puidukoda. Kuulume liikumisse Kodukant ja Muhu Turismiassotsiatsiooni.

2022. aasta tegevusplaan

Püüame aasta ringi regulaarselt koos käia ja viia läbi iganädalasi õpitube. Plaanis on rahvariiete valmistamise projekti „Muhu naene oo kut lill“ IV etapi lõpetamine (Muhu naise seeliku õmblemine) ja V etapp – viimaste puuduvate rahvariidekomponentide (Muhu naise kootud vattsukad, pluus, pruuditanu jne) valmistamine, ERKLi poolt välja pakutud mentorkoolituste läbiviimine, väliskoolitajate tellimine kursuste ja õpitubade korraldamiseks. Suvel seltsi käsitööpöös müügi korraldamine ja projekti raames talvistes käsitöötubades valminud Muhu naise rahvariiete näituse korraldamine. Sügisperioodil mihklipäevala, iganädalased õpitoad, rahvariiete valmistamise projekti jätkumine, Mardilaat Saku Suurhallis. Sügishooajal on plaanis jätkata ka õpitubade korraldamisega, juba on registreerunud huvilised Ameerikast ja mujalt. Joulukuul traditsiooniline kingituste valmistamine Muhu Hooldekodu elanikele, käsitöönäitus-joulumüük ning seltsi jõulupidu.

PÕLVAMAA

Käsitööühendused

Põlva Käsitööklubi

Põlva Käsitööklubi

Merike Verev, e-post: merikeverev@gmail.com

Klubi loodi 1993. aastal eesmärgil hoida elavana rahvuslikke käsitöötraditsioone ning anda edasi kogemusi ja oskusi noortele. Klubisse kuuluvad käsitööharrastajad. Käsitööklubi tegevus on mitmesuunaline: kursuste korraldamine ja kõikide käsitööliikide konsultatsioonid, näitused.

2021. aasta tegevusaruanne

Aasta oli eriline kõigile. Koroonaviirus heitis seltsi plaanidesse kõvasti kaikaid. Veebruaris alustasime taaskasutusmaterjalidest poekottide õmblemisega. Kahjuks tuli pandeemia tõttu paus. Kuuma suve sisustasime puuvillaste rätikute heegeldamisega. Käsitöökojad üle maa raames korraldasime käsitööpäeva. Käsitööpäeval oli kaks näitust: „Esivanemate pärandist“ ja „Kuum suvi“. Samuti toimusid õpitoad. Aasta lõpetasime jõulukuulide kaunistamisega.

2022. aasta tegevusplaan

Loodame teha kõike seda, mis eelmisel aastal ei õnnestunud: käia regulaarselt koos, korraldada koolitusi, osaleda kohalikel ja vabariiklikel üritustel.

PÄRNUMAA

Käsitööühendused

Maarja-Magdaleena Gild
MTÜ Tõstamaa Käsitöökeskus
Pärnu Pitsistuudio
Lihula Lilltikandi Selts
Varbla Rahvamaja käsitööring
MTÜ Slaavi Kultuuriühing Jaroslavna

Pärlikoda
Külaselts Iris
MTÜ Lüster
Paikuse Huvikool
MTÜ Pärnu Rakendus kunsti Ühing

Käsitööettevõtjad

Eddi Leet, Potitehas OÜ
Raina Subi, Aniar OÜ
Endla Murd Studio OÜ
Stella Laur, Artbeat OÜ
Kati Koppel, MTÜ Meie Muster
Mare Pernik, Vaibapesa OÜ
Liis Luhamaa, Ehtsad Värvivid OÜ
Helle Tõlp, Ceramic Point OÜ
Kadi Paasik, Paasik Design OÜ
Kati ja Helje Vaas, Vaas&Vaas OÜ
FIE Ene Riso
Leili Kokk, Leili Klaasikoda OÜ
Karin Susi, Karini Paberikoda OÜ
Jane Nikolai, Hetkese OÜ
Merle Nisuma, Nisuma Studio OÜ
Margit Dravniece, MargitCraft OÜ
Agni Laats, Lihula Õpikoda OÜ
FIE Ilme Figol

Lõuna-Läänemaa Käsitööühing MTÜ
Anu Randmaa, Teopaik OÜ
Kristi Tuhkru-Tamm, OÜ Etskae
Marvi Volmeri Rahvariiete
Konsultatsioonituba
Margus Rebane
Eve Varik
FIE Signe Taremaa
OÜ Yarila
Ahti Tedremäe, EtnoArt OÜ, Thormani
sepikoda
Kaja Varmison, Alpakafarm OÜ
Julika Roos, Lammas Linnas Villastuudio
Vally Selberg, Rummu Talu OÜ
FIE Maire Bristol
Ursula Mängel, Riided Selga OÜ
Aita Tammekivi, Tammeli OÜ

Käsitöökauplused/infopunktid

Maarja-Magdaleena Gildi pood
Pärnu Käsitöö Salong
An4 Käsitöö pood

Kräft Käsitööpood
Vuhti Maja Galerii
Lihula Käsitööpood

Maarja-Magdaleena Gild

Tel: 5887 2790, e-post: info@maarmagdaleenagild.ee,
Uus 5, Pärnu, www.maarmagdaleenagild.ee, FB Maarja-Magdaleena Gild

2021. aasta tegevusaruanne

Pärnu linna käsitöömeistrite heaolu sõltub suuresti linna külastavatest välituristidest. Sellest tingitult läks Maarja-Magdaleena Gildil 2021. aastal paremini kui 2020. aastal, ehkki endiselt suuresti koroonaviiruse pandeemia varjus. Samuti võime selleaastaste gildi korraldatud tähtsündmustega rahule jääda. Jätkuvalt oli keeruline planeerida ühingu arenguks vajalikke tegevusi ja sündmusi, sest puudus kindlus ja teadmine, kas plaanid on võimalik ellu viia. 2021. aastal avasid Maarja-Magdaleena Gildi majas ukse kolm uut koda. Meister Signe Taremaa Signe Kõitekojas tegeleb nii unikaalsete nahkköidete loomise kui ka vanade raamatute köidete parandamisega. NISUMA stuudiot vedav Merle Nisuma pakub unikaalseid looduslikest materjalidest tekstiiltooteid, tema disainiprotsessi suunavateks teguriteks on keskkonnasõbralikkus, paikkondlik tootmine ja loodusvärvid. Margiti tekstiilikoja perenaine

Margid Draviece tegutseb samuti tekstiiliga – koob, tikib ja õmbleb, ent on aastaid tegelenud keraamikaga ja nüüd leiab ennast tihti ka puutöökojast.

Uksed sulgesid Mare Perniku Vaibakoda ja Kadi Paasiku Kadi nahastuudio.

Olulisemad üritused ja ettevõtmised 2021. aastal olid Pärnu XXIV gildipäevade korraldamine teema all „Luu ja nahk“, kunsti- ja loomering koolinoortele, gildi täika ja jõuluprogramm koostöös Polina Tserkassovaga. Suurt valikut töötubasid pakkusid gildi meistrid ürituse „Käsitöökojad üle maa“ raames – Tiffany tehnikas minivitraaži valmistamine, kivi käsitsi graveerimine, vaseliste valmistamine, nõelviltimine, helmesehete valmistamine ja nuku või putuka valmistamine. Toimus Imbi Kruuvi mentorkoolitus, kus käsitleti piirkondlikke ja hooajaliste toodete ja tootekomplektide loomist. Samuti rääkis mentor, kust ja kuidas otsida ja leida inspiratsiooni toodete müügiväljapaneku kujundamiseks.

Gildi meistreid ja nende toodangut võis näha järgmistel laatadel ja üritustel: Pärnu Hansalaat, Viljandi Folk, keskajapäevad, Augustiunetus, Pärnu kirjandusfestival, Tartu Maarjalaat, Virtuaalne Mardilaat, ERMi jõululaat.

Maarja-Magdaleena Gildi olulisemateks koostööpartneriteks olid Pärnu linnavalitsus, Pärnu suhtlusklubi, MTÜ Pärnumaa Vabaihenduste Ümarlaud ja SA Pärnumaa Arenduskeskus.

2022. aasta tegevusplaan

Augusti alguses toimuvad Maarja-Magdaleena Gildi korraldatavad Pärnu XXV gildipäevad. Gildimajas jätkavad meie meistrite juhendamisel tegevust kunsti- ja loomering koolinoortele ning täiskasvanute kunstiring, samuti koolivaheaegade töötoad. Paneme kokku uue toreda jõuluprogrammi. Gildimaja järjepideva renoveerimise raames on plaanis korda teha aknad.

Pärnu Pitsistuudio

Birgit Pere, tel: 507 6571, e-post: birgit.pere@gmail.com

Pärnu Pitsistuudio loodi 2000. aasta sügisel Eeva Taltsi poolt, esimene kokkusaamine oli 19. novembril 2000. Koos käime Pärnu Rahvaülikooli Nooruse majas oktoobrist maini. Tunnid toimuvad üle nädala. Põhiline suunitlus on olnud Eesti rahvuslikud pitsid, kuid alati võtame vastu ka väljakutseid ning õpime teiste riikide rahvuspitse ja tehnikaid.

2021. aasta tegevusaruanne

1. Iganädalane koostöö.
2. Juulis osalemine ülemaailmsel pitsipäeval Muuga Meremeeste Kodus.
3. Sügisnäitus novembris Pärnu keskraamatukogus.
4. Tegevused, mis seotud pitsiringi igapäevaste tööde ja huvidega.

Koostöö toimub MTÜ Eesti Niplispitsi Seltsiga, piirkondlike niplispitsi ühendustega ja Tõstamaa Käsitöökeskusega.

Koroonaolukord on mõjutanud seltsitegevust. Enamik on eakad pensionärid ja osa liikmeid on kaugemalt piirkonnast (ligi 50 km). Katsume koos käia vähemalt kaks korda kuus ja kui on osalejaid. Õpime ka veebi kaudu. OIDFA rahvusvaheline kongress jäigi Eestis ära (pidi toimuma 2020 ja edasilükkamisega 2021).

2022. aasta tegevusplaan

Osalemine juulikuus ülemaailmsel pitsipäeval (veebivahendusel), sügisnäitus Pärnu keskraamatukogus.

Anu Randmaa, tel; 5668 2283, e-post: anu@folkart.ee

Varbla mnt 24, Tõstamaa, Pärnu linn, 88101

<https://tostamaa.wixsite.com/kasitoo>,

Facebook

Tõstamaa

Käsitöökeskus,

I

@tostamaafolkartcentre

2021. aasta tegevusaruanne

Ringitegevus: käsitöö- ja keraamikaringid täiskasvanutele kaks korda nädalas, läbivalt aasta jooksul.

Pärnumaa rahvarõivakool 2020–2022, käsitööpoe tegevus.

Koostööpartnerid: ERKL, Pärnu Lahe Partnerluskogu, SA Pärnumaa Turism, SA Pärnu Muuseum.

Hea meel on sellest, et vaatamata ebakindlale ajale meie ringid endiselt toimivad. Aasta-aastalt külastab meid üha enam turiste. Korraldasime Mari Lühiste koduse pärandvara näituse ja osalesime Romantilise Rannatee romantikaööl, korraldades käsitöökohviku koos elava muusikaga. Osalesime Tõstamaa osavallapäevade kohvikuteketis ja Tõstamaa jõululaadal. Koostöös Tõstamaa Rahvamajaga korraldasime esimest korda festivali „Tõstamaa õhetus“, kus meie osaks oli läbi viia töötoad ja pidada loeng rahvarõivastest. Kahju on sellest, et koroonapiirangud ei lasknud meil oma järelkasvuga kindla kava järgi tööd teha. Me ei saanud teha lasteaialiste käsitöö- ja keraamikatunde. Kooli lähedased nüüd lapsed, kes pole oma lasteaiarühmaga samas majas tegutsevas käsitöökeskuses käia saanudki.

2022. aasta tegevusplaan

Käesoleval aastal jätkame oma seniseid tegevusi, lisaks alustame näituseruumi-õppeklassi renoveerimist. Korraldame koduse pärandvara näituse.

RAPLAMAA

Käsitööühendused

Seltsing Vaiba-Liine
Kabala kirjanduse ja käsitööseltsing
MTÜ Wäega Wärk
MTÜ Kovanäpsel

MTÜ Teenuse Naiste Ühendus
Raplamaa Perenaiste Selts „Pauliine“ MTÜ
Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts

Käsitööettevõtjad

Alvar Heiste Sepikoda OÜ
Puraviku Tuuleveski OÜ
Honor KK OÜ
Klaasistuudio OÜ
Hansaklaas OÜ
FIE Ivi Sark

Puupank OÜ
Mari-Liis Makus Glass Design
FIE Hele-Mai Truuts
FIE Andres Angermaa
TaevaniMaani Meistrikoda

Käsitöökauplused/infopunktid

Käsitööpood Süstik Raplas
Kauplus Väärt Raplamaa Toode

Käsitööpood Näpsel Kohilas

Käsitööseltsing Süstik ning Rapla Käsitöö- ja Kunstiselts

Ivi Sark, tel: 512 8931, ivi.sark@gmail.com
Metsamajandi tee 8-6, 79517 Raplamaa, Rapla vald

2021. aasta tegevusaruanne

Toimusid Rapla Käsitöö- ja Kunstiseltsi 25. aasta juubeli ettevõtmised.
Kehtnas toimus kaapotkleidi valmistamise koolitus, mille eestvedaja oli MTÜ Raplamaa Perenaiste Selts „Pauliine“.
Osalesime ERKLi käsitööpäevadel Saaremaal.
Kohtadel toimusid XI „Käsitöökojad üle maa“. Mitmed käsitööringid osalesid ETKA Andrase „Õpitunnis“, viies läbi huvitavaid meistritunde.
Koolitustega oma meistrikojas jätkasid TaevaniMaani Meistrikoda, Kabala saviring, Wäega Wärk käsitöömaja ja palju teised.

2022. aasta tegevusplaan

Loodame jätkata traditsiooniliste ettevõtmistega – laadad, koolitused, õppereisid.
Kirjutasime Leaderi meetmesse teadmussiirde projekti „Käsitööettevõtja õpib“, saime ka rahastuse. Projekti raames viime läbi kolm koolitust ja õppereisi Saaremaale.
Meie käsitööpood SÜSTIK ja RABAV RAPLAMAA tegutsevad edasi.
Loodame korraldada Raplamaa käsitöömeistrite laadad (kevad-, sügis- ja jõululaat), mis on juba järjekorranumbriga 20, seega juubelilaadad.
Kehtnas toimub juba kolmas rahvarõivakoolitus.
Seltsid ja ühendused kohtadel tegutsevad vastavalt olukorrale – õpiringid, laadad, õppereisid.
Osaleme kindlasti ERKLi korraldavatel üritustel ja laatadel.

Käsitööühendused

MTÜ Ruhnu Kultuuriait

Käsitööettevõtjad

Küllil Uustal

Ruhnu Kultuuriait

Triinu Lamp, e-post: kultuuriait@ruhnu.ee

Küllil Uustal, e-post: kulli.vahi@gmail.com

FB Ruhnu Kultuuriait, FB Vävkammaren

2021. aasta tegevusaruanne

MTÜ tegevus käib põhiliselt suvel, muul ajal toimuvad ettevalmistused, projektide kirjutamine, ideede kogumine jms. Suvel oli avatud keraamikaateljee, kus valmistatakse ja müüakse meeneid. Ühingu tegevus oli 2021. aasta suvel rohkem seotud muude kultuurivaldkondadega – kunst, muusikasündmused.

MTÜ korraldas kaks villateemalist õppepäeva. 13. augustil osalesime üleriigilisel rahvarõivaste tuulutamisel. Huvilise seltskonnaga panime selga Ruhnu originaalrahvarõivaid, tegime fotojäädvustusi. 18. augustil ja 8. septembril toimusid kohaliku lambavilla väärindamise teemal õpitoad. Töötube juhtis Sõrve Villaveski. Esimeses töötoas valmistasime endale tapikangaspuu ja kudasime sellel villaheidest vaipa, teises töötoas õppisime ketramist nii voki kui ka kedervarrega ning värvisime taimedega lõnga. Ketramise said selgeks kõik Ruhnu kooli õpilased. Õppepäevi aitas rahastada Kultuuriministeerium saarte pärimuskultuuri programmi kaudu.

Küllil Uustal tutvustas 2021. aasta suveturismihooajal oma käsitöökioskis Vävkammarenis Ruhnu traditsioonilist käsitööd ja rahvarõivaid. Sügis-talvel toimus kohalikus Meistritekojas tema juhendamisel keraamikaring ja meisterdamine kooliõpilastele ja täiskasvanutele ning naiste igapäevased kudumisõhtud, kus valmivad Ruhnu kampsunid – stripuvamsad.

Koostööd tehti Ruhnu vallaga (vallavalitsus, kool, rahvamaja, Meistritekoda). Tegevust toetasid osaliselt Ruhnu vald, Kultuuriministeerium.

2022. aasta tegevusplaan

Jätkame keraamikaateljee- ja käsitöökaupluse tegevust. Soovijatele korraldame käsitöö õpitubasid ja Ruhnu rahvarõiva tutvustusi, laenutame välja originaalesemeid fotosessioonideks. Väärtustame kohalikku kultuuripärandit, hoiame, taaselustame ja tutvustame traditsioonilisi käsitöövõtteid. Võimalusel kogume, talletame ja süstematiseerime pärandit. Vähemalt kord aastas püüame Ruhnus korraldada rahvarõiva tuulutamist ja tutvustamist.

SAAREMAA

Käsitööühendused

Saaremaa käsitööselts KadakMari MTÜ
Angla Tuulikumägi MTÜ
Kuressaare Pensionäride Ühendus
Lapitööhuviliste Ühendus Lapimoorid
Mustjala Kodukultuuri Selts Koit
Randvere Tööõppekeskus MTÜ

Saare Maakonna Invaühing
Saaremaa Kunstistuudio MTÜ
Saaremaa Pimedate Ühingu korvikoda
Sandla käsitööseltsing Pihla
Tiiu Tanu TÜ

Käsitööettevõtjad

Good Kaarma OÜ
OÜ Kohala
Kirisilm OÜ
Liimeister OÜ
Maret Suik
Marika Samlik
Paul Tohv
Riine Sooäär FIE
Ruut&Triip OÜ
Saare Rätsep OÜ
Saare Vilt OÜ
Saaretikand OÜ
Sakadak OÜ

Saaremaa Sepad OÜ
Sarapiku Vilt OÜ
Taivo Parbus
Tiiu Kaju Nahatööd OÜ
Trentom OÜ
Tuuleluud OÜ
Valjala Sepikoda OÜ
Viivi Saar
Õmblustuudio e-Mair OÜ
Ülle Sepp
Niidihaldjas OÜ
KjaS Signature
Ehe Eesti Ehe

Käsitöökauplused/infopunktid

Talupood
Tuuleluud OÜ
Liisbet

Söögimaja Pood Lümandas
Mustjala Käsitöösahver
Saaremaa rahvarõiva nõuandekoda

Saaremaa käsitööselts KadakMari MTÜ

Mareli Rannap, tel: 522 8817, e-post: marelirannap@gmail.com
<http://kadakmari.blogspot.com/>, <https://www.facebook.com/kadakmari.ee/>

Saaremaa käsitööselts KadakMari MTÜ tegutseb aastast 2008. MTÜ-l on 30 aktiivset liiget üle Saaremaa. Sotsiaalmeediakanalite ja liikmete tehtud koolituste kaudu saab meie tegevusest osa tuhandeid Saaremaa ja Mandri-Eesti inimesi. MTÜ tugevuseks on liikmete ühised huvid ja tekkinud sünergia, millega on lihtne koos edasi areneda. Saaremaa käsitööselts KadakMari MTÜ on ERKLi liige, väärtustab, hoiab ja arendab paikkondlikke eripärasid, arvestades rahvuslikke käsitöötraditsioone kui kultuurinähtust ja elatusallikat. Käsitööseltsi KadakMari MTÜ eesmärk on pärandkultuuri uurimine ja selle elujõulisena hoidmine Saaremaal. MTÜ eestvedamisel algatati Saare maakonna käsitööpäev, mis toimub igal kevadel erinevas Saare maakonna vallas ja millest tänaseks on saanud kaunis ja tugev traditsioon.

2021. aasta tegevusaruanne

2021. aasta algul algas koos järjekordse koroonasuletusega. Mitme kuu jooksul jäid ära meie niplispitsi niplamise koolitused ega olnud soovi ja tahtmist ka midagi suuremat korraldada või ette võtta. Suve poole, kui olukord paranes, alustasime Saaremaa traditsiooniliste kinnaste kudumise koolitusega. Kuna Imbi Padar oli 2020. aastal uurinud põhjalikult saaremaiseid kindaid ja nende kudumise traditsioone, kudunud läbi 52 kindarannet ja koostanud nendest

näituse, siis tema oligi esimeseks õpetajaks. Kui Imbi käe all olid randmed kinnastele kootud, siis lendas lennukiga kohale Kristi Jõeste ja õpetas kuduma nii labaoasa, sõrmi kui ka kinda lõpetusi. Kuna osalejatel oli soov veel kududa, siis käisid meid õpetamas ka Siiri Reimann ja Anu Pink. Nende õpetusel valmisid sokikannad ja Mustjala leekrätid. Kõigist valminud esemetest koostatud näitus oli detsembris üleval Kuressaare Ametikooli Disainimajakas.

Oktoobris korraldasime üle-eestilised käsitööpäevad, mis seekord olid juba XXIV. Esimesel päeval toimus Kuressaare Ametikoolis konverents, mille põhieesmärk oli üle Eesti kokku tulnud käsitööhuvilistele näidata, et käsitöö ei ole ainult vanaemade sokikudumine. Programmi kokku pannes püüdsime näidata erinevaid käsitööettevõtluse vorme ja tehnikaid. On meil saarel ju olemas nii traditsioonilised käsitööliigid nagu lõngatootmine ja villatööstus, rahvariiete valmistamine, kinnaste-sokkide- ja kangakudumine, viltimine ja puidutöö, aga tegeletakse ka uuemate käsitööliikide nagu pilliroost esemete valmistamise ja makramee sõlmimisega.

Seekordse aasta käsitööettevõtja tiitli, mida igal aastal annab välja ERKL, pälvis Saaremaa mees Vello Kaasen. Vello on kuldsete kätega mees. Oleme Saaremaal uhked, et meil on nii tubli, osav, töökas ja tarmukas meister!

Teisel päeval said saarele sõitnud inimesed käia käsitööettevõtjate töökodades nende loominguga ja tööstiilidega tutvumas. Nii jagunesid inimesed mööda saart laiali. Kes käis vanas Leedri külas ekskursioonil ja sai maitsta Saaremaa kuulsaid kadakasiirupeid, kes käis aga Sõrve villaveskis tutvumas vanade traditsiooniliste käsitöövõtetega. Uudistati Saare vildi vildistuudios tehtavaid vilditooteid ja tikandeid ning tutvuti Mare Kallase Nooda talus tema haldjakuubede valmistamise protsessi ja vanade toiduvalmistamise tavadega. Huvilised sai käia ka Muhu saarel Muhumustri töökojas ning Oad ja Eed käsitööselti ruumides.

Oktoobris sai teist korda teoks Saaremaa viltijate ühisenäitus, mille pealkiri oli seekord „Pane selga!“. Nagu nimest aru saada, siis näitasime erinevaid riietusesemeid, mis kõik olid teostatud viltimise tehnikas. Kasutatud oli erinevaid materjale: kraasvilla, meriinovilla, siidikiudu, aga ka siidi ja muud kangaid.

Anne Kolgi uurimisel ja juhendamisel kodusid kangakudumise huvilised naised Saaremaa kihelkondade suurrätte. Neid on muuseumites säilinud üsna vähe, mõne üksiku räti võib tuvastada ka mõnelt vanalt fotolt. Siiani ei olnud meil üldse teadmisi nende kohta. Anne Kolk aga lasi lendu soovi uurida koduseid rätte ja päris mitmed inimesed saatsid talle nii rätte, fotosid kui ka lugusid nende kasutamise kohta. Nüüd oleme jälle targemad ja saame suurrätte ka rahvariiete juurde kududa ja kanda.

2021. aastal valmisid Mareli Rannapi käe all 10 videofilmi Saaremaa naiste rahvariietesse riietumisest. Kuna esimene film „Anseküla naine paneb riidesse“ valmis juba 2017. aastal, siis nüüd on huvilistel Youtube'i kaudu võimalik vaadata Saaremaa kõigi 11 kihelkonna naiste rahvariiete lugusid. Filmides panevad end riidesse ja loevad tekste peale käsitööselt Kadakmari liikmed, kes need riided meie koolituste raames endale ise valmistasid.

Lapimoorid koostasid iga-aastase lapitööde näituse Kuressaare Kultuurikeskuses.

2022. aasta tegevusplaan

2022. aastal on plaanis viia läbi koolitussari, kus rahvariidehuvilised saavad endale valmistada üleriided. Üha rohkem toimub rahvatantsu ja -laulu üritusi õues. Ja isegi kui need toimuvad suvekuudel, nõuab meie kliima soojemaid riideid. Kuna rahvariiete uurimine ja nende valmistamine on aastate jooksul edasi arenenud, siis soovitakse olemasolevaid komplekte täiendada ja ka üleriideid valmistada. Meid tuleb õpetama Merli Mänd.

Mareli Rannapil on plaanis sellel aastal jätkata videofilmide tegemist ja seekord on järg meeste ja laste käes. Rahvariidekoolitustel on usinad naised valmistanud mitmeid komplekte nii lastele kui ka meestele, seega saame neid kasutada uute filmide tegemisel.

Veebruaris avavad Lapimoorid oma järjekordse lapivaipade näituse Kuressaare Kultuurikeskuses.

SETOMAA

Käsitööühendused

Seto Käsitüü Kogo MTÜ

Väraska Käsitööselts Kirävüü MTÜ

Käsitööettevõtjad

OÜ Estonian Pottery

OÜ Tõrvas

OÜ Katusõkatja

OÜ Ots Puutöökoda

OÜ UP-Project

OÜ Taarka Tarõ

OÜ Kagu Kudujad

OÜ Sujuri

OÜ Seto Rõivakoda

FIE Kaja Tullus

FIE Silvia Valge

FIE Raivo Jänemägi

Sigre Andreson – MTÜ Rahusoo

Evar Riitsaar – MTÜ Ateljee-Galerii

Ülle Kauksi – MTÜ Ateljee-Galerii

Iti Toom – Iti Leeväküük

MTÜ Meieselts Meroos

Maret Vabarna

Jane Vabarna

Marje Linnus

Pille Kruustik

Sirje Ots

Terje Lillmaa

Sirid Pärtin

Kairi Orav

Käsitöökauplused

Setomaa muuseumid: Värskas, Saatses ja Obinitsas

Avatud ateljeed: Ateljee-Galerii Haljas

Kunn, Piusa Savikoda, Väraska Käsitööselts

Kirävüü, Obinitsa külakeskuse
käsitööstuudiod

Setomaa Turismi infopunkt Värskas

Vana Jüri seebikoja käsitööpood

Kunstizaal Obinitsas

Käsitöö infopunktid

MTÜ Seto Käsitüü Kogo tuba Obinitsa
külakeskuse II korrusel

MTÜ Seto Käsitüü Kogo tegevjuhi
tööruum Värskas Setomaa vallamaja III
korrusel

MTÜ Väraska Käsitööselts Kirävüü töötuba

Väraska kultuurikeskuse III korrusel

SA Setomaa Muuseumid

Seto Käsitüü Kogo

Ingrit Kala, tel: 5620 0057, e-post: ingrit@setomaa.ee, kogo@setomaa.ee
Obinitsa, 65301. Setomaa vald, Võru maakond, www.kogo.seto.ee

Seto Käsitüü Kogo asutati 18. juulil 2006 Obinitsas. Meie põhikirjaline eesmärk on seto traditsioonilisel käsitööl põhineva ettevõtluse arendamine seto käsitöötraditsiooni järjepidevuse ja säilitamise kaudu. Eesmärgi saavutamiseks oleme korraldanud koolituspäevi ja -sarju, osalenud ühiselt laatadel-messidel ja otsinud võimalusi käsitööettevõtluse toetamiseks.

2021. aasta tegevusaruanne

Aasta jooksul jätkus töö Seto rahvarõivaraamatu valmistamisega. 2021. aastal algas kujundaja, toimetaja, autorite ja projektijuhi tihe koostöö. Pidevad veebiarutelud päädisid sellega, et aasta lõpuks oli ca 200 lehekülge küljendatud. Raamatu valmimise tähtaeg on planeeritud 2022. aasta suve alguseks.

Suursündmus oli XXVIII Seto pitsipäevade korraldamine. Need tõestasid taas, et pitsivalmistajaid ja pitsi nautijaid meil jagub. Konkursi teemaks oli „Pidupits või Pitsi pidu“ ja 18 meistrit esitas kokku 19 tööd. Oli nii staažikaid osalejaid kui ka uusi tegijaid. Kolme nädala jooksul said huvilised tutvuda Värskas Külustuskeskuses – Reegi majas väljapanekuga. Kõik konkursitööd said ka üles pildistatud ja Facebookis suuremale ringile vaatamiseks seatud. Žürii koosseisus Ulve Kangro, Terje Lillmaa, Tiiu Kunst, Aare Hörn ja Raili Mõttus hindas ennekõike pitsi kvaliteeti, aga ka kangaga sobivust ja eseme terviklikkust.

Esimene preemia sai Sigre Andreson. Tema kleidiga „Tahaks juba peole“ võiks tõesti minna igale peole. Teist ja kolmandat preemiat jäid jagama Maika Keerpalu pealiniku pits ja Marje Linnuse pikkade varrukatega hame.

Noorte seas tunnistati parimaks Mikitamäe kooli 7. klassi tüdruku Diane Kuusemetsa „Tsimmikängä kott“. Diana juhendaja on Maret Vabarna. Anti välja ka mitu eripreemiat. Ideepreemia sai Marje Linnus seto pitsiga kaunistatud helmise eest. Teemapreemia anti Sirje Otsale valge piduliku keebi valmistamise eest. Traditsioonipreemia sai Ingrid Kala niplispitsiga kaunistatud liniku ja suure töö preemia kuulus Sirid Pärtinile liblikapitsi eest. Esmakordselt peeti Setomaal avatud käsitöötalude päevi. 10.–11. juulil avasid Setomaal 24 talu, ateljeed, muuseumitäre ja müügikohta oma ukсед, et tutvustada ja müüa oma käsitööd. Paljudes kohtades toimusid õpitoad, kus huvilised said vaadata või ise tegutseda.

Enamikus sel päeval avatud kohtades sai nautida ka seto käsitöös olulise elemendi käteräti-tiraniku näitusi. Imetleda sai vanavanemate mitmekülgseid kangakudumise viise, erinevaid pitse ja tikandeid. Värskas Käsitööselts Kirävüüs oli näha ka Kõivo Anne tänapäeval kootud ja kaunistatud ilusaid käterätte.

Käsitöötalude küllastajate hulgas oli palju tekstiilkäsitöö huvilisi, kes huvitusid erinevatest tehnikatest ja väljapanekutest, aga talust tallu liikus sel päeval ka palju kultuurihuvilisi, kes tundsid huvi taluarhitektuuri, traditsioonide ja talu ajaloo vastu.

Setomaal toimus üheksandat korda kohvikutepäev – Kostipäev. Võrreldes Eesti teistes piirkondades peetavate kohvikutepäevadega on Setomaa Kostipäeval eriline see, et kohvikud on taluhoovides ja külatarades, mitte linnatänavatel. Paljude kohvikute talupoodides oli müügil käsitööd ja korraldati pere käsitöö näitusi, tegutses näpotüü kohvik.

Nagu juba traditsiooniks on saanud, osalesime ühise väljapanekuga Seto Kuningriigipäeva laadal. Seto Kuningriigipäeval Lobotkas toimus ka traditsiooniline käsitöömeistri konkurss. Teemaks oli „Kaltuvaip/Põrmandutekk“. Konkursile esitati 14 omanõulist vaipa. Noorim osaleja oli 14- ja vanim 92-aastane. Kuninga meistriks kuulutati Kersti Mäe. Kersti elab Harjumaal Kiilis, kuid tugev side Setomaaga on abikaasa kaudu. Kersti on õppinud kangakudumist Olustveres ja osalenud kolmel aastal Seto käsitöölaagris. Kersti vaip oli ilus, kimmäs, värvikirev ja väga kenasti vormistatud äärtega. Vaiba kudumisel oli kasutatud kirjut kaltsu, mis andis vaibale elu. Vaiba hindamisel leidis žürii, et sinna on sisse kootud silmavett ja suurt rõõmu, argipäeva ja pidu. Vaip oli just selline, nagu Setomaa elu.

Setomaal toimus III Seto käsitöölaager. Litvina külas seto talukompleksis toimunud laagris osales 15 eri vanuses käsitööhuvilist. Juhendajateks olid kümme Värskas Käsitööselts Kirävüü naist. Kirävüü naised olid kolme päeva jooksul tublid ja kannatlikud õpetajad. Kriisa tallu oli laagri jaoks üles seatud kahed kangasteljed, vööteljed ning palju materjali igasuguste paelte, pitside, vööde, vaipade ja iluesemete valmistamiseks.

Suurt tähelepanu pöörasime peavöö valmistamisele ja kirivöö kudumisele. Lisaks sai igal päeval ka kangastelgedel kaltsu- ja taimevaipa kududa, seto pitsi heegeldada, seto tikandit tikkida ning muudki nipet-näpet endale valmistada. Esimesel päeval oli tihti näha vööde tagasi harutamist, mis aga laagriliste motivatsiooni ei langetanud. Koju võeti kaasa nii

lõpetatud proovitööd kui ka valmis seatud ja kümneid tunde pühendumist ootavad tööd, mida võib tulevikus enda rahvariie komplekti lisada. Laagris osales viis 12-aastast noort, kes samuti usinasti omandasid erinevaid seto käsitöö oskusi.

Aasta jooksul viidi läbi hulgaliselt õpitubasid: Seto nädala raames toimus kaks käsitöö õpituba, lina ketramine vokiga ning kossade valmistamine. Lisaks tutvusime muuseumi kogudes leiduvate vanade kossadega.

„Käsitöökojad üle maa“ raames pöörasime tähelepanu meeste käsitööle ning tutvust sai teha nii puutööga kui ka sepatööga. Hannes Otsa juhendamisel oli võimalik Vastseliina puutööklassis valmistada endale kas lõikelaud või kergokõnõ ja sepp Raivo Jänemägi näitas ja juhendas sepatöö oskusi Saaboldas Hingla talus.

ERKLi mentorkoolituse raames külastas Setomaad kahel korral Meelis Kihulane.

Traditsioonilise puutöö õpitubades said osalejad valida kas puidust kausi, ummiknõu või pisikese küna valmistamise vahel. Kõik osalejad said kenasti hakkama kirve, sae, peitli, haamri, noa ja muude puidutööks vajalike vahendite käsitlemisega. Lisaks toimus Setomaa inimestele üks koolituspäev Meelise juures: tööriistade teritamine.

Detsembris toimus tekstiilihuvilistele peavöö valmistamist tutvustav päev. Lüüli Kiik rääkis oma avastustest peavöö tehnika alal, kuidas kaasaegsel moel peavööd valmistada ning saime kohapeal tutvuda takadai telgedega.

Aasta alguses valmisid käsitöölisele renoveeritud ruumid Värskas vallamaja kolmandal korrusel. Seal paikneb Seto Käsitöö Kogo tegevjuhi tööruum ja Väraska Käsitööselts Kirävüü töötuba, seega oleme ühendanud praktilise ja teoreetilise seto rahvarõivaste poole. Lähiajal on kavas ühineda ka üle-eestilise rahvarõivaste nõuandekodade võrgustikuga.

Suve jooksul külastasid meid mitmed välisgrupid, kes olid tellinud oma käsitööreid juba enne koroonapandeemiat. Käsitöötalude tegevuste näol on giididel tekkinud võimalus pakkuda välisgruppidele erinevaid pakette. Meie muuseumide näitused (sh käsitöönäitused) said vaatajaid ja käsitööpoodidest osteti kohalike meistrite tooteid. Väraska talumuuseumi hoidlaruumides korraldati naiste rahvarõivaste teemapäevi. Ateljee-galeriis viidi läbi mitmeid pakutrüki õpitubasid.

Kuna Mardilaata Tallinnas sel aastal jälle ei toimunud, siis jätkasime Setomaal Mardilaada traditsiooni. Väraska talumuuseumi õuel toimunud laadal osales sel aastal taas hulgaliselt käsitöömeistreid ja talukauba müüjaid. Oli meeolukas kultuuriprogramm ja jagus ka piisavalt ostjaid.

2022. aasta tegevusplaan

- Maikuu toimuvad 29. Seto värvilise pitsi päevad. Konkursi teemaks on „Pulmad“.
- 9.–10. juulil toimuvad avatud käsitöötalude päevad.
- Koostöös Setomaa koolidega on Eesti Rahvakunstigaleriis Seto koolinoorte käsitöönäitus.
- Jätkatakse seto rahvarõivaraamatu väljaandmiseks vajalike tegevustega: valmivad lõikejoonised, kavandatud on viimane osa materjali küljendamisest ja keelelisest toimetamisest, leitakse trükikoda ja toimuvad raamatu esitlused.
- Valitakse Seto Kuningriigi näputöö meister. Konkursi teemaks on „Tiranik“.
- Osaleme ühise väljapanekuga laatadel-messidel.
- Jäädvustatakse käsitöötehnikaid ja töövõtteid.
- Toimub IV Seto käsitöölaager.
- Kutsutakse ellu uusi projekte.
- Jätkatakse koostööd seniste koostööpartneritega.

TARTUMAA

Käsitööühendused

Tartu Käsitööklubi

MTÜ TuleLoo

MTÜ Hestia

Kõrveküla maanaiste selts Miina

Puhja maanaiste selts

Tartu Maanaiste Liit

Vana-Kuuste maanaiste selts

Ülenurme käsitöö- ja rahvuskultuuri selts

Nurmenukk

Tartu Käsitööklubi

Tiina Konsen, tel: 5305 9698, e-post: tiina.konsen@raad.tartu.ee

2021. aasta tegevusaruanne

2021. aastal seni avalikkust kaasavad koolitused, näitused ja väljasõidud asendused tegevustega väikestes gruppides. Märnatavalt sages individuaalne nõustamine, sest piirangute ajal kasvas selliste huviliste hulk, kellel on tãrganud käsitõõhuvi, kuid puudub käsitõõ tegemise kogemus. Kuna käsitõõklubil on aastakõmmnete jooksul tekkinud hea õlevaade erinevaid tõõvõtteid tundvatest meistritest, siis nõõd sai andmebaasile tuginedes efektiivselt rakendada kontaktõpet meister-õpipoiss ja rõõmustada uute huviliste õõle. Jãtkus koostõõ Tiigi seltsimajaga, osaleti nãiteks Pãrimusmaailma (1.06), rahvarõivaste tuulutamise (12.06), Taaderandi talistete (24.11) ettevalmistustes.

2022. aasta tegevusplaan

2022. aastal on kavas põõhjalikumalt tegeleda käsitõõklubi kultuurkihiga. Tunamullu klubi 25. aastapãeva programmi ette valmistades ilmnes, et korrastamist vajab nii foto, video ja trükiste kui ka õppevahendite kogud. Alustame kogumiku koostamist. Lãhtudes käsitõõliidu 2022–2023 aastateemast „Pealekasv“ aktiveerime klubi liikmeid ja koostõõpartnereid rohkem panustama noortele korraldatavatesse õõritustesse. Jãtkub koostõõ Tiigi seltsimajaga, kus on võõimalik korraldada koosolekuid, tõõtubasid ja õõmarlaudu ning osaleda seltsimaja ettevõõtmistes.

MTÕ TuleLoo

Kadri Tomasson, tel: 511 3806, e-post: kadri.tomasson@gmail.com

Linnavere tee 27, Lemmatsi kõõla, Tartumaa, 61704

MTÕ TuleLoo registreeriti iseseisva mittetulundusõõhinguna 9. aprillil 2010. Meie eesmãrk on hoida ja anda edasi rahvuslikku kultuuripãrandit ning edendada käsitõõist õõhistegevust. 2019. aasta lõpu seisuga on TuleLoos 12 liiget, tõõd korraldab kolmeliikmeline juhatus. Oleme Tartumaa Rahvakultuuri Keskseltsi ja ERKLi liikmed.

2021. aasta tegevusaruanne

Jãtkuva COVID-19 pandeemia tõõttu on MTÕ TuleLoo tegevus ka 2021. aastal jãõõnud tagasihoidlikuks ja enamiku traditsioonilisi õõhistegevusi lõõkkasime edasi paremaid aegu ootama. Siiski tãhistasime mais TuleLoo 11. sõõnnipãeva õõhisreisiga Kallastele ja kangakudumise koolitusega Turgi talus. Meie liikmed lõõid kaasa õõksikutel toimunud

käsitööüritustel ja nii osalesime oktoobris Põltsamaal XIX kangakudujate infopäeval „Uesti uus“. Aili Palm oli tegev Uhti kõrtsis toimunud keraamikaüritusel Kedrafest. Ka TuleLoo traditsioonilised igakuised kohtumised toimusid mõned korrad ja detsembris tegime ühise piparkookide kaunistamise töötoa.

2022. aasta tegevusplaan

Detailsema tegevusplaani koostame siis, kui tegutseda saab riskivabalt ja koroonapiirangud on leevenenud.

Tartu Maanaiste Liit

Urve Kaasik, Tel: 5341 2408, e-post: urvekaasik@hotmail.ee, tartumaanaisteliit@gmail.com
Tartu vald Lähte alevik Kase 7

2021. aasta tegevusaruanne

Nagu varasemgi aasta, ei soosinud ka 2021. aasta suuremaid rahvarohkeid ettevõtmisi. Ettevaatlikult ning reegleid austades käidi siiski ka koos ning õpiti uusi käsitöötarkusi ja vahetati kogemusi. Populaarsed olid heategevus, kangakudumine, keraamika, rahvarõivateema. Mainimisväärselt menukas oli taaskasutus. Kahjuks lükkusid mitmed planeeritud koolitused tekkinud olukorra tõttu edasi.

Kõik Tartu Maanaiste Liidu liikmesseltsid teevad omavahel koostööd ja vastavalt võimalustele ka suhtleme tihedasti. 2021. aastal kasutasime olude sunnil palju interneti võimalusi.

Oktoobris toimunud Baltimaade maanaiste konverentsil arutasime muu hulgas ka käsitöiseid koostöövõimalusi, viisime külalised Peipsi äärde Sibulateele sealse käsitööga tutvuma ning konverentsi raames õpetasime seto pudelipaela põimimist ning pudelite-purkide taaskasutusena nende kaunistamist.

Tagasiside lõppenud aastal ettevõetule on rõõmustav – käsitöised toimetamised on sel murelikul ajal paljudele rõõmu ja tuge pakkunud, andnud tegevust ning tugevdanud ühtehoidmistunnet.

2022. aasta tegevusplaan

TML valis aasta lõpus uue juhatuse. Jätkame põhjalikumalt tutvumist TMLi liikmesseltsides tehtavaga, seltsiliikmete võimaluste ja ootustega. Suurem käsitöötoodete demonstreerimine on planeeritud traditsioonilisele emadepäeva pidulikule tähistamisele Tartu Ülikooli aulas, kui see osutub muidugi võimalikuks.

Meelisteemaks on taaskasutus – õpime ja õpetame loodussäästlikust eluviisist lugu pidama. Jätkuvalt on liikmesseltside plaanides rahvusliku käsitöö tutvustamine ja õpetamine.

MTÜ Hestia

Angelika Nöps, tel: 508 9277, e-post: angelikanops@hotmail.com
Facebook: Hestia MTÜ Niplispitsiklubi

2021. aasta tegevusaruanne

Aruandeaastal sisulised tegevused puudusid. Senimaani on tulnud tegeleda 2020. aastal ärajäänud OIDFA pitsikongressi mõjudega. Oleme usinasti pitsi teinud nii tellimuste peale kui ka iseendale.

2022. aasta tegevusplaani

Suuri plaane ei pea. Teeme usinasti pitsi, osaleme valdkonna sündmustel.

VALGAMAA

Käsitööühendused

Christine Gild	OAMS kangastelje tuba
Helme käsitööselts	Otepää Naisselts
Hummuli Rahvamaja Käsitööring	Palupera Käsitöökoda
Karukäpp	Pritsumehe Marid
Karula Kultuuriselts	Riidaja käsitööselts
Karula Naisselts	Taagepera Käsitöökoda
Lüllemäe Rahvaõpistu	Tõrva Kunstistuudio
Maavillane	Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts

Käsitööettevõtjad

Aet Treial	Mart Salumaa, Ketta talu
Aivar Aan	Metspipar OÜ
Aivar Rožanov	Nuustaku seebid
Ann MLT OÜ	Piret Ilves
Eike Jodche	Virve Niilisk
Ene käsitöö	
Maire Riit	

Käsitöökauplused/infopunktid

Kauplus Anni Butiik, Otepääl Pühajärve tee 2 (infopunkt)	Valga Muuseumi fuajee pood
Tõrva turismiinfopunkt	

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts MTÜ

Marge Tadolder, tel: +372 5646 6720, e-post: margetadolder@gmail.com

Pühajärve tee 2, Otepää 67403, Valgamaa

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts MTÜ (VRKK) on asutatud 2004. aastal ja registrisse kantud 2005. aastal.

2021. aasta tegevusaruanne

- Tänuüritus
- Pitskleidi kudumise mentorkoolitus Siiri Reimanni juhendamisel
- Koti õmblemise koolitus Anne Perlovi juhendamisel
- Käsitöökojad üle maa – töötoad Otepää Kultuurikeskuses
- Osalesime Saaremaa käsitööpäevadel
- Tutvumine Riidaja käsitööselti tegemistega (Anne Perlov)
- Mesilasvahast küünlad
- Dekoratiivsed pajalapid

- Puka kultuurimajas kohalike käsitöömeistrite näitus koos lugudega, kuidas nad jõudsid käsitöömaailma

- Käsitöölaad Otepääl

- Rahvarõivanõustamised kollektiividele

Aasta tähtsündmuseks võib pidada tänuüritust, kus tunnustati maakonna kultuurikandjaid Pärändihoidja hõbesõlega. Sel aastal pälvisid elutöö sõle Maie Kala muusika ja Merce Mäe kultuurivaldkonna esindajana. Rahvamuusikavaldkonnas leidis tunnustust Lauri Õunapuu ning käsitöövaldkonnas Eve Toompalu. Ka noori lootustandvaid tegijad oli sel aastal kaks: Jorma Riivald (kultuur) ja Ella Maria Raud (käsitöö).

Kõige edukamaks sündmuseks võib lugeda 2021. aastal VRKK tänuüritust, mis toimus vabas õhus Otepäa Kultuurikeskuse klaasgaleriipoolisel küljel. Suurte ümmarguste pidulikult kaetud laudade taga sai nautida Lauri Õunapuu kontserti ning maitsta kohvi ja suupisteid. Ilm soosis ettevõtmist ning osalejad olid rõõmsad, et sai üle pika aja silmast silma kohtuda ja suhelda. Mõistagi olid väga rõõmsad tunnustuse saajad, kellele tuli see üllatusena. Nagu traditsiooniks on kujunenud, oli kultuurimaja ruumidesse välja pandud ka käsitöönäitus.

Koroonaviiruse levik on kokku kuivatanud töötoad, kuhu inimesed ei julge lihtsalt osalema tulla. Viiruse tõttu pidime edasi lükkama inspiratsioonipäeva käsitöölisele.

2022. aasta tegevusplaan

Kõige olulisem üritus on käsitööpäevad Valgamaal.

Toimuvad tänuüritus ning muud traditsioonilised ettevõtmised.

Jätakuvalt teeme eri käsitööliikide töötube. Jätkame rahvarõivaalast nõustamist.

VILJANDIMAA

Käsitööettevõtjad

MTÜ Bonifatiuse Gild

OÜ Forge

OÜ Koordikamber

Lapi- ja linakoda Olustvere mõisas

Klaasikoda Olustvere mõisas

Keraamikakoda Olustvere mõisas

MTÜ Mulgi Ukuvakk

MTÜ Rahvusliku Ehituse Selts

Tarvastu Käsitöökoda

MTÜ Viljandi Käsitöökoda

FIE Piret Ant

FIE Mirja Arm

FIE Maie Roosimaa

FIE Tõnis Salong

Kaur Matiisen

FIE Toomas Jugaste

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond

Olustvere Teenindus- ja

Maamajanduskooli rahvusliku tekstiili eriala

Käsitöökauplused

Viljandi Käsitöökoda

Käsitöökauplus ja stuudio Vingersats

Jakobsoni tn käsitöökauplus

Maive Käsitöö

Heimtali Muuseum

Käsitöökauplus Lossi tn

Erinevad käsitöökojad-müügipunktid

Olustvere mõisas

Käsitöökauplus Bonifatiuse Gildis

Tikatiirits

MTÜ Viljandimaa Rahvakunstiühing

Leida Mägi, tel: 529 0617, e-post: rahvakunst@hot.ee
Tallinna 5, Viljandi, 71020

Viljandimaa Rahvakunstiühingusse on koondunud aktiivsed käsitöötajad kogu maakonnast. Ühing loodi 1990. aastal. Koos korraldatakse maakondlikke üritusi: käsitöönäitusi, käsitööpäevi, rahvakunstipäeva, käsitöömessi. Ühingu juures töötavad kursused ja õpiringid. Ühingu tegevust juhib kolmeliikmeline juhatus. Juhatajate esimees on Leida Mägi, liikmed Tiina Ilusmets ja Viorica Kuusik.

Maakonna rahvamajade juures töötab 15 käsitööühendust 132 osavõtjaga: Viiratsis, Tänassilmas, Sürgaveres, Karksi-Nuias, Õisus, Võhmas, Suure-Jaanis, Paalas, Vastemõisas, Abjas, Mõisakülas, Valmas, Tarvastus, Võhmas, Tarvastus. Need on aktiivsed käsitööringid, kus käiakse regulaarselt koos, õpitakse erinevaid käsitöövõtteid, korraldatakse näitusi, õppepäevi, konsultatsioone, käsitööpäevi.

2021. aasta ettevõtmised

Olnud aasta tegemisi mõjutas samuti tublisti viiruse levik. Kenasti toimusid planeeritud laat ja käsitöökursused.

2022. aasta suurimad üritused

Jätkame traditsiooniliste sündmuste elushoidmist.

VORMSI

Käsitööühendused

Vormsi Käsitöö Selts

Käsitööettevõtjad

OÜ Vormsi Paat

FIE Lia Ostapenko

OÜ Vormsi Vaibavabrik

FIE Tatjana Sääs

SisterService OÜ

FIE Maarja Koppelmaa

Käsitöökauplused

Vormsi Käsitöö Seltsi avatud meistrikoda Hullo külakeskuses

Infopunktid

Vormsi Käsitöö Seltsi avatud meistrikoda

Vormsi Talumuuseum Svibys

Hullo külakeskuses

Vormsi Käsitöö Selts

Marju Tamm, tel: 565 3100, e-post: bindbongen@vormsi.ee,
bindbongen.blogspot.com

Selts on asutatud 2000 aastal. Juhatus: Kristina Rajando, Eha Salus ja Marju Tamm.

2021. aasta tegevusaruanne

Koolitused ja kursused. Mentorkoolitus „Süsteemne lõngade värvimine sünteetiliste värvidega“ Liis Luhamaa juhendamisel, vokkide korrastamise ja ketramise koolitus Julika Roosi juhendamisel, Vormsi meeste kampsuni kudumise praktiline kursus Marju Tamme juhendamisel.

Tunnustused. Konkursi „Uus toode Mardilaadal“ võidutöö autor on meie seltsi liige Marju Tamm.

Muu tegevus. Seltsi ruumides on avatud käsitöötuba suvekuudel ning jõulumüük detsembris. Põhikooli ja lasteaia lõpetajatele valmistati Vormsi traditsioonilised esemed sõrmikud ja labakindad (valmistasid Marju Tamm ja Ene Rand).

Vormsi Käsitöö Seltsi oluline ülesanne nii seltsisiseselt kui ka saarel laiemalt on hoida fookuses ja järjepidevana Vormsi traditsioonilist käsitööd. Seltsi meistrite tööd hindavad nii saareelanikud kui ka külalised. Seltsi käsitöötuba on suurepärase paik, et huviline saaks ülevaate Vormsi rahvarõivastest ja käsitöötraditsioonidest. Seltsi ruumid on oma koosviibimiste korraldamiseks valinud ka mitmed ühingud. Seltsi koolitused on populaarsed ka väljaspool seltsiliikmete ringi. Edaspidi soovime leida võimalusi oma traditsioonilise käsitöö vormistamiseks valla esinduskinkideks.

2022. aasta tegevusplaan

Vormsi Käsitöö Selts jätkab 2022. aastal seniste tegevustega – koostöö Vormsi Lasteaed-Põhikooliga tüdrukute rahvariiete valmistamise ja koolivormiprojekti osas, suvise näitusmüügi korraldamine seltsi ruumides, osalemine Mardilaadal, täienduskoolitused.

VÕRUMAA

Käsitööühendused

MTÜ Vana-Võrumaa Käsitüü
Kreutzwaldi Muuseumi käsitöötuba
Aila Näpustuudio

MTÜ Vana-Võromaa Käsitüü

Vilve Oja, tel: 554 1999, e-post: vilve.oja@gmail.com

Kylli Eichenbaum, tel: 5661 1924, e-post: kylli.eichenbaum@gmail.com

2021. aasta tegevusaruanne

Kevadpoolaastal toimus uue toote konkurss, teemaks „Mõtsa poolõ“. Konkurss kestis 11. veebruarist kuni 30. aprillini, kokku laekus 19 tööd, osales seitse autorit. Konkursil osalenud toodetega saab tutvuda video ja fotode vahendusel Vana-Võromaa Käsitüü Facebooki lehel.

Selts osaleb piiriülese koostöö projektis BestNest, mille eesmärk on suurendada Pihkva ja Võru linna konkurentsivõimet ning loomeettevõtjate ja käsitöömeistrite ettevõtlusalaste kogemuste ja teadmiste kasvu. Toimus kaks Võru-Pihkva virtuaalset ühisseminari, kus jagasime vastastikku kogemusi ja praktikaid, kuidas kohalikku eripära esitleda turismis ja käsitöötoodete disainimisel.

Jätkati 2020. aasta sügisel alustatud lühiklippide sarja „Vana-Võromaa käsitöömeistrid“, mida jagatakse koostööpartneri Võru Instituudi videokanali kaudu Youtube'is ja seotakse veebipoega Uma Puut. Videote eesmärk on tutvustada meistreid oma loomekeskkonnas ja tuua seega meister toote ostjale lähemale olukorras, kus reaalse suhtluse võimalused on oluliselt vähenenud. Valmisid videoklipid järgmistest käsitöömeistritest: Urmas Štubis, Virve Niilisk, Hele-Mall Maask, käsitöömeistrid Vastseliina käsitööühingust ja meistrite toodete 2021. aasta veebitutvustus.

Jaanuaris 2021 rahuldab MTÜ Rahvarõivas taotluse Vana-Võromaa Rahvarõiva nõuandekoja asutamiseks asukohas Katariina allee 11, Võru, 65608 Võru maakond, taotlejad MTÜ Vana-Võromaa Käsitüü koostöös Võru Instituudiga.

Koduleht: <https://wi.ee/et/muuseumid/rahvarõivaste-noukoda/>

Nõukojas jagatakse piirkonna inimestele infot rahvarõivaste komplekteerimise, valmistamise ja kandmise kohta kõigis kaheksas Vana-Võromaa kihelkonnas: Harglas, Kanepis, Karulas, Põlvas, Rõuges, Räpinas, Urvastes ja Vastseliinas.

Valmisid rahvarõivatare seinakujundus, vitriiniväljapanek rahvarõivaste üksikesemetest ning väljapanekul põhinev rahvarõivamäng „Otsi ja lövvä!“.

Valmis sai video, mis tutvustab Vana-Võromaa Rõuge kihelkonna naise ja mehe 19. sajandi teise poole pidulikke rahvarõivaid. Näha saab, kuidas rahvarõivaid selga pannakse, ja jagatakse teadmisi rõivaste valmistamise ning kandmise kohta.

Võro keelen: <https://youtu.be/i5tKKPevSB0>.

Eesti keeles: https://youtu.be/Z9egxgPnn_k.

Ingliskeelne video on veel toimetamisel.

Täiendasime veebiportaali „Eesti rahvarõivad“ <https://rahvarõivad.ee/> Vana-Võromaa kihelkondade rahvarõivaste tekstidega.

2022. aasta tegevusplaan

- Uue toote konkurss „Kirjun om väke / Vana-Võromaa mustrivägi“
- Vana-Võromaa eripäraste käsitööesemete näituse koostamine
- Osalemine Võru-Pihkva piiriüleses koostööprojektis BestNest
- Võru linnas avatavas loomemajas käsitöökorruse sisseseadmine ja avamine
- Vana-Võromaa rahvarõiva nõukoja tutvustamine, sisuloome ja nõustamistegevus
- Vana-Võromaa käsitöö esinduse osalemine käsitööüritustel (Seto Kuningriik, Pühajõe käsitöölaat, Ökofestival, Lindora laat, Mardilaat Tallinnas jt)
- Õppereisid ja käsitöökoolitused
- E-poe Uma Puut arendamine
- Käsitöövõrgustiku kokkusaamised 8 korda aasta jooksul.

Aila Näpustuudio

Aila Kikas, tel: 507 9920, e-post: ailastudio@gmail.com, info@napustuudio.ee
www.napustuudio.ee, FB Aila näpustuudio

Näpustuudio alustas oma tegevust 1995. aastal. MTÜ-na tegutseb 2001. aasta märtsist. MTÜ Aila Näpustuudio all tegutseb erahuvialakool Näpustuudio Käsitöökool (Eesti Hariduse Infosüsteemis kinnitatud õppekavad: kood 81798 käsitöö ja kood 81800 õmblemine), mis pakub lastele ja noortele regulaarset käsitöö- ja õmblusõpet huviringide õppegruppides.

2021. aasta tegevusaruanne

Seoses koroonapiirangutega ei olnud 22. veebruarist võimalik läbi viia õpilastega traditsioonilisi kontaktunde, õppetegevus toimus individuaalõppel. Uute reeglitega saime pakkuda meisterdamisvõimalust studios ainult 25% õpilastele ehk maksimaalselt 10 õpilasele valitud ajal. Pakkusime õpilastele välja kolm osalemisvõimalust.

1. Planeeritud kaks õppetundi nädalas sai õpilane kätte nii, et iga õpilane sai nädalas ühe korra osaleda individuaaltunnis Näpustuudios ja teise tunni nädalas meisterdas kodus iseseisvalt (leppisime iga õpilasega omavahel kokku).
2. Olime ette valmistanud lastele meisterdamiskomplektid, millega laps sai kodus iseseisvalt ja kontaktivabalt hakkama. Pakutavate asjadega sai tutvuda Aila Näpustuudio Facebooki lehel.
3. Kõik tunnid, mis märtsis-aprillis ära jäid, sai õpilane järele teha, kui olukord normaliseerus. Olime avatud kuni jaanipäevani.

Suhtlesime lastevanemate ja lastega telefoni teel, meili teel ja kõikidele osalejatele sai saadetud e-kirjad.

Näpustuudio lastele, kes maksid igakuist õppemaksu, oli meisterdamine kodutingimustel õppemaksu sees. Selline kodutöö ettevalmistamine nõudis rohkem aega meie õpetajatelt. Õpilased võtsid meisterdamiskomplektid hästi vastu. Samas on distantsilt juhendada oluliselt keerulisem. Käsitöö õpetamine on tegevus, mis eeldab nii õpilase kui ka juhendaja kohalolekut ja pühendumist.

Piiranguteolukord muutis meie töö väga keeruliseks. Tuli kogu töö üle vaadata. Saime aru, et vanaviisi jätkata pole enam võimalik ja otsustasime seni Jüri 19a I korrusel (288 m² pinnal Võru kesklinnas) asunud Näpustuudio ruumid asendada kompaktsematega ja hinnalt meile soodsamatega. Alates 23. augustist asume Räpina mnt 12 I korrusel (189,7 m²). Uue õppeaasta õpilaste registreerimist alustasime 23. augustil ja õppetööd 2. septembril.

MTÜ Aila Näpustuudio eelarvest 51% on igakuine õppemaks. Kevadine õppemaksu laekumine ei katnud meie majandamiseks vajaminevaid kulusid ära. Veel kord tuleb tõdeda, et ilma toetusrahadeta poleks olnud võimalik huviringina ellu jääda.

Oleme loonud kodulehe (www.napustuudio.ee), mille juurde tuli ka e-Näpustuudio, mis täidab huviringi funktsiooni virtuaalkeskkonnas. Selle loomine ja läbimõtlemine võtab aga aega. Loodetavasti aitab see meil tulevikus võimalikes kriisiolukordades paremini toime tulla.

2022. aasta tegevusplaan

Toimub regulaarne õppetöö septembrist maini.

Veebruarikuu (sõbrakuu): õpilane võib tundi kaasa võtta oma sõbra, et koos meisterdada ja veeta mõnusalt koos aega.

Maikuu (emadepäev): õpilane saab meisterdada koos oma emaga.

Juunikuus toimub kaisulooma meisterdamise kursus kõikidele huvilistele, kes soovivad õppida meisterdama suurt kaisulooma.

Novembri- ja detsembrikuus toimub Näpustuudios jõuluaeg, on avatud jõulumüük ja meisterdamistoad.

Kogu õppeaasta jooksul toimuvad kooliklassidele meisterdamishommikud, kus kogu klass tuleb meile Näpustuudiosse meisterdama (eelnevalt tuleb kokku leppida).

Info meie kodulehel www.napustuudio.ee.

ALALIITUDE AASTAARUANDED

Aruandeaastal uusi alaliitused ei loodud. Alaliitude tegevust kajastati infolehes Teataja ja olulisematest ettevõtmistest informeeriti huvilisi sotsiaalmeedia, meililistide ja kodulehe www.folkart.ee kaudu. Alaliidud vahendasid teavet ka valdkonnapõhistes kanalites.

Lihula Lilltikandi Selts

Urve Selberg, e-post: lihulatikand@gmail.com

Lihula Lilltikandi Seltsi jaoks oli 2021. aasta keeruline. Suuremaid üritusi ei julgenud planeerida. Pikkadel piirangukuudel nokitses igaüks kodus omaette. Et motivatsiooni hoida, avaldasime oma kodulehel fotosid seltsi liikmete uuematest töödest.

Rõõmu teeb, et Eda Aaviku juhendamisel valmis Lihula Gümnaasiumis mitu loovtööd Lihula tikandist.

Juunikuus lahkus seltsi asutajaliige ja pärandihoidja Maie Roos. See oli valus kaotus.

14. augustil osalesime Lihula kohvikute päeval. Korraldasime sel päeval Lihula mõisas lilltikandipäeva näituse, kohviku ja töötoaga. Külastajaid oli umbes 150.

Novembris viisid meie seltsi liikmed Ulvi Põhako ja Larissa Mandel läbi põneva töötoa Jaapanist pärit pulmarõivaste disainerile Kikuko Aratale. Vestluse käigus selgus, et see polnud Kikukole esimene kord Lihula tikandit õppida. Ta on paari aasta eest Mardilaadal samuti meie töötoas osalenud.

Sügisest taastasime oma iganädalased ühistikkimised.

Eesti Lapitöö Selts

Marja Matiisen, ELTS juhatuse liige, tel: 501 5651, e-post: kontakt@marjamatiisen.com

Eesti Lapitöö Seltsi iga-aastane kokkusaamine ja ühisnäitus „Tootsi peenar“ toimus juulis Oskar Lutsu muuseumis Paunveres.

Sel aastal saime kokku ka detsembris ja pidasime uue aasta tegutsemisplaane.

Mardilaat oli ka sel korral põhiliselt digitaalne. Katre Arula Meistrikoda ja Marja Matiiseni Lapitöö Maja olid laada ajal avatud ka päriselt.

Seltsi liikmete lapitöötegemised:

Katre Arula

- Veebruarist maini isikunäitus „Rõivad räägivad 2“ Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseumi näitusesaalis.
- Kolleksioon „NEW. UUS“ EFFi OmaMoe etendusel. Mudelite filmimine Heimtali muuseumis.
- Juulis näitus Kaarmani poe vaateaknal.
- Oktoobris ja novembris osalemine Eesti Moekunstnike Ühenduse ühisnäitusel „Elu on lill“ Tallinnas Kullo galeriis.
- Näitused ja avatud töötoad Põltsamaa Lossi hoovi meistrikojas.
- Persooniartiklid väljaannetes Postimees, Eesti Naine ja Käsitöö.
- Mardilaada uue toote konkursil sai taaskasutustootesari „Mustrid päästavad maailma“ 2. koha.

Marja Matiisen

- Mais-juunis isikunäitus „Teksaste hämmastav taaskasutuskunst“ Viimsi

Raamatukogus.

- Osalemine IX rahvusvahelisel taaskasutusnäitusel „Anna uus elu“ Pärnu Uue Kunsti Muuseumis.
- Lapitöökursused Tallinna Rahvaülikoolis ja Viimsi Raamatukogus.
- Näitused, kokkusaamised ja avatud töötoad Lapitöö Majas.
- Mais ettekanne „Minu keskkonnateadlik elu Tallinnas“ Tallinna heakorraldus raames toimuval e-seminaride sarjas „Roheline maailmalinn“.

Hilja Sepp

- Osalemine digitaalsel Mardilaadal ja Keskaja Päevade laadal.

Mall Vesilo

- Võhmas Vaksali käsitöötoa loomine.
- Oktoobris ettekanne taaskasutusest ja lapitööst Viljandi rahvakunstipäeval.
- Lapitöökursused Võhmas ja Pürstil.

Sune Teemaa

- Lapitööring Põhja-Tallinna Sotsiaalkeskuses.

Rahvuslik puutöö

Meelis Kihulane, edeveremiit@gmail.com

2021. aasta puutöö valdkonnas möödus üsnagi kirevalt. Tähtsaks sündmuseks pean ühepuulootsiku ehk haabja ehitamise ja kasutamise vastuvõtmist UNESCO nimistusse kiireloomulist kaitset vajava kultuuripärandina. Suure töö tegid ära Aivar Ruukel ja Priit-Kalev Parts ning loomulikult ka teised asjaosalised.

Möödunud aasta oli ka meeste käsitöö teema-aasta, mille raames sai esile toodud ja tutvustatud nii mitmeidki põnevaid puutööd tegevaid meistreid. Täpsemalt nende kohta saate lugeda-vaadata folkart.ee lehelt. Laiem meeste käsitöö esitlemine toimus augustis Tallinnas vanalinna päevade raames Tornide väljakule kerkinud pärimuskülas ning septembri lõpul Heimtalis toimunud aastateema seminaril.

Korvipunumistraditsioonide hoidja Margus Rebane pälvis käsitööliidu Pärandihoidja tunnustuse. Puukujur Andres Rattasepp pälvis Valgamaa aastapremia kultuurivaldkonnas, kui traditsiooniliste puukäsitöö võtete hoidja puukujude valmistamisel.

Möödunud aastal alustas tegevust ka Kosejõe käsitöökool, kus muude tegevuste kõrval saab ka puutööd õppida.

MTÜ Rahvarõivas

Anu Randmaa, tel: 5668 2283, e-post: anu@folkart.ee

Koostöökoogu koosolek toimus 21. jaanuaril Teamsi keskkonnas.

Paikkondade kontaktisikute ja kinnitatud nõuandekodade nimekiri täieneb. Võrgustikuga saab liituda pidevalt, niipea kui valmisolek tekib. 2021. aastal liitus nõuandekodade võrgustikuga Vana-Võromaa rahvarõiva nõuandekoda, mis tegutseb MTÜ Vana-Võromaa Käsitüü ja Võro Instituudi koostöös.

14. jaanuaril 2021 toimus veebis Teamsi keskkonnas infopäev, kus saime ülevaate MTÜ Vana-Võromaa Käsitüü ja Võro Instituudi senistest tegevustest rahvarõiva alal.

Meie veebilehe arendaja on OÜ Archeovision. Nende esindaja Hembo Pagi tegi ettekande teemal „Veebiportaali „Eesti rahvarõivad“ tehniline pool ja võimalused tulevikus“.

Haapsalu ja Viljandimaa esindajad, kes samuti plaanisid nõuandekoja asutada, seda siiski ei teinud. Põhjuseks koroonast tingitud ebakindlus ja suurem koormus põhitööl. Märtsi planeeritud infopäev Haapsalus jäi seetõttu ära. Haapsalu ongi praegu võtnud äraootava seisukoha. Viljandimaa teeb taas ettevalmistusi nõuandekoja loomiseks. Samuti on soovi avaldanud Raplamaa ja Muhu inimesed.

Paikkondade esindajad on infopäevadel huviga osalenud ja tõstatanud mitmeid olulisi ja lahendamist vajavaid teemasid, mida arvestame ka tegevuskava koostamisel.

12. novembril toimus rahvarõivaseminar, mis andis ülevaate MTÜ Rahvarõivas tegevusest perioodil 2017–2021, tutvustas uut veebilehte ja oma tegevusi kirjeldasid kõik tegutsevad nõuandekojad.

Novembri lõpus alustasime vähehaaval koostööd Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutusega. Seoses 2023. aastal toimuva noortepeoga on teemaks tõusnud neidude rühmadele vajaminevate valgete rõivaste valmistamine. Pidasime Elo Undiga nõu, leppisime 8. jaanuariks kokku ühise infopäeva. Meie teavitasime koostööst oma nõuandekodasid ja ELTSA soovitas tantsujuhtidel pöörduda meie nõuandekodade poole.

2019. aastal sai loodud uue veebilehe kujunduslik ja tehniline pool. 2020. aastal said uuendatud rahvarõivaste tekstid ja fotogaleriid ning loodud veebilehe ülejäänud lehekülgede sisu. 2021. aastal jätkus veel veebilehe tekstide ja galeriide uuendamine, sest kõigil nõuandekodadel ei olnud võimekust seda 2020. aastal lõpule viia. Aasta algul mõtlesime läbi veebilehe kontseptsiooni ja järgmised sammud selle täiendamisel. 22. veebruaril toimus MTÜ Rahvarõivas juhatuse koosolek, kus kinnitati koostöökogus arutlusel olnud Eesti rahvarõivaste veebilehe eesmärgid ja kontseptsioon ning otsustati üksikesemete fotode edaspidine esitlemine veebilehel. Samuti määrati veebilehel oleva materjali kasutusõigused, mis on ka veebilehel kirjeldatud ja kõigile nähtavad.

2021. aastal lõppema pidanud koolitused pikendasid koroonatõttu oma tegevust ja seetõttu uusi fotosid veebilehele ei lisandunud. Küll aga jätkus olemasolevate fotode süstematiseerimine.

Veebilehe arenduseks teostasime Eesti Kultuurkapitali toel kaks projekti: lisasime tekstides olevatele viidetele MuSi esemete *flash*-fotod ning koostasime ja lasime tõlkida ingliskeelse veebilehe.

Uue veebilehe avaldamisest möödus novembris üks aasta. Liis Luhamaa tegi põhjaliku statistilise ülevaate veebilehel olevast materjalist, lehe külastatavusest ja meie sotsiaalmeedia lehtedest.

Kuna rahvarõivaste valmistamine on populaarne ja kursuste lõpetajaid on palju, siis on palju ka uusi tegijaid. Uuel veebilehel avaldame vaid need meistrid, kes omavad kutsetunnistust. Tööturule lisandus 4. taseme kutsetunnistusega käsitöö valmistajaid kutsekoolide lõpetajate hulgast. Tööpoolelt eksami sooritajaid ei olnud.

Kutseksamiteks nõustamine jätkub jooksvalt ja uued eksamid on plaanis kevadel.

Jaanuaris alustasime koostööd Chicagos eestlaste kultuuriseltsiga, kes soovis alustada rahvarõivakoolitust veebis. Kevadpoolaastal toimusid teoreetilised loengud, muuseumikülastus ja komplektide kokkupanek. Sügisest alustati praktilist rõivaste valmistamist. Projekti toetavad Eesti Kultuurkapital ja Integratsiooni Sihtasutus. Toimusid XVII rahvarõiva õppepäevad Tõstamaal Ermistu puhkekülas. Keskenduti tikkimisele, pitside heegeldamisele ja niplispitsi valmistamisele. Taas oli tunda huvi tõusu õppepäevade vastu. Osalejaid oli rohkem kui viimastel aastatel. Lepiti kokku uue koolituse toimumise aeg.

Seitsmendat korda toimus rahvarõivaste tuulutamine. Seekord oli see 14. augustil Tornide väljakul koostöös Eesti Folkloorinõukoguga. Tutvustasime seekord kõiki rahvarõivakoolitusi,

sõna said nende juhendajad ja esitleti lõpetanute valmistatud rõivakomplekte. Kuna aasta tagasi kolis rahvarõivaste tuulutamine veebi, siis sel korral tegime teadlikult paralleelse tuulutamise üleskutse ka oma rahvarõivaste tuulutamise Facebooki lehel. Kutsusime tuulutama kodudes leiduvat pärandvara.

Traditsiooniliselt osales MTÜ Rahvarõivas Mardilaadal, et propageerida oma tegevust, demonstreerida käsitöötehnikaid ning jagada rahvarõivanõu. Selgi aastal toimus Mardilaat virtuaalselt. MTÜ Rahvarõivas viis läbi veebilehe arendamist kokkuvõtva seminari ning toimus veebinäitus rahvarõivakoolides kootud suurrättidest.

Pitsimeistrite alaliit

Priit Halberg, e-post: priit.halberg@gmail.com

11. juulil 2021. aastal leidis aset traditsiooniline rahvusvaheline pitsitegemise päev, mis ühendab pitsitegijaid üle kogu maailma. Eestis tähistasime seda päeva piirkondlikult nii, nagu keegi parasjagu sai – kas väikeses seltskonnas või kodus. Tartu niplajad tulid külla harjumaalastele Muugale. Üritus leidis aset Muuga sadama meremeeste kodus. 2022. aastal leiab rahvusvaheline pitsipäev aset tavapärase juuli esimese pühapäeva asemel 26. juulil. Priit Halberg osales käsitööliidu valmistatud lühifilmis, kus esitles niplipitsi mustrite loomist, ning meistrina käsitööliidu vestlusfilmide sarjas.

Mänguasjameistrid

Lembe Sihvre, tel: 513 7839, e-post: lembe.sihvre@mail.ee

Aastal 2021 kummitas ka mänguasjameistrid ikka jätkuv karantiiniprobleem. Keskaja Päevadele ei olnud taas võimalust tulla Venemaalt Peterburi ja Tšuvaššia nukumeistrid. Tšuvašši nukke saime õnneks näha rahvuskultuuride päevadel Eesti-Tšuvašši Seltsi organiseeritud nukunäitusel. Tallinna Keskaja Päevadel sai samuti näha mitmeid nuku- ja mänguasjameistrid tutvustamas oma loomingut.

Ühendus Vaarikas Vahukoorega hakkas korraldama laupäevaseid käsitööhommikuid lastele, kus olid õpetajateks mitmed karu- ja nukukunstnikud.

Aasta teises pooles toimus Haabersti päevakeskuses lemmiknukkude näitus – erinevad nukukunstnikud demonstreerisid oma loomingut. Esindatud oli ka suur valik Laine Sõeri käsitsi tehtud rahvarõivis tittesid.

Käsitööettevõtete alaliit

Liivi Soova, tel: 516 5161, e-post: liivi@folkart.ee

Käsitööettevõtluse osakaal käsitööliidu ettevõtmistes on aastatega kasvanud ja muutunud järjest olulisemaks. Ettevõtlusega seotud sündmuste plaani kinnitamine ja suuremad otsused tehakse juhatuse koosolekul.

Aruandeaastal täienes meie logo õiguse kasutamine kolmes uues paikkonna käsitöökeskuses. Lisandusid Edeva Eremiidi Puutöökool Põlvamaal, MTÜ IIDA Kursused Pärnumaal, Turgi käsitöötalud Tartumaal. Juhatuse otsusega kinnitatud käsitöökeskuste loend on meie kodulehel ja käsitööettevõtteid reklaamitakse nii sotsiaalmeediakanalites kui ka paberkanalil infovoldikutes.

Virtuaalsel Mardilaadal esitlesime rohkem kui 200 kohaliku meistri tooteid, toimusid virtuaalsed kohtumised ja toodete tutvustused. Mardilaadal andsime välja kolm uut märki Tunnustatud Eesti Käsitöö: Liis Burk, Lahemaa pärimuskoda – nõeltehnikas valminud esemed, Urmas Veersalu – rookroni meisterdamiskomplektide tootesari, Monika Hint, Koordikamber – looduspõhjalidest toodetud esemed, Toomas Mägi – ajaloolised ehted. Ettepanekud märgi andmiseks teeb ekspertkomisjon ja kinnitab juhatus.

Ettevõtluspäev toimus 2021. aastal Saaremaal ja käsitööettevõtja aastaauhinna sai puutöömeister Vello Kaasen.

Koroonaviirusest tulenevad probleemid on otseselt mõjutanud käsitööettevõtluse arengut ja ettevõtjate toimetulekut. Lahenduste leidmiseks oleme teinud koostööd EVEA ja Kultuuriministeeriumiga. Mitmed ettevõtted on saanud materiaalselt toetust oma tegevusele. Kindlasti ei ole see olnud kaugeltki piisav ja kõiki vajadusi täitev.

Aruandeaastal toimusid käsitööettevõtjatele planeeritud näitused ja esitlused nii Eesti Käsitöö Majas kui ka Kaarmanni käsitöökeskuses. Keskaja Päevad olid koroonaviruse leviku tõttu oluliselt väiksemad kui eelnevatel aastatel.

Käsitööst jätkevalt rahvuslikku käsitööd kui kultuurinähtust ja elatusallikat, arendame koostööd paikkondade käsitööettevõtjate, õppeasutuste, meistrite ja disaineritega. Aitame erinevate projektide toel tuua turule uusi käsitöötooteid ja tõstame loomevaldkonna teadlikkust kursuste, meistrikodade ja seminaride kaudu.

Kangakudujad

Karmen Kroonmäe, e-post: karmen.kroonmae@gmail.com

2021. aasta möödus sarnaselt 2020. aastaga. Huvilised said käia väikeste seltskondadena koolitustel, mis toimusid Eesti eri piirkondades. Suurimaks ürituseks oli Põltsamaal toimuv XIX kangakudujate infopäev „Uuesti uus“. Kokku tulid kangakudumise huvilised üle Eesti ja see aasta oli infopäev täiesti teistsugune ja omanäoline. Hinge ja silma sai nuumata rohkete näitustega ja teadmisi jagati ohtrate ettekannetega. Kangasulase 2021 „Uuesti uus“ auhind kuulub Kersti Poogale, kes esitles lõimeripstehnikas kootud Põltsamaa kiriku vaipa. Kes ei saanud mingil põhjusel ise kohapeal osaleda, sai kogu ilu ja tegemisi näha virtuaalselt. Käesoleva aasta XX kangakudujate infopäev toimub oktoobris Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis ning teemaks on „Mäng labasega“. Hoiame näpud kangastelje soojad ja täidame hinge meeldivate tegemistega!

Väikekandlemeistrid

Toivo Tähemaa, tel: 509 1918, e-post: toivo@overall.ee

2021. aasta raputas meistreid pisut ka koroonaviirus ning pillide ooteajad seetõttu pisut pikenesid.

Tarmo Kivisilla jätkas Laagri koolis õppetöö raames lastega pillide meisterdamist. Mitmed teistegi koolide õpilased valisid oma loovtööprojektiks väikekandle või Hiiu kandle valmistamise.

Kandlekoda ja Rein Reinpõld kohanes oma uues töökojas Kose-Uuemõisa mõisahoones.

Rait Pihlap jagas end võrdselt väikekannelde ja kromaatiliste pillide tootmise vahel.

Indrek Roosi tõi turule uue poistele sobiva kõlaaugu disaini ja hakkas koos Toivo Tähemaaga tootma kahe meistri „vahepealseid“ mudeleid.

Mihkel Soon jätkas õnnestatud korpustega ühe paku pillide (nii väikekannelde kui ka Hiiu kannelde) tootmist.

Enamasti valmistasid meistrid pille oma vanade „liistude“ järgi.

Aasta viimane veerand läks hirmsaks rabistamiseks, sest koolid olid kusagilt raha juurde saanud ja pille osteti kümnete kaupa. Kõigil oli palju tööd.

2021. aastal valmima pidanud väikekandle vihik „Tuule lugudest“ lükkus aga taas edasi aastasse 2022.

Vildimeistrid

Liina Veskimägi-Iliste, tel: 5647 6471, liina@folkart.ee

Aruandeaastal vildimeistritel koroonatõttu suuremaid ühiseid ettevõtmisi ei olnud. 2020. aastal toimunud vildi ühisnäitus soomlastega kordub mõne aasta pärast. Käsitööliidu ettepanekul valmis lühifilm „Märgviltimine“, kus osales Liina Veskimägi-Iliste. Film on leitav folkart.ee lehel ja Youtube'is otsingusõna „käsitöömeistrid 2021“ all.

KOOSTÖOPARTNERID JA KOOLID

Tallinna Ülikool

Ene Lind, PhD, loodusainete ja tehnoloogia didaktika õppesuuna juht, tel 699 6556, e-post: enelind@tlu.ee, Räägu 49, Tallinn www.tlu.ee

Tallinna Ülikoolis õpetatakse välja käsitöö ja kodunduse ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetajaid magistri tasemel. Õppekavad kuuluvad loodusainete ja tehnoloogia didaktika õppesuunda. Loodus- ja terviseteaduste instituudis koordineeritakse erialast teadus-, õppe- ja arendustegevust fookusvaldkonnas „Terve ja jätkusuutlik eluviis“.

Õppesuuna üks ülesandeid on toetada ühiskonna ja riigi jätkusuutlikku arengut haridusteaduste valdkonnas töö- ja tehnoloogiaõpetuse, käsitöö ja kodunduse õpetajate ettevalmistamise, ainealase teadus- ning arendustegevuse ja nende tulemuste rakendamise ning akadeemilise partnerluse arendamise kaudu. Enda rolli nähakse ka Eesti esemelse rahvuskultuuri ning töötraditsioonide hoidmisel ja arendamisel. Seejuures tehakse koostööd välispartneritega, kutse- ja üldhariduskoolidega ning erialaseltside ja -liitudega. Osaletakse rahvusvaheliste erialaühenduste töös (Põhjamaade tööõpetuse uuringu- ja arengufoorum NordFo; Rahvusvaheline Kodunduse Liit IFHE); välja on kujunenud partnerlussidemed teiste vastavaid õppekavu kureerivate ja teadus- ning arendustegevust viljelevate ülikoolidega Soomes, Lätis, Leedus, Rootsis, Taanis, Norras, Islandil.

Õppesuunal on kureerida kaks õppekava. Bakalaureuse õppekava „Integreeritud tehnoloogiad ja käsitöö“ sisaldab kahte peeriala: käsitöö ja kodundus ning töö- ja tehnoloogiaõpetus. 2021. aastal toimus vastuvõtt uuenduskuuri läbi teinud õppekavale ning päevaõpe õppevorm vahetus sessioonõppe vastu. Selle tulemusena saame rõõmustada üle aastate taas suure konkursi üle. Teiseks õppekavaks õppesuunal on õpetajakoolituse magistriõppekava „Tehnoloogiavaldkonna ainete õpetaja“, kus valmistatakse ette käsitöö ja kodunduse ning töö- ja tehnoloogiaõpetuse õpetajaid.

Harjumuspärasesse õpperütmi on oma jälje jätnud kaks aastat kestnud pandeemisest olukorrast tulenev distantsõpe ülikoolis. Kuna erialadel on palju praktilise suunaga õppeaineid, siis praktikumide läbiviimine veebikeskkonnas on olnud õppejõududele suur väljakutse.

Lisaks oma õppesuuna üliõpilastele teenindatakse klassiõpetaja õppekava üliõpilasi, kes saavad õppesuuna töökodades ning ateljeedes ettevalmistuse tööõpetuse aine õpetamiseks I kooliastmes.

Osakonnas töötab üheksa põhikohaga eriala õppejõudu, neist kolm doktorikraadiga ja kuus magistrikraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga. Üks noor õppejõud õpib Helsingi Ülikooli doktorantuuris. Õppetöö kvaliteedi ja taseme tõstmiseks ning selle ajakohastamiseks kaasatakse auditoorsesse töösse välisõppejõude nii Eesti kui ka välisülikoolidest. Kolm osakonna õppejõudu olnud lektoriteks välisülikoolides.

Õppesuuna töötajad on aastate jooksul aktiivselt osalenud hariduspoliitika kujundamisel vabariigis nii üldhariduse, kutsehariduse kui ka kõrghariduse tasemel, kuuludes otsustuskogudesse ning osaledes õppekavade väljatöötamisel. Töö- ja tehnoloogiaõpetuse didaktika õppejõud Andry Kikkull juhib Eesti Tööõpetajate Seltsi tööd. Tegevuse arendamiseks ning erialade populariseerimiseks on läbi viidud arendusprojekte ning organiseeritud üliõpilastööde näitusi ja üritusi.

Järgnevalt mõned neist:

- Kaks suuna õppejõudu olid kaasatud üldhariduskooli õppekavaarenduse lõpufaasi ning on üle andnud rakendamiseks uue ainekava variandi. Töörühma tööd juhtis dotsent Ene Lind.
- Regulaarselt toimuvad eriala õppejõudude poolt juhendatud täienduskoolitused ning õpitoad huvilistele. Oma piirangud seadis 2021. aastal kursuste korraldamisele koroonapuhang.
- Osaletakse iga-aastaselt rahvusvahelise teaduskonverentsi korraldamisel Jelgavas.
- Koostöös Eesti Pimedate Raamatukoguga valmistati raamatukogu puuteraamatute kogu täiendamiseks nägemispuudega lastele taktiliseid raamatuid.
- Puuteraamatutest ja -õppevahenditest koostati ekspositsioon „Kaasav elu“, mis oli näitusena avatud Tallinna Ülikoolis ning Iisaku muuseumis. Sama näitus võitis konkursi ning oli aastavahetusel 2021–2022 väljas ERMis, kus leidis väga sooja vastuvõtu.
- Koostöös ERKLiiga toimus konkurss „Näputööga nägijaks“.

Erialal toimuvaga saab tutvuda kodulehel www.tlu-craft.ee.

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakond

Ave Matsin, 526 2510, e-post: ave.matsin@ut.ee, www.kultuur.ut.ee

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias toimub õppetöö järgmistel käsitöö õppekavadel:

- kultuuripärandi loovrakendused magistriõpe (avatud 2020. aastal seniste pärandtehnoloogia ja pärimusmuusika magistrikavade liitumisel),
- pärandtehnoloogia rakenduskõrgharidus, kus saab omandada hariduse kolmele erialal:

- rahvuslik tekstiil (avatud 1994. aastal),
- rahvuslik ehitus (avatud 2005. aastal),
- rahvuslik metallitöö (avatud 2011. aastal).

Lisaks ülalnimetatutele on käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse moodulid kunstide ja tehnoloogia õpetaja magistrikavas.

Õppekavadel õpib 1.09.2021 seisuga kokku 158 üliõpilast: 53 rahvusliku tekstiili erialal, 32 rahvusliku ehituse erialal, 42 rahvusliku metallitöö erialal, 31 kultuuripärandi loovrakenduste magistriõppes. Põhikohaga õppejõude erialade peale kokku on 22, töötajaid kokku 27, lisaks veel ligikaudu 100 tunnitavalist õppejõudu.

2021. aasta suuremad ettevõtmised

Õppetöö

Aasta kõige olulisemad sündmused olid seotud lõpetamisega. Kokku oli osakonnas 2020/2021. õppeaastal 14 lõpetajat, neist 9 rakenduskõrgharidusõppes ja 5 magistriõppes. Suvel immatrikuleeriti 17 rahvusliku ehituse eriala üliõpilast ja 15 rahvusliku metallitöö eriala üliõpilast. Kultuuripärandi loovrakenduste magistriõppesse immatrikuleeriti 12 uut üliõpilast.

Olulisemad sündmused

TÜ VKA rahvusliku käsitöö osakonna lõputööde näitamisest välja kasvanud Eesti suurim pärandist inspireeritud rõivadisaini moeetendus OmaMood on osa Eesti Moe Festivalist. Moeetenduse OmaMood fookuses on Eesti traditsioonilise käsitöö elemendid, meistrioskused ja aeglase moedisaini väärtused. Selle eesmärk on tutvustada Eesti noori moeloojaid ja nende loomingut – rõivaid ja aksessuaare. Moeetenduse kunstiline juht on Triin Amur.

Sell aastal toimus moेतendus filmi esilinastusena 10. juunil 2021 Viljandis kinos Forum Cinemas.

25. septembril osalesid õppekava inimesed koostöös ERKLi ja ERMi kolleegidega Heimtali laada ja puutööseminari korraldamisel.

8.–9. oktoobril 2021 toimus Valma seikluspargis Viljandimaal kultuurpärandi loovrakenduste sügiskool „Vesilood ja laevalaulud“. Ettekannetega esinesid Ain Mäesalu, Aivar Ruukel, Ants Leiaru, Anu Kannike, Edvards Puciriuss, Heiki Mürk, Lauri Õunapuu ja Maret Sikstus. Sügiskool keskendus veetede seotud pärandile. Loengud avasid veeteede maailma muinas- ja keskajal, sai kuulda viikingiaegsetest paatidest ja laevadest, kalepurjeka ehitamisest ja paadiehituse tehnoloogiast ja taasavastamisest, aga ka kalavõrgu punumise tehnikas kootud avoskast ning mageveekaladest valmistatud toitudest. Lauri Õunapuu juhatusel lauldi laevalaule. Osalejaid oli 54.

19. novembril toimus Viljandis Ugala teatri keldrisaalis TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia ja Eesti Rahva Muuseumi koostöös IX pärandtehnoloogia konverents „Soome-ugri dialoogid. Kogud ja kogumine“. Ettekannetega tutvustati Eesti, Soome, Venemaa ja Ungari muuseumide soome-ugri kogusid ja nende kujunemislugu. Räägiti, miks on soome-ugri rahvaste etnograafilise uurimise traditsioon olulisel kohal, mis kasu on sellest olnud meie hõimurahvastele ning milline on kogude väärtus ja kasutuvõimalused tänapäeval. Konverentsi eesmärk oli inspireerida kuulajaid talletatut oma uurimis- ja loometöös rohkem kasutama. Ettekannetega astusid üles Ildiko Lehtinen Soome Rahvusmuuseumist, Ágnes Kerezsi Ungari Etnograafiamuuseumist, Jelena Koltšina Venemaa Etnograafiamuuseumist, Svetlana Karm ja Piret Koosa Eesti Rahva Muuseumist, Kadri Viires Eesti Kunstiakadeemiast ning Art Leete Tartu Ülikoolist.

19. novembril esitleti pärandtehnoloogia konverentsil kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia uuringute aastakirja Studia Vernacula uut numbrit „Luubi all“, mis vaatlleb esemeid detailselt ehk võtab luubi alla mikroskoopilisi nähtusi: õmblusniidijälgi arheoloogilises materjalis, kootud kinnaste ja pottmütside pahupoolt, seelikukangaste loetud lõngu. Teoreetilised artiklid käsitlevad pärandtehnoloogia õpetamist ja uurimist. Ühtlasi heidetakse pilk kodumaise puu- ja nahatöö hetkeseisule, aga ka Vanda Juhansoo ja Myanmaris kangakudujate ellu.

Studia Vernaculat saab endale soetada Saara kirjastuse e-poest. Artiklid on avalikud OJS veebiplatvormil <https://ojs.utlib.ee/index.php/SV/issue/archive>.

19. novembril anti Viljandis Ugala teatri keldrisaalis üle Anu Raua nimeline stipendium. Tunnustuse pälvis TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia kultuuripärandi loovrakenduste magistriõppekava teise aasta üliõpilane Kadi Vingisaar. Kultuuripärandi loovrakenduste magistriõppekava programmijuhi Kristi Jõeste sõnul sai Kadi Vingisaar stipendiumi väga hea õppe edukuse, suurepärase algatus- ja organiseerimisvõime ning koostöö oskuse eest.

Olulisemad näitused

3.05.–30.06.2021 Rahvusliku käsitöö osakonna näitus „Pärandiluup“ oli üleval Avinurme kultuurikeskuses. Näitus tutvustab pärandit, millega rahvusliku metallitöö, ehituse ja tekstiili erialadel igapäevaselt tegeletakse.

18.08.–30.09.2021 Tekstiili eriala üliõpilaste vaibanäitus „Sinitriipu kirjatud“ kaunistas Riigikogu Toompea lossi III korrust. Taasiseseisvumise juubelile pühendatud näitusel olid eksponeeritud kangakudumise õppeaines valminud sinikirjalised vaibad.

1.09.–8.10.2021 Rahvusliku tekstiili eriala üliõpilastööde väljapanek oli Kaarmani ERKL käsitööpoe aknal Tallinnas.

20.09.–26.09.2021 Pärandtehnoloogia ja KULO õppekavade üliõpilastöid tutvustav väljapanek Tallinnas XVI disainiööl Põhjala tehases.

1.10.–29.10.2022 Rahvusliku käsitöö osakonna juubelinäitus „Rahvuslikkuse otsingud“ oli Riigikogu Toompea lossi III korrusel. Näitus vaatlleb olulisi ajaloolisi asutusi, liikumisi ning inimesi, kes on tegelenud rahvuslike joonte otsingutega materiaalses kultuuris ning seeläbi mõjutanud käsitöö erialade arengut.

8.10.–30.11.2022 Rahvusliku tekstiili üliõpilaste tekinäitus „Värvirõõm“ Tartu Ülikooli kliinikumi fuajee I korrusel. Tekinäitusel on väljas kultuuriakadeemia rahvusliku tekstiili eriala üliõpilaste telgedel kootud 17 villast sõbakirjalist tekki.

1.11.2021–1.03.2022 Tekstiili eriala üliõpilaste vaibanäitus „Sinitriipu kirjatud“ kaunistab Tartu Ülikooli peahoonet.

Täienduskoolitused

Kultuuriakadeemias toimuvad regulaarselt erialased täienduskoolitused. Seoses eriolukorraga 2021. aastal paljud täienduskoolitused ei toimunud. Muu hulgas jäi ära ka rahvusvaheline käsitöölaager Craft Camp.

6.11.2020–12.06.2021 toimus esmakordselt täienduskoolituse kursus „Rahvusliku metallitöö eelõpe“. Eelkool annab esmase kogemuse, oskused ja teadmised traditsioonilisest käsitööst, ehte-, sepa- ja metallvormitööst ja tutvustab pärandtehnoloogia olemust ning õppimisvõimalusi kultuuriakadeemias.

20.03.2021 algatas TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias koostöös Eesti Rahvakultuuri Keskusega Viljandimaa rahvarõivakooli. Kursusel osaleb 24 naist. Osalejad valmistavad komplekte üheksast Mulgimaa ja Põhja-Viljandimaa kihelkonnast (16 neist tegelevad Mulgi rahvarõivaste uurimise ja valmistamisega). Aastatel 2021–2023 toimuva koolituse lõpuks koostab iga osaleja rahvarõivakomplekti ja uurimustöö. Lisaks sellele saavad kõik osalejad põhjaliku ülevaate muuseumikogudest, rõivaste komplekteerimisest ja kõigist vajalikest tehnikatest. Enamik rahvarõivakooli õpetajaid õpetab TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia pärandtehnoloogia õppekaval.

9.10.2021–20.02.2022 toimub koolitus OmaMood Meistrite Kool, mida korraldab kultuuriakadeemia koostöös Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liiduga. Kursusel osalejaid on 12. Koolitusel keskendutakse Eesti käsitööpärandi meisterlikule ja kaasaegsele väljendusele ning selle populariseerimisele. Keskmis on Eesti pärandkultuurile ja käsitööle omased meistrioskused, elustiil, maailmavaade, tootmine ja valmistamine. Meistrite kooli tulemusel on oodata uusi kolleksioone OmaMoe etendusele 2022. aastaks.

4.09.2021–4.12.2021 Käsitöö tootearendus, e-turundus ja -müük, 50 tundi

18.10.2021–22.10.2021 Poolkammlõnga valmistamine tööstuslike masinatega, 50 tundi.

Projektid

- Käsitööteaduse oskuskeele komisjoni töö sõnavara korrastamisel osalesime Eesti Keele Instituudi eestikeelse terminoloogia programmis. Projekti eesmärk on käsitööteaduse terminite kaardistamine. Kaardistatud terminid lisatakse Eesti Keele Instituudi sõnastiku- ja terminibaasisüsteemi Ekilex. Terminibaasi kanti silmuskudumise ja heegeldamise kirjed ning mõisted. 2021. aastal toimus neli terminikomisjoni koosolekut.
- Rahvusvahelise koostööna jätkus kultuuriakadeemia eestvedamisel Põhjamaade traditsioonilist käsitööd uurivate ja õpetavate kõrgkoolide võrgustiku NordTradCraft töö. Plaanitud tegevused toimusid veebis, millest olulisemaks oli Göteborgi Ülikooli korraldatud käsitööteaduse konverents, kus astus ettekannetega üles ka Viljandi õppejõud.
- Mitmed pärandtehnoloogia arendustegevused on seotud villakojaga. 2020. aasta lõpus algas kaheaastane Norra EMP poolt rahastatav projekt „Ümbertöödeldud ja uutest tekstiilkiududest katsematerjalide valmistamine“, mille eesmärgiks on kohalike lambatõugude villa omadusi tutvustava õppematerjali loomine Eesti ja Norra tekstiilerialade üliõpilastele ning katsetada tekstiilitudengitele mõeldud villa õppeprogramme.

- 2020. aasta augustist kuulub kultuuriakadeemia esindaja Baltic Wool Cooperationi võrgustikku, mille eesmärgiks on villa töötlemist toetava ettevõtlusvõrgustiku loomine Läänemere maades.
- 2021. aasta kevadel valmisid Taltechi polümeeride ja tekstiilitehnoloogia labori tellimusel Vilma villavabrikus lausmaterjalide katsekehad, mille eesmärgiks oli testida mitmesuguste taaskasutuskiudude rakendusvõimalusi.

2022. aasta tegevusplaan

- 14.–18. märts: Põhjamaade käsitööd õpetavate kõrgkoolide rahvusvaheline käsitöösümposium NordTradCraft Viljandis.
- 27. aprill: 16–30-aastaste noorte käsitöölaager „Noore meistri kool“ Viljandis Vilma õppehoones.
- 27. aprill – 13. juuni: näitus „OmaMood moeletenduse 10 aastat“ Kondase keskuses Viljandis.
- 20. juuni – 17. september: pärandtehnoloogia üliõpilaste näitus Viljandi muuseumis
- 30. mai – 2. juuni: pärandtehnoloogia erialade lõputööde avalikud kaitsmised Viljandis Vilma õppehoones.
- 10. juuni: moeletendus OmaMood Viljandis.
- 11. juuni: Viljandi kultuuriakadeemia 70. aastapäev ja vilistlaste kokkutulek.
- 10.–16. juuli: rahvusvaheline eesti käsitöö suvekool Craft Camp Viljandis <https://www.kultuur.ut.ee/en/craft-camp>.
- 13.–29. juuni: sisseastumisavalduste vastuvõtt rakenduskõrghariduse õppekaval; 3.–9. juuli: vastuvõtukatsed pärandtehnoloogia õppekava rahvusliku tekstiili erialal (rakenduskõrghariduse õppekava, sessioonõpe); kultuuripärandi loovrakendused (magistriõpe, sessioonõpe); kunstide ja tehnoloogia õpetaja (magistriõpe, sessioonõpe).
- 7.–8. oktoober: kultuuripärandi loovrakenduste sügiskool.
- 14.–18. november: Eesti villa nädal.
- 17.–18. november: villale pühendatud pärandtehnoloogia konverents

Eesti Käsitööpetajate Selts AITA

2021. aasta tegevusaruanne

Traditsioonilisel suvisel koolitusel tutvuti Pärnumaa pärlitega. Toimused väljasõidud Audrusse, Tõstamaale, Pärnu Uue Kunsti muuseumi. Külastati käsitöökodasid ja uhket moeloomingu näitust Pärnu muuseumis. Töötubasid viisid läbi oma ala spetsialistid. Lembe Sihvre õpetas lilltikandit, Anu Pink tutvustas koopiakudujate poolt valmistatud sokinäituse saamislugu, Reine ja Reelika juhendatavas töötoas valmistasime põllulilledest seadeid ja saunavihtu, Liina Hergauk tutvustas ajakirja Käsitöö ja soovis edaspidist koostööd, Tehnobussis jagas kogemusi Lauri Soosaar.

Üritus oli väga oodatud, kuna oli võimalus üle pika aja suhelda ja kogemusi jagada vahetult. Lisaks tarkuse ja töökogemuste jagamisele nauditi Valgerannas rannamõnuseid, toimusid sportlikud mängud ja vaadati Pärnu jõel päikeseloojangut.

Oktoobrikuus toimus Paide Hillar Hansoo Põhikoolis seltsi sügiskonverents „Ettevõtluse seos käsitöö ja kodunduse tundidega“. Kurtina Kooli käsitööpetaja Anna Lutter jagas kogemust, kuidas siduda oma töö ja äritegevus, sest kasvama peavad meil ju ettevõtlikud noored. Majandusõpetaja Elbe Metsatalu tutvustas õpilasfirmade töid ja tegemisi. Konverentsil tutvustas oma loovtööd õpilane Anett Vahtramäe.

Kokkuvõttes tõdeti, et meil on tublisid ettevõtlikke ja loovust ning käsitööoskust oluliseks pidavaid noori õpetajaid ja õpilasi.

Õpilastööde näitus „Loovalt käsitöös ja kodunduses“ toimus virtuaalselt.

Seltsil on heameel tõdeda, et meie liikmed käsitööpetajad Anu Pink ja Siiri Reimann koolitavad Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu töötubades.

2022. aasta tegevusplaan

Jätkuvad traditsioonilised koolitused, suvepäevad ja sügiskonverents. 2022. aastal on ka käsitöö ja kodunduse üleriigilised olümpiaadid. Valmistume selleks. On kindel soov jätkata koostööd ERKLiga. Otsime ikka oma ridadesse noori käsitööpetajaid ja ettevõtlikke käsitööhuvilisi noori.

Eesti Tööõpetajate Selts ATS

Andry Kikkull, Eesti Tööõpetajate Seltsi juhatuse esimees, e-post: andrykikkull@gmail.com

2021. aasta tegevusaruanne

- Oleme osalenud koostöökoja algatatud koosolekutel ja teemaaruteludel.
- Oleme avaldanud seltsi arvamust erinevates haridusteemalistes küsimustes.
- Osaleme haridusühenduste juhtmeeskondade arenguprogrammis.
- Koostöös Eesti Füüsikute Seltsiga oleme läbi viinud lõimingualse koolitussarja „MATIK (STEAM) õppe arendamine põhihariduses läbi töö- ja tehnoloogiaõpetuse ja füüsika õppeainetevahelise lõimingu“.
- Tegime Tallinna projekti „Tunnetusrada“.
- Organiseerisime virtuaalnäitust „Kaugelt tehtud“.
- Oleme pidanud 1 üldkoosoleku ja 7 juhatuse koosolekut.
- Oleme toetanud õpetajaid distantsõppel.

- Oleme osalenud ja osaleme HTMi algatatud RÕK arendustöögrupis, mis teeb uut tööõpetuse ainekava.
- Seoses koroonaviirusega on ETSil ära jäänud või edasi lükatud mitmeid projekte ja üritusi.

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö erialasid õpetavad kutseõppeasutused

Tarbekunsti ja oskuskäsitöö õppekavarühma erialasid (tekstiilitöö, sepatöö, nahatöö, rahvuslik puutööndus, klaasipuhumine ja keraamika) õpetatakse Eestis järgmistes kutseõppeasutustes:

**Haapsalu
Kutsehariduskeskus
(tekstiilitöö, mööbli
restaureerimine)**
Ehitajate tee 3
Haapsalu
tel: 666 1740
e-post: kool@hkhk.edu.ee

**Kuressaare Ametikool
(tekstiilitöö, mööbli
restaureerimine, nahatöö,
keraamika)**
Kohtu 22
93812 Kuressaare
Tel: 452 4600
www.ametikool.ee

**Olustvere Teenindus- ja
Maamajanduskool
(tekstiilitöö, keraamika,
klaasitöö)**
Müüri 4, Olustvere
Suure-Jaani vald
70401 Viljandimaa
Tel: 437 4290
www.olustvere.edu.ee

**Räpina Aianduskool
(tekstiilitöö)**
Pargi 32, Räpina
64505, Põlvamaa
Tel: 796 1395
www.ak.rapina.ee

**Tallinna Ehituskool
(mööbli restaureerimine)**
Pärnu mnt 162
11317 Tallinn
Tel: 651 9040

**Tallinna Kopli Ametikool
(tekstiilitöö, sepatöö,
puutöö, nahatöö)**
Kopli 98
11711 Tallinn
Tel: 661 8039
<http://kopliamk.haridus.ee>

**Vana-Vigala Tehnika- ja
Teeninduskool (sepatöö,
mööbli restaureerimine,
keraamika)**
Vana-Vigala
78003 Vigala vald
<http://www.wigalattk.ee>

**Viljandi Kutseõppekeskus
(mööbli restaureerimine)**
Looduse tee 2
70108 Vana-Võidu
Viljandi vald
Tel: 435 1020

**Ida-Virumaa
Kutsehariduskeskus
(tekstiilitöö)**
Tallinna mnt 13
40202 Narva
Tel: 3320381
www.kutsehariduskeskus.ee

TEGEVUSPLAAN 2022*

Alus: ERKLi arengukava aastateks 2022–2026

*Projekt täpsustatakse juhatuse koosolekul jaanuaris ja kinnitatakse volikogus märtsis.

Traditsioonilised ettevõtmised

26. märts	Volikogu ja pärandihoidja auhindade üleandmine
20.–21. mai	XXIV käsitööpäevad Valgamaal
Juuni	Rahvarõivaste tuulutamine Tallinnas Tornide väljakul
7.–10. juuli	XXIII Keskaja Päevad Tallinna vanalinnas
22.–24. juuli	Rahvakunsti laat Raekoja platsil
16. september	Juhtide kool
7. oktoober	Ettevõtluspäev
15. oktoober	XII „Käsitöökojad üle maa“
3.–6. november	XXVI Mardilaat Saku Suurhallis

Aastateema „Pealekasv“

- Veebruar–aprill: noorte veebipõhised lühiloengud
- Aprill: noorte käsitöölaager Harjumaal Lahemaa pärimuskojas
- August: noorte käsitöölaager Viljandis
- Oktoober: aastateema näitus
- Aasta jooksul: 3D kohtumised, meistrikojad, noorte mentorkoolitused

Käsitööliidu ja meiega seotud sündmused on samuti leitavad meie kodulehelt

<http://folkart.ee/sundmused/>

Aastateema 2022/2023 keskendub lastele ja noortele alateema all „*Pealekasv*“. Käsitööliit on aastate jooksul noortele ja noortega läbi viinud erinevaid projekte – rahvarõivatelk noorte tantsupeol, „Meistriga kooli“, „Teel meistriks“ jms. Järgmise kahe aasta jooksul keskendume just noorte käsitöö edendamisele, nende seas käsitöö maine tõstmisele ja käsitöö kui elatusallika propageerimisele. Teeme tihedat koostööd eri seltsidega ning käsitöökoolidega. Lisaks saime KÜSKi arenguhüppe toetuse, milles on suur osa noortele suunatud mentorkoolitustel. Saame arendada ka meie enda meeskonna digipädevust, et seeläbi saaks meile omasemaks ja kättesaadavamaks noorte seas enam levinud veebikanalid. Sellisel viisil saame levitada sihtgrupini käsitööd propageerivaid lühivideoid, ettevõtmiste reklaame jms. Suur eesmärk on luua käsitööliidule noortekogu, milleks esimene samm sai 2021. aasta oktoobris juba tehtud.

Jätkuvad:

- Näituste korraldamine rahvakunstigaleriis
- Kutsetunnistuste väljaandmine: kutsestandardite koostamine, eksamite korraldamine
- Rahvarõiva jm käsitöö koolituste korraldamine
- Mentorkoolitused paikkondades
- Kodulehe täiendamine ja infokanalite laiendamine
- Märgi *Tunnustatud Eesti Käsitöö* väljaandmine
- *Tunnustatud Eesti Käsitöö* märgi ja selle saanute tutvustamine laiemale üldsusele paikkondlike käsitöökaupluste ja meistrikodade esitluses
- Projekt LooTöö, käsitööettevõtluse arendamine
- ERKLi infokandja Teataja ja Mardilaada lehe väljaandmine, raamatute kirjastamine

EESMÄRGID

Eesmärk 1. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit on hästi toimiv organisatsioon, mis koondab Eesti käsitöövaldkonda ja selles osalejaid.

Kindel struktuur, ladus koostöö

- Pikaajalise mõjuga võrgustiku hoidmine organisatsiooni põhiväärtuste mõtestamise ja arendamise kaudu. ERKLi volikogu ja juhtide kool toimuvad.
- Käsitööühenduste ja -keskuse kaasamine ja toetamine. Toimuvad paikkondlikud infopäevad, tegevuse hoogustamine, paikkondade külastused. Täiendame KÜSKi arenguhüppe raames oma digiparki ja õpime seda oskuslikult kasutama, et areneda virtuaalses koostöös. Samuti toimuvad samasisulised koolitused paikkondades.
- Rahvarõiva nõuandekodade loomisele kaasaaitamine ja nende toetamine. Jätkuvad rahvarõivakoolid.
- Alaliitude loomisele kaasaaitamine ja nende toetamine.
- Noorteorganisatsiooni loomisele kaasaaitamine ja selle toetamine, noortelaagrite korraldamine (2), koostöökogu korraldamine, lühivideote loomine ja 2023. aasta laulu- ja tantsupeol oma alaga väljapaneku ettevalmistamine koos noortega. Soovime suunata enam käsitöömeistreid gümnaasiumi uurimistöode juhendajateks.
- Käsitöövaldkonna võrgustikus osalejate andmete kogumine ja korrastamine.
- Rahvakultuuri Keskuse ja maakondlike rahvakultuurispetsialistide kaasamine, toetamine ja väljaõpe.

Eesmärk 2. Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit esindab eesti käsitöö valdkonda Eestis ning Euroopas.

Meil on palju sõpru, oleme nähtavad

- Jätkusuutliku koostöö tugevdamine Eestis ja Euroopas. Teeme koostööd mitme kohaliku (käsitöövaldkonna) organisatsiooniga, kaasame neid valdkonna arendamise ja võrgustiku töösse. Osaleme Põhjamaade Käsitööliidu ning Euroopa Käsitöö Organisatsiooni tegevuses ja juhatuses. Oleme rahvusvaheliste projektide partnerid – Homo Faber jms. Toimuvad Põhjamaade käsitööpäevad, Youth Craft Camp jm.
- Eesti ja Euroopa käsitöömeistrite omavaheliste kontaktide tihendamine ja ühistegevuse korraldamine. Lisaks Eesti-sisesele tihedale koostööle aitame kaasa rahvusvaheliste käsitöövõrgustike arenemisele – Homo Faber, Made in Europe, Erasmus+ jms. Paikkondade käsitöö edendamine, meie logo kasutamine käsitöökeskustel ja -poodidel. Võimalusel välissõitudel osalemine ja meie käsitöö propageerimine. Mardilaadal väliskülaliste võõrustamine. Toimivad meistriõpe ja kutse andmine.
- Käsitöövaldkonna huvide esindamine riigi tasandil: valdkonna poliitika kujundamine, algatamine ja toetamine. Kaasarääkimine kultuuripoliitika kujundamisel.
- ERKLi tegevuse kajastamine kodulehel ja suhtlusvõrgustikes.
- Reklaammaterjalide ja infolehe Teataja, Mardilehe väljaandmine.
- Koostöö meedia ja kirjastustega ning ettevõtmiste pidev kajastamine meedia ja väljaannete kaudu. Ajakiri Käsitöö kajastab meie tegemisi aktiivselt. Tallinna käsitöökaart toimib, uuendatakse tunnustatud käsitöö ja paikkonna käsitöökeskuste kaarti.

Eesmärk 3. Rahvuslik käsitöö säilib elujõulisea tänu elukestvate õppele, järelkasvu toetamisele ja mitmekesisele koolitustegevusele.

Õppida on mõnus, see viib edasi

- Organisatsiooni sisekoolituste korraldamine: juhtide kool, eriteemalised koolitused, virtuaalkoolituste ja -vahendite koolitused ja võimalusel õppereisid.
- Mentorprogrammi arendamine ja haldamine.
- ERKLi koolituskeskuse arendamine ja selle kaudu täienduskoolituste korraldamine valdkonna sihtrühmadele, sh õpetajad ja käsitööettevõtjad. Tugevapõhjaliste ja kvaliteetsete rahvarõivakoolituste korraldamine.
- Koostöö huvi- ja üldharidus-, kutseõppe- ja kõrgkoolidega ning käsitöö-, töö- ja tehnoloogiaõpetajate seltsidega: ühisosa leidmine ning koolitusprogrammide ja meetodiliste materjalide koostamine, käsitöövaldkonna sidustamine ettevõtlusõppe ning loov- ja uurimistöödega. Noortekogu loomine, noortelaagrite korraldamine, käsitöö kui elatusallika maine tõstmine noorte seas.
- Hääbuvate käsitöötehnikate ja haruldaste meistrioskuste dokumenteerimine vaimse pärandi säilitamise ja edasiandmise eesmärgil. Näitused, lühifilmide projekt, meistrite esiletõstmine, meistri- või tehnoloogiapõhiste sündmuste korraldamine (3D kultuur, „Käsitöökojad üle maa“ jms).
- Kutset omistava organina käsitöövaldkonna kutsesüsteemi arendamine koostöös Kutsekojaga ning kutsetunnistuse väärtustamine.

Eesmärk 4. Rahvusliku käsitöö traditsioon ja järjepidevus on nähtav, hoitud ja hinnatud.

Ise tehtud, hästi tehtud

- Rahvusliku elulaadi ja paikkondlike käsitöötraditsioonide hoidmine, uurimine, tutvustamine ja arendamine. Käsitööga seotud vaimse pärandi väärtustamine, dokumenteerimine ja laiemale üldsusele tutvustamine.
- Rahvarõivaste valmistamise ja kandmise traditsiooni hoidmine ja edendamine. Jätukub rahvarõivaste tuulutamine Tallinnas ja paikkondades.
- Pärandihoidja, noor käsitöömeister, auliikme jt käsitöövaldkonna tunnustuste väljaandmine.
- Käsitööstipendiumide ja -preemiate väljaandmine, sh käsitööettevõtja, parim näitus, maakonna tegu.
- Paikkondlike, üle-eestiliste ja rahvusvaheliste sündmuste (sh konverentsid, seminarid, näitused, laadad, laagrid jms) korraldamine. Mardilaat ja Keskaja Päevad on tähtsad üle Eesti ja rahvusvaheliselt. Rahvakunsti laat aitab kaasa meile omase rahvusliku käsitöö ja meistrite laiemale tutvustamisele. Rahvakunstigaleriis ja mujal Eestis toimuvad huvitavad ja kvaliteetsed Eesti käsitööd tutvustavad väljapanekud. „Käsitöökojad üle maa“, 3D sündmused on teema-aastaga haakuvad ja inspireerivad.
- Lastele ja noortele suunatud ettevõtmiste korraldamine aastateema ja konkursside kaudu – noortekogu loomine, noortelaagrid, lühifilmid.
- Käsitöö eri valdkondade laiaulatuslik tutvustamine aastateemade, konkursside ja kirjastustegevuse kaudu. Lisaks Teatajale ja Mardilehele antakse Mardilaadaks välja kataloog ning uue teema-aasta raamat.

Eesmärk 5. Tarbija märkab, tunnustab ja väärtustab kvaliteetset eesti käsitööd ja selle valmistajat.

Oma on armas

- Kvaliteetse käsitöö esiletõstmine ja laiem tutvustamine märgi Tunnustatud Eesti Käsitöö kaudu. Tarbijate teavitamine kvaliteetse Eesti käsitöö valmistajatest. Uute võimaluste leidmine Kaarmanni käsitööpoe: aknanäitused, meistrite ja paikkondade esitlused, sündmused rahvakalendri tähtpäevadel.
- Uue käsitöötoodangu tutvustamine, uute turgude ja otsekontaktide vahendamine ja leidmine.
- Tootearenduspreemiate väljaandmine ja konkursside korraldamine. Projekt LooTöö.
- Ettevõtluspäeva korraldamine ja käsitööettevõtja auhinna väljaandmine.
- Käsitööettevõtjate koondamine ja laiem kaasamine alaliidu kaudu, ettevõtjatele suunatud toetusprogrammide vahendamine ja arendamine, sh käsitööettevõtjate huvide esindamine toetusmeetmete loojate ja rakendajate juures.
- Ühisturunduse toetamine ja arendamine. Laadad ja esitlused.
- Käsitööettevõtluse kvaliteedi arendamine seire, analüüsi, edulugude, koolituste, 3D kultuuri abil.
- Noorte kaasamine käsitööettevõtlusse: juhendamine ja mentorlus, konkursid, loovprojektid, müügivõimaluste pakkumine. Koostööprojektid käsitööd õpetavate koolidega projekti LooTöö raames. Eesmärk: uus toodang käsitööturule.
- Toetajaliikmete kaasamine koolitusprogrammidesse ja nende tutvustamine meie teabekanalites.
- Õppereiside korraldamine käsitööettevõtjatele.
- Paikkondade parimate käsitööpoodide/meistrikodade kaardistamine ja tutvustamine veebilehel ja paberkanalil.
- Parimate meistrite tunnustamine Keskaja Päevadel, Mardilaadal.

EESTI RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ LIIT

Näitused rahvakunstigaleriis 2022 Eesti Käsitöö Maja (Pikk 22, Tallinn)

04.01–24.01	Nõeltehnika. Jaana Ratas, Riina Rammo, Liis Burk
25.01–14.02	Olustvere TMK. Õpilastööde näitus
15.02–07.03	Tiina Toomingas. Autorilooming
08.03–28.03	Kätli Saarkoppel. „JuurPärimus_Mees vatis“
29.03–18.04	Rocca Al Mare kool. „Vaikuse aeg“
19.04–09.05	Ingrit Kala. „Setomaa“
10.05–30.05	Tallinna Kopli Ametikool. Õpilastööde näitus
31.05–20.06	Räpina 5 taseme pitsimeistrid. Meistrite tööd
21.06–11.07	Aastateema näitus
12.07–01.08	Silja Reemet. „Luutöö“
02.08–22.08	Linda Rubena. „Lätlaste käsitöö“
23.08–12.09	Kango Tekstiil. Autorilooming
13.09–03.10	Aastateema näitus
04.10–24.10	Liina Veskimägi-Iliste. „Vigala ristilised rahvarõivaseelikud“
25.10–14.11	Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit. Aastateema näitus
15.11–05.12	Meelis Kihulane. Õpilastööde näitus
06.12–26.12	Katre Arula. Autorilooming
27.12–16.01.23	Pärnu Rahvarõiva Nõuandekoda. „Pärnumaa põlled“